

Suomalaisten rahapelaaminen 2015

Rahapelaaminen, rahapeliongelmat
ja rahapelaamiseen liittyvät asenteet
ja mielipiteet 15–74-vuotiailla

RAPORTTI 16/2015

Anne Salonen & Susanna Raisamo

Suomalaisten rahapelaaminen 2015

Rahapelaaminen, rahapeliongelmat
ja rahapelaamiseen liittyvät asenteet
ja mielipiteet 15–74-vuotiailla

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Suomalaisten rahapelaaminen 2015 -tutkimuksen ohjausryhmä:

Hannu Alho, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Kari Haavisto, sosiaali- ja terveysministeriö

Pekka Hakkarainen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (puheenjohtaja)

Antti Murto, sosiaali- ja terveysministeriö, 4.9.2015 alkaen

Pia Mäkelä, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Susanna Raisamo, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (asioiden esittelijä)

Anne Salonen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (asioiden esittelijä)

Jaana Suvisaari, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

© Kirjoittaja(t) ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

ISBN 978-952-302-558-5 (painettu)

ISSN 1798-0070 (painettu)

ISBN 978-952-302-559-2 (verkkojulkaisu)

ISSN 1798-0089 (verkkojulkaisu)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-559-2>

Taitto: Juvenes Print

Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy
Tampere 2015

441 729
Print product

Saatteeksi

Yksi sosiaali- ja terveysministeriön arpajaislaissa määritelty tehtävä on seurata rahapelaamisesta aiheutuvia haittoja. Suomalaisten rahapelaamista on seurattu kyselytutkimuksilla neljän vuoden välein vuodesta 2003 alkaen.

Suomessa pelataan rahapelejä eniten Euroopassa. Vuoden 2015 tutkimuksen mukaan 15–74-vuotiaista suomalaisista 80 prosenttia oli pelannut rahapelejä 12 viime kuukauden aikana. Rahapelaaminen kiellettiin alle 18-vuotiailta vuoden 2011 aikana. Tämän jälkeen alaikäisten rahapelaaminen on vähentynyt. Erityisen tärkeää on, että tässä ryhmässä myös rahapeliongelmat ovat tämän tutkimuksen mukaan vähentyneet.

Kaiken kaikkiaan riskitason rahapelaaminen ja rahapeliongelmat ovat hieman lisääntyneet. Rahapeliongelman esiintyvyys väestössä oli tämän tutkimuksen mukaan 3,3 prosenttia. Väestöestimaattina tämä tarkoittaa noin 124 000:ää henkilöä. Edellisessä tutkimuksessa vuonna 2011 esiintyvyys oli 2,7 prosenttia. Rahapeliongelmat ovat lisääntyneet erityisesti naisten keskuudessa. Myös iäkkäämmällä väestöllä peliongelmat ovat hieman yleistyneet vuoteen 2011 verrattuna. Yleisesti ottaen rahapeliongelmien esiintyvyys oli korkeampi niillä pelaajilla, jotka olivat pelanneet useita kertoja viikossa, useita eri rahapelejä ja erityisesti tiettyjä rahapelityyppejä. Varsinkin internetissä pelatut nopeatempoiset pelit luovat uutta ongelmakäyttämistä.

Rahapeliongelmaan liittyy myös ongelmien kasautumista. Rahapeliongelma oli yleisintä työttömillä tai lomautetuilla ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevilla tai pitkäaikaisesti sairailta. Rahapeliongelmaa joudutaan usein käsittelemään osana laajempaa ongelmavyöhykettä. Tilannetta pyritään parantamaan 1.12.2015 voimaan astuneen ehkäisevän päihdetyön järjestämistä koskevan lain muutoksella, jonka seurauksena rahapeliongelmien ehkäisy yhdistyy ehkäisevän päihdetyön kokonaisuuteen. Laki kokoaa yhteen alkoholin riskikäyttöön, huumausaineiden ja tupakkatuotteiden käyttöön ja rahapelaamiseen liittyvät haitat ja niiden ehkäisyn. Tavoitteena on edistää terveyden ja hyvinvoinnin tasa-arvoa varmistamalla ehkäisevän työn toimintaedellytykset koko maassa sekä tukemalla erityisesti kunnissa tehtävän työn kehittämistä ja tehostamista.

Suomessa rahapelihaittojen ehkäisy on linjattu rahapelipolitiikan pääasialliseksi tavoitteeksi. Linjaus korostaa sitä, että rahapelijärjestelmään liittyviä päätöksiä tulee käsitellä myös hyvinvointi- ja terveyspoliittisina kysymyksinä. Rahapelihaittojen vähentämiseen pyrkivän toimintakulttuurin tulee näkyä johdonmukaisina pelihaittojen ehkäisyä tukevana ratkaisuna.

Rahapelien tarjonta vaikuttaa pelaamisen määrään. Tämän tutkimuksen valossa Suomessa tarjolla olevien rahapelien saatavuutta ja laajuutta on syytä pohtia. Pelitarjonta ja pelikulttuuri, joka kannustaa säännölliseen rahapelaamiseen, nostaa väestön rahapeliongelman riskiä. Suomen rahapeliongelmaluvut ovat Euroopan korkeimpia,

---

eikä kehitys tämän tutkimuksen mukaan ole alaikäisten pelaamista lukuun ottamatta suotuisa. Jos Suomen rahapelijärjestelmän kaltaista erittäin laajaa pelitarjontaa halutaan ylläpitää jatkossakin, tarvitaan syvempää tarkastelua eri rahapelityyppien haittariskeistä ja uusia välineitä oman pelaamisen kontrolloimiseen ja haittariskeistä tiedottamiseen.

Suomalaiset kannattavat yksinoikeuteen perustuvaa rahapelijärjestelmää. Tutkimuksen mukaan mielipiteet jakoutuivat selvästi enemmän, kun kysytään tarkemmin järjestelmämme erityispiirteistä, kuten peliautomaattien sijoittamisesta julkisiin tiloihin. Arpajaislakia muutetaan jälleen, kun peliyhteisöt Veikkaus, Raha-automaattiyhdistys ja Fintoto yhdistetään valtion kokonaan omistamaksi rahapeliyhtiöksi.

Suomen rahapelipolitiikan peruslinjaus – rahapelihaittojen torjuminen ja tavoite rahapelaamiseen kytkeytyvien haittojen entistä tehokkaammasta ehkäisystä – tulee näkyä osana peliyhteisöjen yhdistämisen kaikkia vaiheita ja myös osana uuden rahapeliyhtiön toimintaa.

Kansliapäällikkö
Päivi Sillanaukee

Tiivistelmä

Anne Salonen & Susanna Raisamo. Suomalaisten rahapelaaminen 2015. Rahapelaaminen, rahapeliongelmat ja rahapelaamiseen liittyvät asenteet ja mielipiteet 15–74-vuotiailla. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 16/2015. 155 sivua. Helsinki 2015. ISBN 978-952-302-558-5 (painettu); ISBN 978-952-302-559-2 (verkkojulkaisu)

Suomalaisten rahapelaamista on seurattu vuodesta 2003 alkaen neljän vuoden välein puhelinhaastattelututkimuksilla. Uusin tutkimusaineisto kerättiin maaliskuu–kesäkuussa 2015. Tutkimuksessa kartoitetaan 15–74-vuotiaiden suomalaisten rahapelaamista, rahapeliongelmia ja rahapelaamiseen liittyviä asenteita ja mielipiteitä. Tutkimukseen osallistui 4 515 henkilöä (62 % otokseen kuuluneista). Tässä raportissa tutkimuksen päätuloksia tarkastellaan koko väestön tasolla sekä vastaajaryhmittäin sukupuolen, iän, nettotulojen, työssäkäynnin, alueen ja kuntaryhmän mukaan. Ajallinen vertailu vuosien 2011 ja 2015 välillä raportoidaan niin ikään väestötasolla sekä sukupuolen ja ikäryhmän mukaan.

Vuonna 2015 vastaajista 80 prosenttia (väestöestimaatti noin kolme miljoonaa henkilöä) oli pelannut vähintään yhtä rahapeliä 12 viime kuukauden aikana (naiset 75 %, miehet 85 %). Yleisintä rahapelaaminen oli 25–64-vuotiaiden ikäryhmissä (83–84 %) ja vähäisintä alle 18-vuotiailla (37 %). Rahapelaaminen oli yleisintä suuremmissa tuloluokissa ja työssäkäyvillä. Rahapelaaminen lisääntyi kahdella prosenttiyksiköllä vuosien 2011 ja 2015 välillä. Lisäystä oli 18–24-vuotiailla ja 65–74-vuotiailla. Vuonna 2015 noin kolmannes (34 %) vastaajista pelasi rahapelejä kerran viikossa tai sitä useammin. Miehet pelasivat rahapelejä useammin kuin naiset. Useita kertoja viikossa tai päivittäin kaikkein eniten rahapelejä pelasivat kahden vanhimman ikäryhmän vastaajat, 501–1 500 euroa nettona kuukaudessa ansaitsevat sekä työttömät tai lomautetut ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevat tai pitkäaikaissairaavat. Vuosien 2011 ja 2015 välillä rahapelaamisen useudessa ei tapahtunut suuria muutoksia.

Pelatuimpia rahapelejä olivat Veikkauksen Lotto, Eurojackpot, Viking Lotto ja Jokeri (69 %), Veikkauksen arpapelit kuten Ässä, Casino ja Luontoarpa (43 %) ja Raha-automaattiyhdistyksen rahapeliautomaatit muualla kuin kasinolla (30 %). Rahapelityyppien pelaaminen vaihteli sukupuolen mukaan ja ikäryhmittäin. Vastaajat olivat osallistuneet keskimäärin 2,3 pelityyppiin 12 viime kuukauden aikana. Usean eri pelityypin pelaaminen oli miehillä yleisempää kuin naisilla. Neljän tai sitä useamman pelityypin pelaaminen oli yleisintä 25–34-vuotiailla. Vähintään neljään pelityyppiin osallistuneiden osuus kasvoi vuosien 2011 ja 2015 välillä niin miehillä kuin naisilla sekä kaikissa ikäryhmissä lukuun ottamatta 15–17-vuotiaita.

Internetissä pelaaminen oli yleisintä 25–34-vuotiailla (38 %). Harvinaisinta internetissä pelaaminen oli 15–17-vuotiailla: heistä vain neljä prosenttia oli pelannut rahapelejä

---

internetissä. Rahapelaaminen internetissä lisääntyi 21 prosentista 24 prosenttiin vuosien 2011 ja 2015 välillä. Lisäystä oli sekä naisilla että miehillä ja kaikissa yli 35-vuotiaiden ikäryhmissä.

12 viime kuukauden aikana pelanneet käyttivät rahapeleihin yhden viikon aikana keskimäärin 11,30 euroa (95 %:n luottamusväli 9,74–12,85 euroa). Miesten käyttämä rahamäärä oli naisia suurempi. 50–74-vuotiaat sekä työkyvyttömyyseläkkeellä olevat ja pitkäaikaisesti sairaat, iän tai työvuosien perusteella eläkkeellä olevat sekä työttömät tai lomautetut käyttivät rahapelaamiseen muuta väestöä useammin yhden viikon aikana kuusi euroa tai sitä enemmän.

Rahapeliongelman 12 viime kuukauden aikaista esiintyvyyttä arvioitiin SOGS-mittarilla (South Oaks Gambling Screen). SOGS:n vertailumittarina käytettiin PGSI-mittaria (Problem Gambling Severity Index). Tässä raportissa termillä rahapeliongelma viitataan ongelmapelaamiseen (SOGS = 3–4) ja todennäköiseen rahapeliriippuvuuteen (SOGS ≥ 5). Vuonna 2015 rahapeliongelma (SOGS ≥ 3) oli 3,3 prosentilla 15–74-vuotiaasta väestöstä (väestöestimaatti noin 124 000 henkilöä). Todennäköinen rahapeliriippuvuus oli 1,3 prosentilla (väestöestimaatti noin 49 000 henkilöä). Miehillä oli rahapeliongelma naisia useammin (naiset 2,4 %, miehet 4,2 %). Rahapeliongelma oli yleisin 18–24-vuotiailla (6,0 %) ja korkea myös 25–34-vuotiailla (3,7 %). Rahapeliongelma oli yleisintä työttömillä tai lomautetuilla ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevilla tai pitkäaikaisesti sairailta. Rahapeliongelman esiintyvyys oli korkeampi niillä vastaajilla, jotka olivat pelanneet rahapelejä joko useita kertoja viikossa tai päivittäin, pelanneet vähintään 4–5:tä pelityyppiä, kuluttaneet rahapelaamiseen 21 euroa tai enemmän yhden viikon aikana sekä pelanneet rahapelejä internetissä. Vuonna 2015 rahapeliongelman esiintyvyys oli 0,6 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vastaava luku vuonna 2011 (2,7 %). Naisten rahapeliongelman esiintyvyys nousi 1,1 prosentista 2,4 prosenttiin.

Tyypillisin rahapelihaitta liittyi oman rahapelaamisen hallinnan puutteeseen: vastaajat kertoivat pelanneensa enemmän kuin olivat alun perin aikoneet (13,6 %). Toiseksi tyypillisin haitta liittyi niin sanottuun häviöiden tasaamiseen: vastaajat olivat palanneet jonain toisena päivänä pelaamaan yrittääkseen voittaa hävityt rahat takaisin (7,6 %). Pelaamisesta koettiin myös syyllisyyttä (6,2 %).

Vuonna 2015 joka viidennellä vastaajalla (19 %, väestöestimaatti noin 727 000 henkilöä) oli ollut ongelmallisesti pelaava läheinen. Yleisimmin rahapeliongelma oli ollut itselle tärkeällä ystävällä (13 %) tai perheenjäsenellä (9 %). Perheenjäsenistä rahapeliongelma oli yleisimmin vastaajan veljellä/siskolla, isällä tai puolisoilla. Niillä vastaajilla, joiden joko perheenjäsenellä tai läheisellä ystävällä oli ollut rahapeliongelma, oli itselläänkin rahapeliongelma useammin kuin niillä vastaajilla, joiden perheenjäsenillä ei ollut rahapeliongelmaa. Vastaajien osuus, joiden läheisillä oli ollut ongelmallista rahapelaamista, ei muuttunut vuosien 2011 ja 2015 välillä. Toisaalta niiden vastaajien osuus, joilla oli vähintään kaksi ongelmallisesti pelaavaa läheistä, oli suurempi vuonna 2015 kuin vuonna 2011.

Vastaajista 12 prosenttia oli kokenut vähintään yhden läheisen rahapeliongelma itselleen koituvan haitan. Naiset raportoivat haittoja miehiä enemmän. Tavallisimmin vastaajilla oli ollut huolta läheisen hyvinvoinnista ja terveydestä (7 %), tunne-elämän kuormittuneisuutta (7 %) sekä parisuhdeongelmia (2 %) ja muita ihmissuhdeongelmia (4 %). 13 prosenttia oli kokenut vähintään jonkin verran huolta läheisen rahapeliongelma, ja naisilla oli miehiä enemmän huolta läheisen tai läheisten rahapeliongelma.

Rahapelaamiseen liittyviä asenteita kartoitettiin Attitudes Towards Gambling Scale -mittarilla (ATGS-8). Vuonna 2015 puolella vastaajista oli myönteinen asenne (ATGS-8 > 24 pistettä) rahapelaamista kohtaan; miesten asenteet olivat naisia myönteisempiä. Rahapelaaminen 12 viime kuukauden aikana liittyi myönteisiin asenteisiin, mutta toisaalta joko oma tai läheisen rahapeliongelma liittyi kielteisiin näkemyksiin. Väestön asenteet ovat muuttuneet myönteisempään suuntaan vuosien 2011 ja 2015 välillä, ja muutos oli nähtävissä sekä naisilla että miehillä ja kaikissa ikäryhmissä lukuun ottamatta alaikäisiä.

Rahapelien mainontaa tarkasteltaessa enemmistö vastaajista (72 %) piti nykytilannetta tyydyttävänä ja joka viides vastaaja oli sitä mieltä, että mainontaa tulisi rajoittaa nykyistä enemmän. Vastaajista 37 prosenttia kannatti ehdotusta, että rahapeliautomaatit sijoitettaisiin ainoastaan erillisiin pelisaleihin ja 35 prosenttia vastusti ehdotusta. Lähes puolet (46 %) vastaajista ajatteli, että päävastuu rahapeliongelmien rajoittamisesta on rahapelien pelaajilla itsellään, kolmannes (32 %) ajatteli, että päävastuu on rahapelien tarjoajilla, ja lähes joka viidennen mielestä päävastuu on rahapelaamista valvovilla ja peliongelmia hoitavilla viranomaisilla.

Vuonna 2015 vastaajista 45 prosenttia piti rahapelien ongelmapelaamista vakavana ongelmana Suomessa. Vuoden 2011 vastaava luku oli 69 prosenttia. Vuonna 2015 yhä harvempi vastaaja eli 47 prosenttia uskoi pelaamisongelmien lisääntymiseen – vuonna 2011 näin oli ajatellut 60 prosenttia. Väestön tyytyväisyys monopolimalliin rahapelihaittojen rajoittajana on myös muuttunut hieman myönteisemmäksi.

Avainsanat: ongelmapelaaminen, rahapelaaminen, rahapeliongelma, rahapelit, väestökysely

Sammandrag

Anne Salonen & Susanna Raisamo. Rahapelaaminen, rahapeliongelmat ja rahapelaamiseen liittyvät asenteet ja mielipiteet 15–74-vuotiailla. [Finländarnas penningspel 2015. Penningspel, penningspelsproblem och attityder och åsikter när det gäller penningspel hos personer i åldern 15–74 år.] Institutet för hälsa och välfärd (THL). Rapport 16/2015. 155 sidor. Helsingfors 2015.

ISBN 978-952-302-558-5 (tryckt); ISBN 978-952-302-559-2 (nätpublikation)

Finländarnas penningspel har följts upp via telefonintervjuer sedan 2003 med fyra års intervall. Det senaste undersökningsmaterialet samlades in i mars–juni 2015. I undersökningen kartläggs penningspel, penningspelsproblem och attityder och åsikter när det gäller penningspel hos finländare i åldern 15–74 år. I undersökningen deltog 4 515 personer (62 % av dem som ingick i samplet). I denna rapport granskas de huvudsakliga resultaten av undersökningen i relation till hela befolkningen samt enligt grupp av svarspersoner utifrån kön, ålder, nettoinkomster, sysselsättning, region och kommungrupp. Den tidsmässiga jämförelsen mellan 2011 och 2015 rapporteras också på befolkningsnivå samt enligt kön och åldersgrupp.

År 2015 hade 80 procent av svarspersonerna (befolkningsestimater cirka tre miljoner personer) spelat åtminstone ett penningspel under de senaste 12 månaderna (75 % av kvinnorna, 85 % av männen). Penningspel var vanligast i åldersgruppen 25–64 år (83–84 %) och ovanligast i åldersgruppen under 18 år (37 %). Penningspel var vanligast i de högre inkomstklasserna och bland dem som hade ett arbete. Penningspelandet ökade med två procentenheter mellan 2011 och 2015. Spelandet ökade i åldersgrupperna 18–24 år och 65–74 år. År 2015 spelade cirka en tredjedel (34 %) av svarspersonerna penningspel en gång i vecka eller oftare. Männen spelade oftare penningspel än kvinnorna. De som spelade penningspel oftast, dvs. flera gånger per vecka eller varje dag var svarspersonerna i de två äldsta åldersgrupperna, de som tjänade 501–1 500 euro netto per månad samt arbetslösa eller permitterade och sjukpensionerade eller långtidssjuka. Mellan 2011 och 2015 har det inte förekommit stora förändringar i spelfrekvensen när det gäller penningspel.

De populäraste penningspelen var Veikkaus Lotto, Eurojackpot, Viking Lotto och Joker (69 %), Veikkaus lottspel t.ex. Ässä, Casino och Naturlotten (43 %) och Penningautomatföreningens spelautomater på andra ställen än i kasinon (30 %). Typerna av penningspel varierade enligt kön och åldersgrupp. Svarspersonerna hade i genomsnitt spelat 2,3 typer av spel under de senaste 12 månaderna. Männen hade oftare än kvinnorna spelat flera olika typer av spel. Spel på fyra eller fler typer av spel var vanligast i åldersgruppen 25–34 år. Andelen som spelat på minst fyra typer av spel ökade mellan 2011 och 2015 för både män och kvinnor i alla åldersgrupper utom i gruppen 15–17 år.

Spel på internet var vanligast i åldersgruppen 25–34 år (38 %). Mest sällsynt var internetspel i åldersgruppen 15–17 år: i denna grupp hade endast fyra procent spelat penningspel på internet. Penningspel på internet ökade från 21 procent till 24 procent

---

mellan 2011 och 2015. Spel på internet ökade bland både kvinnor och män och i alla åldersgrupper över 35 år.

De som hade spelat under de senaste 12 månaderna använde i genomsnitt 11,30 euro (95-procentigt konfidensintervall 9,74–12,85 euro) på penningspel under en vecka. Männen använde mera pengar på penningspel än kvinnorna. Svarspersoner i åldersgruppen 50–74 år samt sjukpensionerade och långtidssjuka, pensionerade pga. ålder eller arbetsår samt arbetslösa eller permitterade använde oftare än den övriga befolkningen sex euro eller mera på penningspel under en vecka.

Förekomsten av penningspelsproblem under de senaste 12 månaderna bedömdes med SOGS-instrumentet (South Oaks Gambling Screen). PGSI (Problem Gambling Severity Index) användes som jämförande instrument. I denna rapport hänvisar termen penningspelsproblem till spelmissbruk (SOGS = 3–4) och sannolikt spelberoende (SOGS $\geq$ 5). År 2015 hade 3,3 procent av befolkningen i åldersgruppen 15–74 år ett penningspelsproblem (SOGS $\geq$ 3) (befolkningsestimater cirka 124 000 personer). Ett sannolikt spelberoende hade 1,3 procent (befolkningsestimater cirka 49 000 personer). Penningspelsproblem förekom oftare hos män än hos kvinnor (kvinnor 2,4 %, män 4,2 %). Penningspelsproblem var vanligast i åldersgruppen 18–24 år (6,0 %) och frekventa även i åldersgruppen 25–34 år (3,7 %).

Penningspelsproblem var vanligast bland arbetslösa eller permitterade och sjukpensionerade eller långtidssjuka. Förekomsten av penningspelsproblem var högre bland de svarspersoner som hade spelat penningspel antingen flera gånger per vecka eller varje dag, spelat minst 4–5 typer av spel, använt 21 euro eller mera på penningspel under en vecka samt spelat penningspel på internet. År 2015 var förekomsten av penningspelsproblem 0,6 procentenheter högre än motsvarande siffra 2011 (2,7 %). Förekomsten av penningspelsproblem bland kvinnor ökade från 1,1 procent till 2,4 procent.

Det mest typiska spelproblemet var bristen av kontroll över det egna spelandet: svarspersonerna berättade att de spelat mera än de ursprungligen hade tänkt sig (13,6 %). Det näst mest typiska problemet var att revanschera förluster: svarspersoner hade återvänt en annan dag för att försöka vinna tillbaka tidigare förluster (7,6 %). Spelandet gav även upphov till skuld känslor (6,2 %).

År 2015 hade var femte svarsperson (19 %, befolkningsestimater cirka 727 000 personer) haft någon närstående med spelproblem. Det vanligaste penningspelsproblemet var att en viktig vän (13 %) eller familjemedlem (9 %) var drabbad. Bland familjemedlemmar var ett penningspelsproblem vanligast hos svarspersonens bror/syster, far eller make/maka. I de fall där antingen en familjemedlem eller närstående vän till svarspersonen hade haft ett penningspelsproblem, hade också svarspersonen själv oftare ett dito problem än de svarspersoner vilkas familjemedlemmar inte hade något problem med penningspel. Andelen svarspersoner vilkas närstående hade haft problem med penningspel ändrades inte mellan 2011 och 2015. Å andra sidan var andelen svarspersoner som hade åtminstone två närstående med spelproblem större 2015 än 2011.

Bland svarspersonerna hade 12 procent själva drabbats av olägenheter på grund av minst en närståendes penningspelsproblem. Kvinnorna rapporterade märkbart mer om olägenheter än männen. Vanligast var att svarspersonerna bekymrade sig över en

---

närståendes välfärd och hälsa (7 %), emotionella belastning (7 %) samt svårigheter i parförhållandet (2 %) och andra relationsproblem (4 %). Totalt 13 procent hade bekymrat sig åtminstone i viss mån över en närståendes penningspelsproblem, och kvinnorna upplevde mera oro än männen över penningspelsproblem som en eller flera närstående hade.

Attityder i anslutning till penningspel kartlades med instrumentet Attitudes Towards Gambling Scale (ATGS-8). År 2015 hade hälften av svarspersonerna en positiv inställning till (ATGS-8 > 24 poäng) penningspel; männen var mer positiva än kvinnorna. Penningspel under de senaste 12 månaderna var förknippat med positiva attityder, men å andra sidan sågs egna eller en närståendes penningspelsproblem som negativa. Befolkningens attityder har ändrats i en mer positiv riktning mellan 2011 och 2015, och förändringen kunde ses hos såväl kvinnor som män och i alla åldersgrupper utom minderåriga.

När man frågade om reklam för penningspel ansåg en majoritet av svarspersonerna (72 %) nuläget vara tillfredsställande och var femte tyckte att reklamen borde begränsas mera än nu. Totalt 37 procent av svarspersonerna stödde förslaget att spelautomater endast borde placeras i separata spelsalar och 35 procent motsatte sig förslaget. Nästan hälften (46 %) av svarspersonerna tyckte att huvudansvaret för en begränsning av penningspelsproblemen ligger hos spelarna själva, en tredjedel (32 %) tänkte att huvudansvaret ligger hos dem som erbjuder penningspel och nästan var femte tyckte att huvudansvaret ligger hos de myndigheter som övervakar penningspel och de myndigheter som tar hand om spelproblem.

Bland dem som svarade 2015 ansåg 45 procent att penningspelsproblem är ett allvarligt problem i Finland. År 2011 var motsvarande siffra 69 procent. År 2015 trodde allt färre svars personer eller 47 procent att problemspelande kommer att öka – 2011 var 60 procent av den här åsikten. Befolkningens inställning till monopolmodellen som en begränsande faktor vad gäller penningspelsproblem hade också blivit något positivare.

Nyckelord: befolkningsenkät, penningspel, penningspelsproblem, problemspelande, spel om pengar

Abstract

Anne Salonen & Susanna Raisamo. Suomalaisten rahapelaaminen 2015. Raha-
pelaaminen, rahapeliongelmat ja rahapelaamiseen liittyvät asenteet ja mielipiteet
15–74-vuotiailla. [Finnish gambling 2015. Gambling, gambling problems, and attitudes
and opinions on gambling among Finns aged 15–74.] National Institute for Health and
Welfare (THL). Report 16/2015. 155 pages. Helsinki 2015.
ISBN 978-952-302-558-5 (printed); ISBN 978-952-302-559-2 (online)

Finnish gambling has been monitored with surveys conducted by phone every four years since 2003. The most recent survey data were collected between March and June 2015. The purpose of the survey is to explore gambling, gambling problems and attitudes to and opinions on gambling among Finns aged 15 to 74. There were 4,515 respondents (62% of the sample). In the present report, the principal findings of the survey are analysed at the population level and by respondent groups classified by gender, age, net income, employment status, region and municipality group. Comparisons with the previous survey in 2011 are likewise reported at the population level and by gender and age group.

In 2015, 80% of respondents (population estimate about 3 million) had gambled on at least one type of game in the past 12 months (75% of women, 85% of men). The prevalence of gambling was highest in the 25 to 64 age groups (83% to 84%) and lowest in the under-18 age group (37%) and was also highest in the upper income brackets and among the employed. The prevalence of gambling increased by two percentage points between 2011 and 2015, particularly in the 18–24 and 65–74 age groups. About one third (34%) of the respondents in 2015 reported that they gambled once a week or more frequently. Men were more likely to gamble than women. The highest prevalence rate for those respondents who gambled several times a week or daily were found in the two oldest age groups; among those whose net monthly income was between EUR 501 and EUR 1,500; among the unemployed and laid-off; and among those on disability pension or chronically ill. No major changes occurred in the frequency of gambling between 2011 and 2015.

The most popular types of gambling were the Veikkaus games Lotto, Eurojackpot, Viking Lotto and Jokeri (69%), Veikkaus scratchcards such as Ässä, Casino and Luontoarpa (43%), and slot machines of the Finnish Slot Machine Association not located in casinos (30%). The preferred type of gambling varied by gender and age group. On average, the respondents had engaged in 2.3 types of gambling in the past 12 months. Playing several different types of games was clearly more common among men than among women. Engaging in four or more types of gambling was highest in the 25–34 age group. Between 2011 and 2015, the percentage of those reporting engaging in at least four types of gambling increased among both men and women, and in all age groups except the 15–17 age group.

Online gambling was the most common in the 25–34 age group (38%). By contrast, online gambling was rare in the 15–17 age group: only 4% of this respondent group

---

reported having gambled online. Online gambling increased from 21% to 24% between 2011 and 2015, the increase occurring among both women and men and in all age groups over 35.

Respondents who had gambled in the past 12 months had spent an average of EUR 11.30 in a week on gambling (95% confidence interval: EUR 9.74 to EUR 12.85). Men typically spent more money than women. A higher prevalence than average for the population of spending EUR 6 or more on gambling in a week was found in the 50 to 74 age groups; among those on a disability pension or chronically ill; among those on a pension due to old age or years of service; and among the unemployed and the laid-off.

The prevalence of past-year problem gambling was evaluated using the South Oaks Gambling Screen (SOGS). The Problem Gambling Severity Index (PGSI) was used as a secondary instrument. In 2015, 3.3% of the population aged 15 to 74 were classified as past-year problem gamblers (SOGS $\geq$ 3 points; population estimate about 124,000 persons). Analysing these further, 1.3% were identified as probable pathological gamblers (SOGS $\geq$ 5 points; population estimate about 49,000 persons). Men were more likely to have a gambling problem than women (4.2% and 2.4%, respectively). The prevalence of gambling problems was highest in the 18–24 age group (6.0%) and also high in the 25–34 age group (3.7%).

The prevalence of problem gambling was highest among the unemployed or laid-off and among those on a disability pension or chronically ill. The figure was higher for those respondents who reported gambling several times a week or daily, engaging in at least 4–5 types of gambling, spending EUR 21 or more per week on gambling or gambling online. The prevalence of problem gambling in 2015 was 0.6 percentage points higher than the corresponding figure in 2011 (2.7%). Among women, the figure increased from 1.1% to 2.4%.

The most typical gambling-related harm had to do with poor self-control: 13.6% of respondents reported gambling more than they intended to. The second most common harm had to do with 'chasing losses': 7.6% of respondents went back on another day to try to win back the money they had lost. Feeling guilty about gambling was reported by 6.2%.

In 2015, about one out of five respondents (19%, population estimate about 727,000 persons) reported having a significant other who had a gambling problem. Such a person was most typically a close friend (13%) or a family member (9%). The family member in question was most frequently the respondent's brother/sister, father or spouse. The prevalence of gambling problems was higher among those respondents who reported a significant other with a gambling problem than among those who did not. The percentage of respondents not reporting a significant other with a gambling problem did not change between 2011 and 2015; but on the other hand, the percentage of respondents reporting at least two significant others with a gambling problem was higher in 2015 than in 2011.

Gambling-related harm caused by at least one significant other was reported by 12% of the respondents, by women significantly more frequently than by men. Such respondents were typically concerned about the significant other's wellbeing and health

---

(7%), emotional stress (7%), problems with couple relationships (2%) and problems with other interpersonal relationships (4%). Some concern about a significant other's gambling problem was reported by 13% of respondents, by women more frequently than by men.

Respondents' attitudes towards gambling were gauged using the Attitudes Towards Gambling Scale (ATGS-8). In 2015, half of the respondents demonstrated a positive attitude to gambling (ATGS-8 score more than 24 points), men more frequently than women. The respondent having gambled in the past 12 months correlated with a positive attitude, while a gambling problem (whether the respondent's or a significant other's) correlated with a negative attitude. Public attitudes grew more favourable towards gambling between 2011 and 2015. The change was apparent among both women and men and in all age groups except the underaged.

When asked about gambling advertising, the majority of respondents (72%) considered the present situation satisfactory, while one in five respondents felt that advertising should be even further restricted. The suggestion that slot machines should only be placed in separate, dedicated gambling halls was favoured by 37% of respondents and opposed by 35%. Nearly half (46%) of the respondents considered that the principal responsibility for curbing gambling problems rests with the gamblers themselves, while one third (32%) considered that the principal responsibility rests with the gambling service providers, and nearly one in five considered that the principal responsibility rests with the authorities who supervise gambling and manage gambling problems.

In 2015, 45% of respondents considered problem gambling to be a serious problem in Finland, as opposed to 69% in 2011. In 2015, 47% of respondents believed that gambling problems had increased; this figure had come down from 60% in 2011. Also, the population's view of how the government gambling monopoly works to curb gambling-related harms is now slightly more positive than in 2011.

Keywords: casino games, gambling, gambling problem, population survey, problem gambling, slot machines

Kuvioluettelo / List of Figures

- Kuvio 1. Rahapelaamisen yleisyys 12 viime kuukauden aikana, ikäryhmittäiset osuudet (%) 15–74-vuotiaista vastaajista vuosina 2011 ja 2015 29
Past-year gambling participation by age group in 2011 and 2015, total population aged 15–74 years (%)
- Kuvio 2. Rahapelaamisen useus 12 viime kuukauden aikana sukupuolen mukaan vuosina 2011 ja 2015; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista. 30
Past-year gambling frequency by gender in 2011 and 2015, total population aged 15–74 years (%)
- Kuvio 3. Rahapelaamisen useus 12 viime kuukauden aikana vuosina 2011 ja 2015; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista. 31
Past-year gambling frequency in 2011 and 2015, total population aged 15–74 years (%)
- Kuvio 4. Eri rahapelityyppien pelaaminen 12 viime kuukauden aikana, prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista sukupuolen mukaan vuonna 2015 . . 33
Past-year participation in specific gambling types by gender in 2015, total population aged 15–74 years (%)
- Kuvio 5. Vähintään neljään eri rahapelityyppiin 12 viime kuukauden aikana osallistuneiden osuus vuosina 2011 ja 2015; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista sukupuolen ja ikäryhmän mukaan 34
Past-year participation in at least four different gambling types by gender and age groups in 2011 and 2015; total population aged 15–74 years, (%)
- Kuvio 6. Rahapelaaminen internetissä 12 viime kuukauden aikana vuosina 2011 ja 2015; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista sukupuolen ja ikäryhmän mukaan. 35
Past-year online gambling by gender and age groups in 2011 and 2015; total population aged 15–74 years (%)
- Kuvio 7. Yhden viikon aikana rahapelaamiseen tavallisesti käytetyn rahamäärän keskiarvo 12 viime kuukauden aikana pelanneilla 15–74-vuotiailla vastaajilla (n = 3 215) rahapelaamisen useuden mukaan vuonna 2015. 36
Average weekly expenditure (in euros) on gambling in 2015, among past-year gamblers aged 15–74 years (n = 3 215,) by gambling frequency

Kuvio 8. Rahapeliongelmien yleisyys 12 viime kuukauden aikana (SOGS, %) 15–74-vuotiaassa väestössä vuonna 2015	39
<i>Past-year problem gambling prevalence (SOGS) by gender and age group in 2015, total population aged 15–74 years (%)</i>	
Kuvio 9. Rahapeliongelman yleisyys 12 viime kuukauden aikana vuosina 2011 ja 2015 (SOGS); prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista	40
<i>Past-year problem gambling prevalence (SOGS) in 2011 and 2015, total population aged 15–74 years (%)</i>	
Kuvio 10. Vastaajat, joilla oli lähipiirissään ongelmallisesti rahapelejä pelaavia henkilöitä; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista vuonna 2015	42
<i>Proportion of concerned significant others of problem gamblers in 2015; total population aged 15–74 years (%)</i>	
Kuvio 11. Asenteet rahapelaamista kohtaan (ATGS-8) vuosina 2011 ja 2015; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista.	45
<i>Attitudes towards gambling (ATGS-8) in 2011 and 2015; total population aged 15–74 years (%)</i>	
Kuvio 12. Asenteet rahapelaamista kohtaan (ATGS-8) ikäryhmittäin vuosina 2011 ja 2015; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista	46
<i>Attitudes towards gambling (ATGS-8; negative/neutral/positive) by age group in 2011 and 2015; total population aged 15–74 years (%)</i>	
Kuvio 13. Mielipiteet rahapelien mainonnasta Suomessa; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista vuonna 2015	47
<i>Opinions on gambling advertisement in Finland; total population aged 15–74 years in 2015 (%)</i>	
Kuvio 14. Vastaajien suhtautuminen ehdotukseen, että rahapeliautomaatit sijoitettaisiin ainoastaan erillisiin pelisaleihin; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista vuonna 2015	48
<i>Opinions on the proposal to relocate slot machines entirely to dedicated gaming halls; total population aged 15–74 years in 2015 (%)</i>	
Kuvio 15. ”Onko rahapelien ongelmapelaaminen mielestänne vakava ongelma Suomessa?”; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista vuosina 2011 ja 2015 . . .	50
<i>Opinions on whether problem gambling is a serious issue in Finland or not; total population aged 15–74 years, in 2011 and 2015 (%)</i>	

Kuvio 16. ”Ovatko pelaamisongelmat Suomessa mielestänne lisääntyneet, pysyneet ennallaan vai vähentyneet viime vuosina?”; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista vuosina 2011 ja 2015 51
Opinions on whether gambling problems in Finland have increased, remained at the same level or decreased in recent years; total population aged 15–74 years in 2011 and 2015 (%)

Kuvio 17. Mielenpito väittämästä ”Häviäminen rahapeleissä monta kertaa peräkkäin kasvattaa voittomahdollisuuksia”; prosenttiosuudet (%) 15–74-vuotiaista vastaajista vuonna 2015 52
“After losing many times in a row, you are more likely to win”. Do you strongly agree, agree, disagree, or strongly disagree?; total adult population aged 15–74 years in 2015 (%)

Taulukkoluetelo / List of Tables

Taulukko 1. Haastattelujen otos ja vastausprosentit vuonna 2015 63
Table 1. Survey sample and response rates (%) in 2015.

Taulukko 2. Otos, vastanneet ja vastausosuudet eri väestöryhmissä
vuonna 2015 (%) 64
*Table 2. Survey sample, number of respondents and response rates in the various
population groups in 2015 (%).*

Taulukko 3. Tutkimukseen osallistuneet vastaajaryhmittäin vuonna 2015 66
Table 3. Respondents by subgroup in 2015.

Taulukko 4. Muuttujaluettelo, käytetyt mittarit/mitta-asteikot, kunkin osion
kohderyhmä ja mittauksen ajallinen vertailukelpoisuus 67
*Table 4. List of study variables, measures / scales used, target group for each section,
and comparability over time.*

Taulukko 5. Pelannut rahapelejä 12 viime kuukauden aikana tai aikaisemmin
vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%) 68
Table 5. Past-year or lifetime gambling participation rate (%), by subgroup in 2015

Taulukko 6. Pelannut rahapelejä 12 viime kuukauden aikana
vuosina 2011 ja 2015 (%) 69
Table 6. Past-year gambling participation rate in 2011 and 2015 (%)

Taulukko 7. Rahapelaamisen useus 12 viime kuukauden aikana
vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%) 70
Table 7. Past-year gambling frequency by subgroup in 2015 (%)

Taulukko 8. Rahapelaamisen useus vuosina 2011 ja 2015 (%) 71
Table 8. Past-year gambling frequency in 2011 and 2015 (%)

Taulukko 9. Pelannut seuraavia rahapelityyppejä 12 viime kuukauden
aikana vuonna 2015 (%) 72
Table 9. Past-year participation in specific gambling types (%)

Taulukko 10. Pelattujen rahapelityyppien määrä 12 viime kuukauden aikana vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)	73
<i>Table 10. Number of types of gambling in which respondents had participated in the past year, by subgroup (%).</i>	
Taulukko 11. Pelattujen rahapelityyppien määrä 12 viime kuukauden aikana vuosina 2011 ja 2015 (%)	74
<i>Table 11. Number of types of gambling in the past year in 2011 and 2015 (%).</i>	
Taulukko 12. Rahapelaaminen internetissä 12 viime kuukauden aikana vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)	75
<i>Table 12. Past-year online gambling (%), by subgroup in 2015 (%).</i>	
Taulukko 13. Rahapelaaminen internetissä 12 viime kuukauden aikana vuosina 2011 ja 2015 (%)	76
<i>Table 13. Past-year online gambling in 2011 and 2015 (%)</i>	
Taulukko 14. Tavallisesti yhden viikon aikana rahapelaamiseen käytetyt rahamäärät (€) vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)	77
<i>Table 14. Typical amount of money spent on gambling in a week (EUR), by subgroup in 2015 (%)</i>	
Taulukko 15. Rahapelaajien yhden viikon aikana rahapelaamiseen tavallisesti käyttämä rahamäärä (€) rahapelaamisen useuden mukaan vuonna 2015	78
<i>Table 15. Typical amount of money spent on gambling in a week (EUR) among gamblers, by gambling frequency in 2015.</i>	
Taulukko 16. Rahapeliongelmiin yleisyys vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (SOGS, %)	79
<i>Table 16. Past-year problem gambling prevalence (SOGS, %), by subgroup in 2015..</i>	
Taulukko 17. Rahapeliongelmiin yleisyys vuosina 2011 ja 2015 (SOGS, %)	80
<i>Table 17. Past-year problem gambling prevalence (SOGS, %) in 2011 and 2015</i>	
Taulukko 18. Rahapeliongelmiin yleisyys vuosina 2011 ja 2015 (PGSI, %)	81
<i>Table 18. Past-year problem gambling prevalence (PGSI, %) in 2011 and 2015</i>	
Taulukko 19. Rahapeliongelmiin yleisyys vuosina 2011 ja 2015 (dikotomiat, %)	82
<i>Table 19. Past-year problem gambling prevalence in 2011 and 2015 (dichotomous classifications, %).</i>	

Taulukko 20. Rahapeliongelmi en yleisyys rahapelaamiseen osallistumisen mukaan vuonna 2015 (%)	83
<i>Table 20. Past-year problem gambling prevalence, by gambling participation in 2015 (%)</i>	
Taulukko 21. Rahapeliongelmi en yleisyys eri rahapelityyppej ä pelaavilla 12 viime kuukauden aikana (SOGS, %)	84
<i>Table 21. Past-year problem gambling prevalence (SOGS, %) among gamblers, by specific gambling types.</i>	
Taulukko 22. Rahapeliongelmi en yleisyys v ä hint ä n viikoittain eri rahapelityyppej ä pelaavilla 12 viime kuukauden aikana vuonna 2015	85
<i>Table 22. Past-year problem gambling prevalence (SOGS, %) among gamblers who had gambled at least weekly in the past year, by specific type of gambling.</i>	
Taulukko 23. Rahapelihaitat 12 viime kuukauden aikana vuonna 2015 (%)	86
<i>Table 23. Gambling-related harms in the past year in 2015 (%).</i>	
Taulukko 24. Vastaa ji en osuus, joiden l ä heisill ä oli ollut ongelmallista rahapelaamista vuosina 2011 ja 2015 (%)	87
<i>Table 24. The proportion of concerned significant others (CSOs) of problem gamblers in 2011 and 2015 (%).</i>	
Taulukko 25. Vastaa ji t, joiden l ä heisill ä oli ollut ongelmallista rahapelaamista, ja pelaajan suhde vastaa ji aan vuosina 2011 ja 2015 (%)	87
<i>Table 25. The proportion of concerned significant others (CSOs) of problem gamblers in 2011 and 2015 and their relationship to the gambler (%).</i>	
Taulukko 26. Vastaa ji t, joiden l ä heisill ä oli ollut ongelmallista rahapelaamista vuosina 2011 ja 2015 (%)	88
<i>Table 26. Concerned significant others (CSOs) of problem gamblers in 2011 and 2015 (%).</i>	
Taulukko 27. Vastaa ji t, joiden l ä heisill ä oli ollut ongelmallista rahapelaamista ja vastaa ji an oma rahapelik ä ytt ä ytym in en vuonna 2015 (%)	89
<i>Table 27. The proportion of concerned significant others (CSOs) of problem gamblers, by respondents' own gambling behaviour in 2015 (%).</i>	
Taulukko 28. L ä heisen rahapeliongelman aiheuttamat haitat, osuus kaikista vastaa ji ista vuonna 2015 (%)	90
<i>Table 28. Gambling harms to the concerned significant others (CSOs) of problem gamblers in 2015 (%).</i>	

Taulukko 29. Läheisen rahapeliongelman aiheuttama huoli kokonaisuutena vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)	91
<i>Table 29. Overall concern for significant others caused by problem gamblers, by subgroup in 2015 (%).</i>	
Taulukko 30. Rahapelaamiseen liittyvät asenteet vuosina 2011 ja 2015 (ATGS-8, %)	92
<i>Table 30. Single items measuring attitudes towards gambling (ATGS-8) in 2011 and 2015 (%).</i>	
Taulukko 31. Rahapelaamiseen liittyvät asenteet vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)	93
<i>Table 31. Attitudes towards gambling (ATGS-8) by subgroup in 2015 (%).</i>	
Taulukko 32. Rahapelaamiseen liittyvä asennemuutos vuosina 2011 ja 2015 (%)	94
<i>Table 32. Change in attitudes towards gambling, 2011 to 2015 (%).</i>	
Taulukko 33. Rahapelaamiseen liittyvät asenteet rahapelaamisen ja rahapeliongelman mukaan vuonna 2015 (%)	95
<i>Table 33. Attitudes towards gambling by past-year gambling participation and by problem gambling status in 2015 (%).</i>	
Taulukko 34. Rahapelien mainontaan liittyvät mielipiteet Suomessa vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)	96
<i>Table 34. Respondents' opinions about gambling advertising in Finland, by subgroup in 2015 (%).</i>	
Taulukko 35. Vastaajien suhtautuminen ehdotukseen, että rahapeliautomaatit sijoitettaisiin ainoastaan erillisiin pelisaleihin, vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)	97
<i>Table 35. Respondents' opinions about the proposal that slot machines should be removed from public places and located only in dedicated gaming halls, by subgroup in 2015 (%).</i>	
Taulukko 36. Vastaajien mielipide siitä, onko rahapelimonopolimalli hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittoja, vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)	98
<i>Table 36. Respondents' opinions about whether the Finnish gambling monopoly system is a good way of curbing gambling harms, by subgroup in 2015 (%).</i>	

Taulukko 37. Vastaajien mielipide siitä, onko rahapelimonopolimalli hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittoja, vertailu 2011 ja 2015 (%)	99
<i>Table 37. Respondents' opinions s about whether the Finnish gambling monopoly system is a good way of curbing gambling harms, in 2011 and 2015 (%).</i>	
Taulukko 38. Vastaajien näkemys siitä, kenen tulisi ottaa päävastuu rahapeliongelmiin rajoittamisesta, vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)	100
<i>Table 38. Respondents' opinions about who should be in charge of curbing gambling-related problems, by subgroup in 2015 (%).</i>	
Taulukko 39. Vastaajien mielipide siitä, onko rahapelien ongelmapelaaminen vakava ongelma Suomessa, vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)	101
<i>Table 39. Respondents' opinions about whether problem gambling is a serious problem in Finland, by subgroup in 2015 (%).</i>	
Taulukko 40. Vastaajien mielipide siitä, onko rahapelien ongelmapelaaminen vakava ongelma Suomessa, vertailu 2011 ja 2015 (%)	102
<i>Table 40. Respondents' opinions about whether problem gambling is a serious problem in Finland, in 2011 and 2015 (%).</i>	
Taulukko 41. Vastaajien mielipide siitä, ovatko pelaamisongelmat Suomessa lisääntyneet, pysyneet ennallaan vai vähentyneet viime vuosina, vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)	103
<i>Table 41. Respondents' opinions about whether problem gambling has increased, remained stable or decreased in Finland in recent years, by subgroup in 2015 (%).</i>	
Taulukko 42. Vastaajien mielipide siitä, ovatko pelaamisongelmat Suomessa lisääntyneet, pysyneet ennallaan vai vähentyneet viime vuosina, vertailu 2011 ja 2015 (%)	104
<i>Table 42. Respondents' opinions about whether problem gambling has increased, remained stable or decreased in Finland in recent years, in 2011 and 2015 (%).</i>	
Taulukko 43. "Häviäminen rahapeleissä monta kertaa peräkkäin kasvattaa voittomahdollisuuksia" väittämän kanssa täysin samaa mieltä, samaa mieltä, eri mieltä, täysin eri mieltä ja en osaa sanoa osuudet vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)	105
<i>Table 43. Responses of 'strongly agree', 'agree', 'disagree', 'strongly disagree' and 'don't know' to the statement that one is more likely to win after losing many times in a row, by subgroup in 2015 (%).</i>	

Liiteluettelo

Liite 1. Saatekirje suomeksi, tavallinen kirje	106
Liite 2. Saatekirje suomeksi, numerottoman kirje	107
Liite 3. Saatekirje suomeksi, kieltäytyneen kirje	108
Liite 4. Saatekirje ruotsiksi, tavallinen kirje.	110
Liite 5. Saatekirje ruotsiksi, numerottoman kirje	111
Liite 6. Saatekirje ruotsiksi, kieltäytyneen kirje.	112
Liite 7. Haastattelulomake suomeksi	114
Liite 8. Haastattelulomake ruotsiksi	135

Sisällys

Saatteeksi	3
Tiivistelmä	5
Sammandrag	8
Abstract	11
Kuvioluettelo / List of Figures	14
Taulukkuuettelo / List of Tables	17
Liiteluettelo	22
1 JOHDANTO	25
2 TUTKIMUSMENETELMÄT	26
2.1 Kohdejoukko ja otanta	26
2.2 Tiedonkeruu	26
2.3 Vastausaktiivisuus, kato ja ylipeitto	27
2.4 Haastattelulomake ja muuttujaryhmät	27
2.5 Aineiston painottaminen	27
2.6 Aineiston analyysi	28
3 RAHAPELAAMINEN	29
3.1 Rahapelien pelaaminen 12 viime kuukauden aikana	29
3.2 Rahapelaamisen useus 12 viime kuukauden aikana	30
3.3 Eri rahapelityyppien pelaaminen 12 viime kuukauden aikana	32
3.4 Pelattujen rahapelityyppien määrä 12 viime kuukauden aikana	34
3.5 Rahapelaaminen internetissä 12 viime kuukauden aikana	35
3.6 Yhden viikon aikana rahapelaamiseen tavallisesti käytetyt rahamäärät	36
3.7 Rahapelaamisen aloitusikä	37
4 RAHAPELIONGELMAT	38
4.1 Rahapeliongelman yleisyys	38
4.2 Rahapeliongelman yleisyys rahapelaamiseen osallistumisen mukaan	40
4.3 Rahapeliongelman yleisyys eri rahapelityypejä 12 viime kuukauden aikana pelanneilla	41
4.4 Rahapelaamiseen liittyvät haitat 12 viime kuukauden aikana	41
5 LÄHEISTEN RAHAPELIONGELMAT	42
5.1 Vastaajat, joilla on ollut ongelmallisesti pelaavia läheisiä	42
5.2 Läheisten rahapeliongelman aiheuttamat haitat vastaajalle	43
5.3 Läheisen rahapeliongelman aiheuttama huoli kokonaisuutena	43

6.	RAHAPELAAMISTA KOSKEVAT ASEENTEET JA MIELIPITEET	44
6.1	Rahapelaamiseen liittyvät asenteet	44
6.2	Mielipiteet rahapeliin mainonnasta	47
6.3	Mielipiteet rahapeliautomaattien sijoittamisesta erillisiin pelisaleihin.	48
6.4	Mielipiteet rahapelaamisen monopolimallista.	49
6.5	Mielipiteet rahapeliongelmiin rajoittamisen vastuunjaosta.	49
6.6	Mielipiteet rahapeliin ongelmapelaamisen vakavuudesta ja laajuudesta.	49
6.7	Rahapelaamiseen liittyvät uskomukset.	51
7	YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT	53
7.1	Alaikäisten rahapelaaminen vähenee	53
7.2	Eläkeläisten ja nuorten aikuisten rahapelaaminen yleistyy	54
7.3	Naisten rahapeliongelmat kasvussa, rahapelaaminen riskitasolla yleistyy.	54
7.4	Ongelmat kasautuvat	55
7.5	Suhtautuminen rahapelaamiseen kohtaan muuttunut myönteisemmäksi	56
8	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS.	57
9	KIRJALLISUUS	60
	Taulukot	63
	Liitteet	106

1 Johdanto

Rahapelaaminen kuuluu suomalaiseen arkeen; suomalaisten rahapelikulutus asukasta kohti on Euroopan kärkiluokkaa (Economist 2015). Valtaosalle rahapelaaminen on harmitonta ajankulua ja viihdettä, mutta osalle liiallisesta rahapelaamisesta koituu myös haittoja. Nämä haitat kohdistuvat pelaajan itsensä lisäksi usein myös läheissuh-teisiin, työelämään ja siten koko yhteiskuntaan.

Julkiseen keskusteluun ja merkittäväksi rahapelipoliittiseksi kysymykseksi raha-pelaaminen ja siihen liittyvät haitat nousivat 2000-luvun alkupuolella (Tammi 2008). Taustalla oli vuonna 2002 voimaantullut rahapelitoimintaa säätelevä uusi arpajaislaki (Arpajaislaki 1047/2001), joka linjaa rahapelitoimintaa Suomessa. Arpajaislain pykälän 52 nojalla sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen (STM) tehtävänä on seurata väestön rahape-laamista sekä vastata rahapelihaittojen ehkäisystä ja hoidon kehittämisestä Suomessa. STM:n toimeksiannosta tämän velvoitteen vastuu on osoitettu Terveystieteiden ja hyvin-voinnin laitokselle (THL). Arpajaislakiin tehtiin pelaamisen alaikäraja ja rahapelien markkinointia koskevia muutoksia vuosina 2010–2011. Muutosten myötä rahapeleihin tuli yleinen 18 vuoden ikäraja.

Vuonna 2003 käynnistynyt ja neljän vuoden välein toteutettu *Suomalaisten raha-pelaaminen* -tutkimus on tärkein väestön rahapelaamista koskeva tiedonlähde. Mää-räajoin toistettava ja kansallisesti edustava seurantatieto on luotettavin tapa tarkastella sitä, miten rahapelaaminen, rahapeliongelmat sekä niihin keskeisesti liittyvät ilmiöt muuttuvat ajassa. Suomalaisten rahapelaaminen -tutkimus palvelee rahapelipoliittista päätöksentekoa ja tietoa hyödynnetään laajasti myös rahapelihaittojen ehkäisytyössä. Aikaisempien tutkimusten tuloksia on raportoitu kuvailevissa tilastoraporteissa (Ilkas & Turja 2003; Aho & Turja 2007; Turja ym. 2012), kokooma-artikkeleissa (Raisamo & Salonen 2013a; Salonen ym. 2015) sekä lukuisissa tieteellisissä erillisjulkaisuissa (Cast-ren ym. 2013; Salonen ym. 2014a; Salonen ym. 2014b; Raisamo ym. 2015; Heiskanen ym. 2015).

Tässä raportissa esitettävät Suomalaisten rahapelaaminen 2015 -tutkimuksen tulokset perustuvat 4 515:n iältään 15–74-vuotiaan henkilön puhelinhaastatteluihin. Raportissa kuvataan tutkimuksen päätulokset. Tuloksia tarkastellaan sekä koko väestön tasolla että vastaajaryhmittäin sukupuolen, iän, nettotulojen, työssäkäynnin, alueen ja kuntaryhmän mukaan. Ajallinen vertailu vuoden 2011 ja 2015 välillä raportoidaan niin ikään koko väestön tasolla sekä sukupuolen ja ikäryhmän mukaan.

2 Tutkimusmenetelmät

2.1 Kohdejoukko ja otanta

Suomalaisten rahapelaaminen 2015 -tutkimus on Manner-Suomen alueella asuvaan väestöön kohdistuva poikkileikkaustutkimus, jonka kohdejoukkona ovat 15–74-vuotiaat suomalaiset, joiden äidinkieli on suomi tai ruotsi. Tutkimuksen ulkopuolelle rajattiin laitoksissa asuva väestö, ulkosuomalaiset (ml. Ahvenanmaa) sekä henkilöt, joiden äidinkieli oli muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Otos poimittiin systemaattisella satunnaisotannalla Väestörekisterikeskuksen rekisteritietojen pohjalta muodostetusta, kotipaikkatunnuksen mukaan järjestetystä väestökehikosta. Näin varmistettiin otoksen alueellinen edustavuus. Otokoko oli 7 400 henkilöä.

2.2 Tiedonkeruu

Tutkimuksen suunnittelua ja toteuttamista koordinoi THL yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Tilastokeskuksen tiedonhankintayksikkö toteutti tutkimuksen tiedonkeruun kenttähaastatteluyksikössä tietokoneavusteisina puhelinhaastatteluina 3.3.–8.6.2015. Haastattelukielinä olivat suomi ja ruotsi. Haastattelut kestivät keskimäärin 18 minuuttia, ja haastatteluista 75 prosenttia kesti 21 minuuttia tai vähemmän.

Haastatteluja teki noin 120 Tilastokeskuksen koulutettua tilastohaastattelijaa. Heille toimitettiin ennen tiedonkeruun alkua itseopiskelumateriaali, johon sisältyi tutkimuksen työohjeet, kirjeet sekä lomake paperisena ja sähköisenä. Haastattelijat tekivät harjoitushaastatteluja työparinsa kanssa. Lisäksi he vastasivat internetkyselyyn, jossa piti pohtia, mitä tarkoituksia varten tietoja kerätään, miten kiireistä vastaajaa suostutellaan ja miten vastaajaa motivoidaan osallistumaan haastatteluun. Kyselyn vastauksista laadittiin tiivistelmä, joka lähetettiin haastattelijaille heti tiedonkeruun alkuvaiheessa.

Kenttätyövaiheessa haastattelijaille lähetettiin sähköpostitse joitakin lisäohjeita ja toimintatapojen tarkennuksia sekä tietoa tiedonkeruun etenemisestä. Haastattelijat olivat vaihtelevasti yhteydessä kenttä- ja tutkimusyksikköön. Yhteydenottojen perusteella haastavimmaksi koettiin puhelinnumerojen löytäminen ja vastaajien tavoittaminen. Toisaalta vastaajia oli haastattelijoiden mukaan kohtalaisen helppo houkuttaa mukaan haastatteluun, jos heidän kanssaan pääsi keskustelemaan ja aikaa löytyi. Kenttätyövaiheen loppupuolella tehtiin kenttähaastatteluyksikön normaalia katotyötä eli haastattelijat siirsivät tavoittamatta jääneitä kohdehenkilöitä toisille haastattelijaille. Vastaajille lähetettiin uudelleen kirjeitä, numeroita etsittiin ja vastaajia tavoiteltiin kaikin Tilastokeskuksen käytössä olevin keinoin.

Ennen haastattelujen aloittamista kaikille otokseen valituille henkilöille lähetettiin kotiin kutsukirje haastatteluun ja annettiin etukäteisinformaatiota haastattelusta. Kirjeiden mukana lähetettiin lisäksi tutkimuksen esite, Tilastokeskuksen taskutilasto-

---

vihkonen ja led-avaimenperä, jossa luki ”Mielipiteesi on tärkeä”. Avaimenperän tarkoitus oli houkutella vastaaja avaamaan kirjekuori. Tilastokeskus arpoi vastanneiden kesken kolme Apple iPad -taulutietokonetta. Saatekirjeitä oli kolme erilaista sekä suomeksi että ruotsiksi: tavallinen kirje, numerottoman kirje ja kieltäytyneen kirje (liitteet 1–6).

2.3 Vastausaktiivisuus, kato ja ylipeitto

Kaikkiaan hyväksytyjä haastatteluja saatiin 4 515 kappaletta. Otoksen ylipeiton huomioon ottamisen jälkeen vastausprosentiksi saatiin 62 prosenttia (taulukko 1). Kadon yleisin syy oli se, ettei otoshenkilön puhelinnumeroa löytynyt. Toiseksi yleisin kadon syy oli haastattelusta kieltäytyminen. Netto-otoksesta kokonaan tavoittamatta jäi 1 594 henkilöä (22 %).

Miehet osallistuivat haastatteluun lähes kaikissa ikäryhmissä naisia aktiivisemmin. Nuoremmista ikäryhmissä vastausosuus oli selvästi matalampi kuin vanhimmissa ikäryhmissä. Maantieteellisesti vastausaktiivisuus jakautuu tyypillisesti. Pääkaupunki-seudun ja muiden kaupunkien asukkaita on vaikeampi motivoida osallistumaan kuin maaseudulla asuvia (taulukko 2). Tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden taustatiedot on kuvattu myös vastaajaryhmittäin (taulukko 3). Nettotuloilla tarkoitetaan kaikkia säännöllisiä kuukausituloja verotuksen jälkeen, kuten ansio- ja omaisuustulot, eläkkeet ja muut sosiaaliturvaedut.

2.4 Haastattelulomake ja muuttujaryhmät

Tutkimuksen haastattelulomakkeen (liitteet 7–8) kysymykset pyrittiin pitämään mahdollisimman vertailukelpoisena aiempien Suomalaisten rahapelaaminen -tutkimusten kanssa. Haastattelulomake sisälsi kuusi muuttujaryhmää: 1) mielipiteet rahapelaamisesta, 2) rahapeliä pelaaminen, 3) suhde rahapelaamiseen, 4) läheisten rahapelaaminen, 5) hyvinvointi ja elämäntavat ja 6) taustatiedot. Yhteenveto muuttujaryhmistä, osioista, käytetyistä mittareista/mitta-asteikoista, kohderyhmästä ja mittauksen ajallisesta vertailukelpoisuudesta on esitetty taulukossa 4. Haastattelulomakkeen kysymysten lisäksi vastaajista käytettiin seuraavia Tilastokeskuksen rekisteritietoja: sukupuoli, ikä, työssäkäynti, alue ja kuntaryhmä. Kuntaryhmä perustuu Tilastokeskuksen tilastolliseen kuntaryhmitukseen, jossa Suomen kunnat jaetaan kolmeen ryhmään: kaupunkimaiset, taajaan asutut ja maaseutumaiset.

2.5 Aineiston painottaminen

Tutkimusaineiston painotus perustuu kalibrointimenetelmään, jossa tutkimusaineistosta estimoidut valittujen muuttujien jakaumat pakotetaan vastaamaan perusjoukon jakaumia. Menetelmällä pyritään korjaamaan vastauskadon aiheuttamaa harhaa sekä tehostamaan estimointia. Painojen kalibroinnissa käytettiin väestökehikon (viite-

---

ajankohta toukokuu 2015) ikä-sukupuolijakaumaa sekä aluejakaumia (maakunta ja kaupunki-maaseutu-luokitus). Ikäluokitus muodostui seuraavista ryhmistä: 15–19-, 20–24-, 25–34-, 35–49-, 50–64- ja 65–74-vuotiaat. Asetelmapainot kalibroitiin CAL-MAR2 SAS -makrolla käyttäen raking ratio -etäisyysfunktia.

Aineistoon muodostettiin kaksi erilaista painomuuttujaa: kalibroidut korottavat painot sekä niistä johdetut analyysipainot. Kalibroitu korottava paino on väestöön korottava paino. Korottavien painojen summa vastaa 15–74-vuotiaan väestön lukumäärää ($N = 3\,763\,861$). Korottavien painojen keskiarvo 843 kertoo, kuinka montaa suomalaista kukin tutkimusaineiston henkilö keskimäärin edustaa. Korottavien painojen hajonta on 147 ja vaihteluväli 530–1 432. Analyysipainot on skaalattu edellisestä siten, että niiden keskiarvo on yksi. Analyysipainojen summa vastaa tutkimusaineiston vastanneiden lukumäärää. Analyysipainojen hajonta on 0,18 ja vaihteluväli 0,64–1,72.

2.6 Aineiston analyysi

Vuoden 2015 tutkimustulokset esitetään pääosin esiintyvyyssukuina koko väestön tasolla sekä vastaajaryhmittäin: sukupuolen, iän, nettotulojen, työssäkäynnin, alueen ja kuntaryhmän mukaan. Aikaisempien raporttien tapaan vuoden 2015 tuloksia verrataan edeltävän väestökyselyn tuloksiin. Vertailut vuosien 2011 ja 2015 tulosten välillä esitetään niin ikään sekä koko väestön tasolla että sukupuolen ja ikäryhmien mukaan. Poikkeuksena tästä linjasta mainittakoon rahapelaamisen aloitusiän ja rahapelikulttuurin tarkastelu sekä rahapeliongelmien tarkastelu rahapelaamiseen osallistumisen mukaan että rahapelityypeittäin. Näihin analyysihin otettiin mukaan ainoastaan rahapelejä pelanneet ja/tai kyseisiä rahapelityyppejä pelanneet.

Prosenttiosuuksien tilastollisen merkitsevyyden tarkastelussa käytettiin Khiin neliö -testiä ja keskiarvojen vertailussa yksisuuntaista varianssianalyysiä. Keskiarvoja kuvaavien tulosten yhteydessä raportoidaan myös keskiluku (mediaani), tyypillisimmin esiintynyt luku (moodi) sekä 95 %:n luottamusvälit. Tilastolliset analyysit tehtiin SPSS-tilasto-ohjelmalla (versio 22.0). Ainoastaan tilastollisesti merkitsevät ($p \leq 0,05$) vastaajaryhmittäiset ja ajalliset erot on nostettu esiin raportoitaessa tutkimustuloksia.

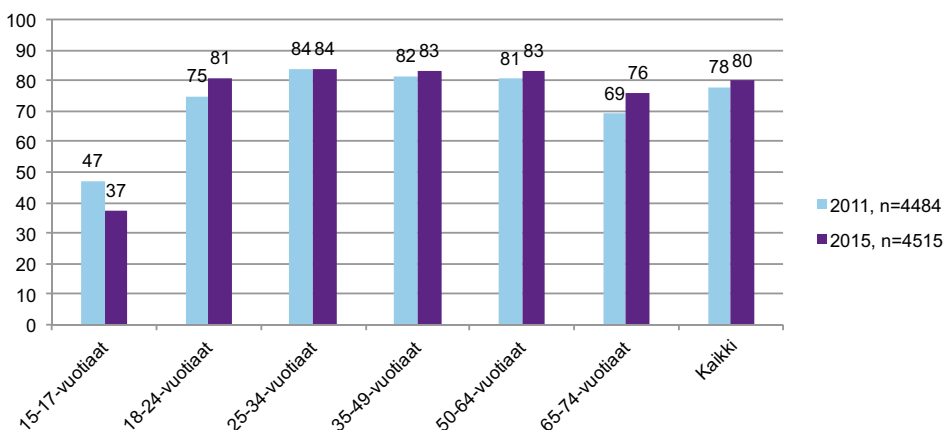
3 Rahapelaaminen

3.1 Rahapelien pelaaminen 12 viime kuukauden aikana

Vuonna 2015 vastaajista 80 prosenttia (väestöestimaatti noin kolme miljoonaa henkilöä) oli pelannut vähintään yhtä rahapeliä 12 viime kuukauden aikana (naiset 75 %, miehet 85 %). Yleisintä rahapelaaminen oli 25–34-vuotiailla (84 %), 35–49-vuotiailla (83 %) ja 50–64-vuotiailla (83 %). Vähäisintä rahapelaaminen puolestaan oli alle 18-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa 12 viime kuukauden aikana pelanneiden osuus oli 37 prosenttia (taulukko 5, kuvio 1).

Rahapelaaminen oli yleisintä työssäkäyvillä ja harvinaisinta opiskelijoilla tai koulu-laisilla. Nettotulojen mukaisessa tarkastelussa rahapelaaminen oli yleisintä suuremmissa tuloluokissa (> 1 500 euroa). Alueittain tarkasteltuna rahapelaaminen oli yleisintä (90 %) Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa ja vähäisintä Etelä-Savossa, Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa (78 %).

Kaikista vastaajista kuusi prosenttia ei ollut koskaan pelannut rahapelejä (taulukko 5). Vastaajat, jotka eivät olleet koskaan pelanneet, olivat tavallisimmin naisia, alaikäisiä (15–17 vuotta), nettotuloiltaan 500 euroa tai alle kuukaudessa ansaitsevia ja joko opiskelijoita tai koululaisia. Myös asuminen Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa tai Lapissa sekä asuminen maaseutumaisessa kunnassa liittyi pelaamattomuuteen.

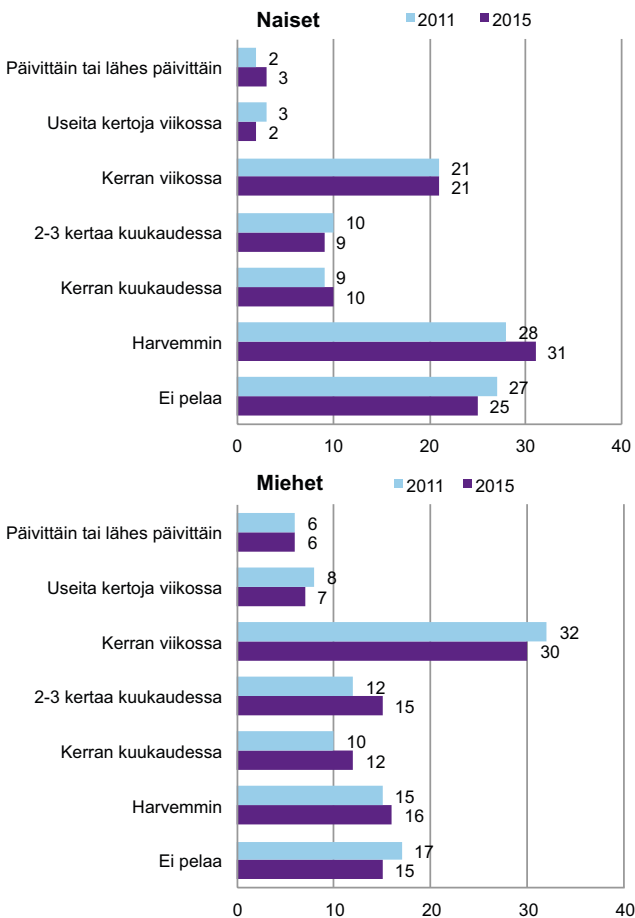

Kuvio 1. Rahapelaamisen yleisyys 12 viime kuukauden aikana, ikäryhmittäiset osuudet (%) 15–74-vuotiaista vastaajista vuosina 2011 ja 2015
Past-year gambling participation by age group in 2011 and 2015, total population aged 15–74 years (%)

Niiden vastaajien osuus, jotka olivat pelanneet vähintään yhtä rahapeliä 12 viime kuukauden aikana, oli kaksi prosenttiyksikköä korkeampi vuonna 2015 kuin vuonna 2011 (taulukko 6). Rahapelaaminen 12 viime kuukauden aikana oli lisääntynyt 18–24-vuotiaiden ja 65–74-vuotiaiden ikäryhmissä (kuvio 1).

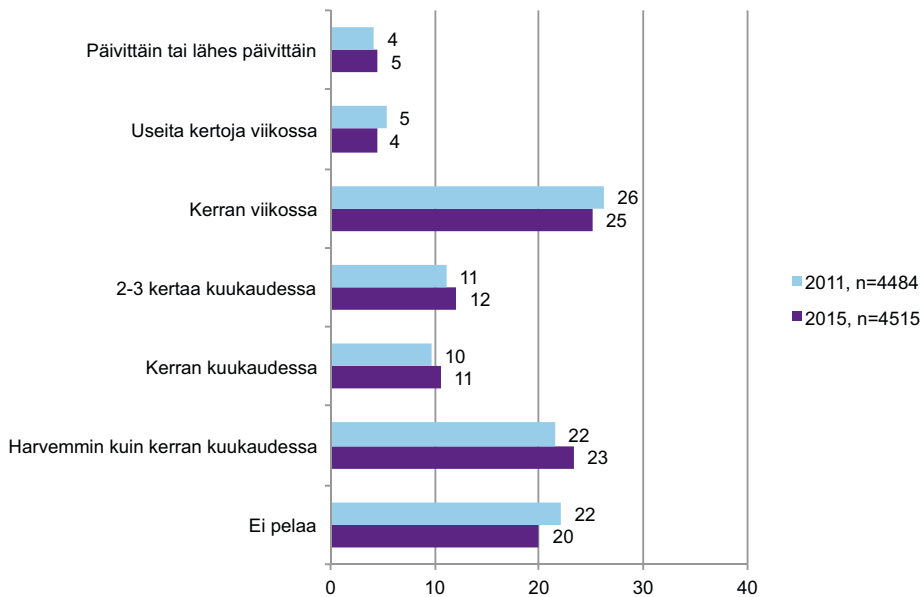
3.2 Rahapelaamisen useus 12 viime kuukauden aikana

Vuonna 2015 noin kolmannes (34 %) vastaajista pelasi rahapelejä kerran viikossa tai useammin (taulukko 7). Miehet pelasivat rahapelejä naisia useammin (taulukko 7, kuvio 2). Miehet pelasivat rahapelejä tyypillisimmin kerran viikossa (30 %), kun naisilla tyypillisin pelaamistiheys oli harvemmin kuin kerran kuukaudessa (31 %). Naisista 26 % pelasi vähintään kerran viikossa, ja vastaava luku miehillä oli 42 %. Myös useita kertoja viikossa tai päivittäin pelaavien miesten osuus (13 %) oli naisia suurempi (5 %).

Kuvio 2. Rahapelaamisen useus 12 viime kuukauden aikana sukupuolen mukaan vuosina 2011 ja 2015; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista
Past-year gambling frequency by gender in 2011 and 2015, total population aged 15–74 years (%)

Kahden vanhimman ikäryhmän (50–64- ja 65–74-vuotiaat) vastaajat, 501–1 500 euroa nettona kuukaudessa ansaitsevat sekä työttömät tai lomautetut ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevat tai pitkäaikaissairaat pelasivat rahapelejä useita kertoja viikossa tai päivittäin kaikista eniten (taulukko 7). Toisaalta useita kertoja viikossa tai päivittäin pelaaminen oli harvinaisinta 15–17-vuotiailla, 500 euroa tai vähemmän kuukaudessa ansaitsevilla sekä opiskelijoilla ja koululaisilla. Useita kertoja viikossa tai päivittäin pelaaminen oli yleisintä Kymenlaaksossa/Etelä-Karjalassa sekä Päijät-Hämeessä/Kanta-Hämeessä ja harvinaisinta Uudellamaalla.

Kuvio 3. Rahapelaamisen useus 12 viime kuukauden aikana vuosina 2011 ja 2015; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista
Past-year gambling frequency in 2011 and 2015, total population aged 15–74 years (%)

Niiden vastaajien osuus, jotka eivät pelanneet lainkaan, väheni, ja harvemmin kuin kuukausittain pelaavien osuus kasvoi eniten (taulukko 8, kuvio 3). Kaiken kaikkiaan muutokset rahapelaamisen useudessa olivat kuitenkin pieniä.

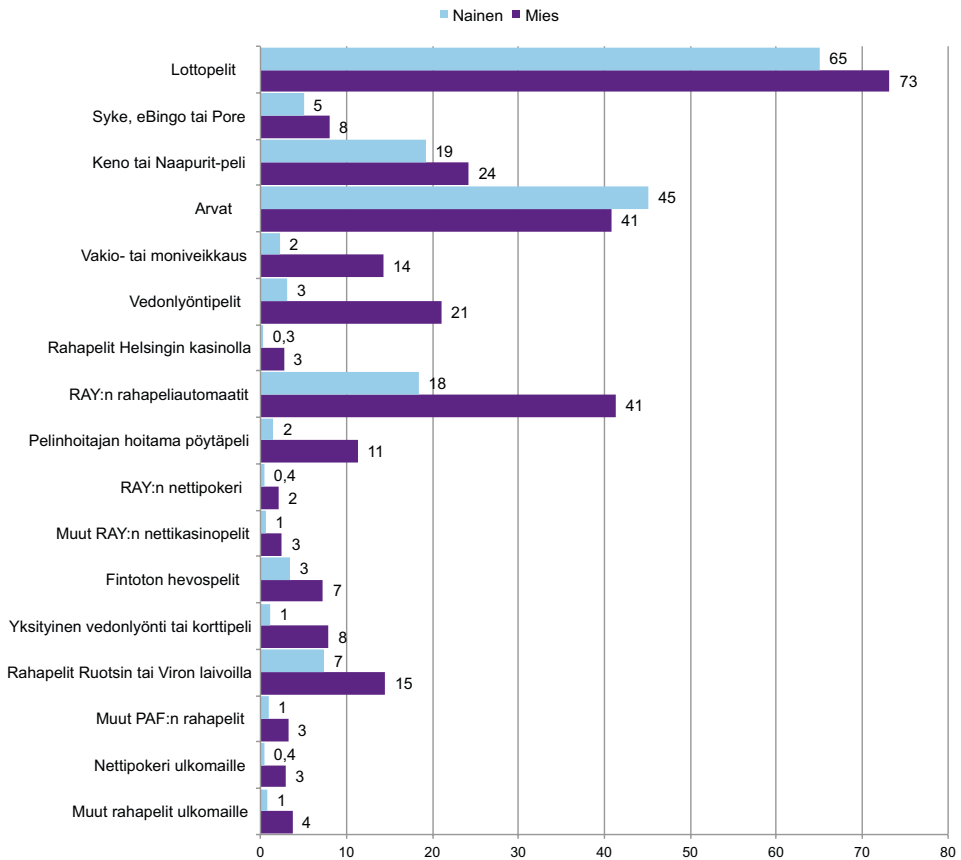

3.3 Eri rahapelityyppien pelaaminen 12 viime kuukauden aikana

Vuonna 2015 eniten pelattuja rahapelityyppejä olivat Veikkauksen lottopelit (Lotto, Eurojackpot, Viking Lotto, Jokeri) (69 %), Veikkauksen arpapelit kuten Ässä, Kasino ja Luontoarpa (43 %) ja Raha-automaattiyhdistyksen rahapeliautomaatit muualla kuin kasinolla (30 %) (taulukko 9). Ruotsin tai Viron laivoilla tarjottavia rahapelejä oli pelannut 11 prosenttia kaikista vastaajista. Ulkomaisten peliyhtiöiden, PAF:n sekä RAY:n nettipelien pelaamisen yleisyys vaihteli 1–2 prosentin välillä.

Naisten ja miesten eri rahapelityyppien pelaaminen erosi toisistaan (kuvio 4, taulukko 9). Miehet pelasivat naisia enemmän rahapeliautomaatteja (miehet 41 %, naiset 18 %), Veikkauksen vakio- ja moniveikkausta (miehet 14 %, naiset 2 %), vedonlyöntipelejä, kuten pitkäveto, moniveto, tulosveto ja Live-veto (miehet 21 %, naiset 3 %), pelinhoitajan hoitamaa pöytäpeliä muualla kuin kasinolla (miehet 11 %, naiset 2 %) sekä yksityistä vedonlyöntiä tai korttipeliä rahapanoksin (miehet 8 %, naiset 1 %).

Alaikäiset (15–17-vuotiaat) olivat pelanneet tavallisimmin Ruotsin ja Viron laivoilla tarjottavia rahapelejä (19 %), rahapeliautomaatteja muualla kuin kasinolla (19 %) ja Veikkauksen arpapelejä (16 %), mutta myös Veikkauksen vedonlyöntiä (8 %) ja yksityistä vedonlyöntiä tai korttipeliä rahapanoksin (8 %) (taulukko 9). Nuoret aikuiset (18–24- ja 25–34-vuotiaat) taas pelasivat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaikkia rahapelejä enemmän suhteessa koko väestöön. Veikkauksen lottopelien pelaajat olivat useimmiten 35–64-vuotiaita. Vanhimmissa ikäryhmissä (50–64 ja 65–74-vuotiaat) suosituimmat rahapelityypit olivat Veikkauksen lotto- ja arpapelit. Rahapeliautomaatteja oli pelannut noin joka viides 50–64-vuotiaista ja 13 prosenttia 65 vuotta täyttäneistä vastaajista. Myös Fintoton hevospelien kuten Voittaja, Sija, Kaksari, Troikka, Päivän Duo, Toto75/76 pelaaminen oli yleisempää 35–74-vuotiailla kuin nuoremmilla.

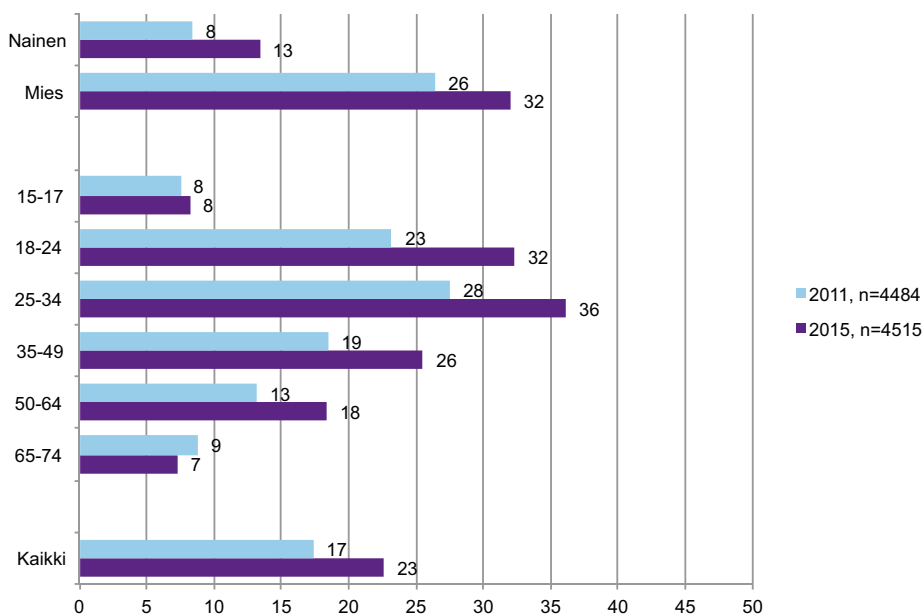

Kuvio 4. Eri rahapelityyppien pelaaminen 12 viime kuukauden aikana, prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista sukupuolen mukaan vuonna 2015
Past-year participation in specific gambling types by gender in 2015, total population aged 15–74 years (%)

3.4 Pelattujen rahapelityyppien määrä 12 viime kuukauden aikana

Vuonna 2015 vastaajat olivat pelanneet keskimäärin 2,3:a rahapelityyppiä 12 viime kuukauden aikana (95 %:n luottamusväli 2,2–2,4). Pelattujen pelityyppien määrä vaihteli nolasta 15 pelityyppiin (mediaani 2, moodi 1). Kaikista vastaajista 23 prosenttia oli pelannut vähintään neljää erityyppistä rahapeliä (taulukko 10). Usean eri rahapelityypin pelaaminen oli miehillä yleisempää kuin naisilla. Neljän tai sitä useamman eri rahapelityypin pelaaminen oli yleisintä 25–34-vuotiailla ja vastaavasti harvinaisinta alaikäisillä (15–17-vuotiaat) ja 65–74-vuotiailla. Vähintään neljän eri rahapelityypin pelaaminen oli yleisintä myös 2001–2500 euroa nettona kuukaudessa ansaitsevilla ja harvinaisinta 1 500 euroa tai alle kuukaudessa ansaitsevilla. Kaiken kaikkiaan useita rahapelityyppejä pelasivat eniten työssäkäyvät ja toisaalta työttömät tai lomautetut. Alueellisesti tarkasteltuna eri rahapelityyppien pelaamisessa ei havaittu eroja.

Vähintään neljään rahapelityyppiin 12 viime kuukauden aikana osallistuneiden osuus kasvoi vuosien 2011 ja 2015 välisenä aikana niin miehillä kuin naisilla sekä kaikissa ikäryhmissä lukuun ottamatta 15–17-vuotiaita (taulukko 11, kuvio 3).

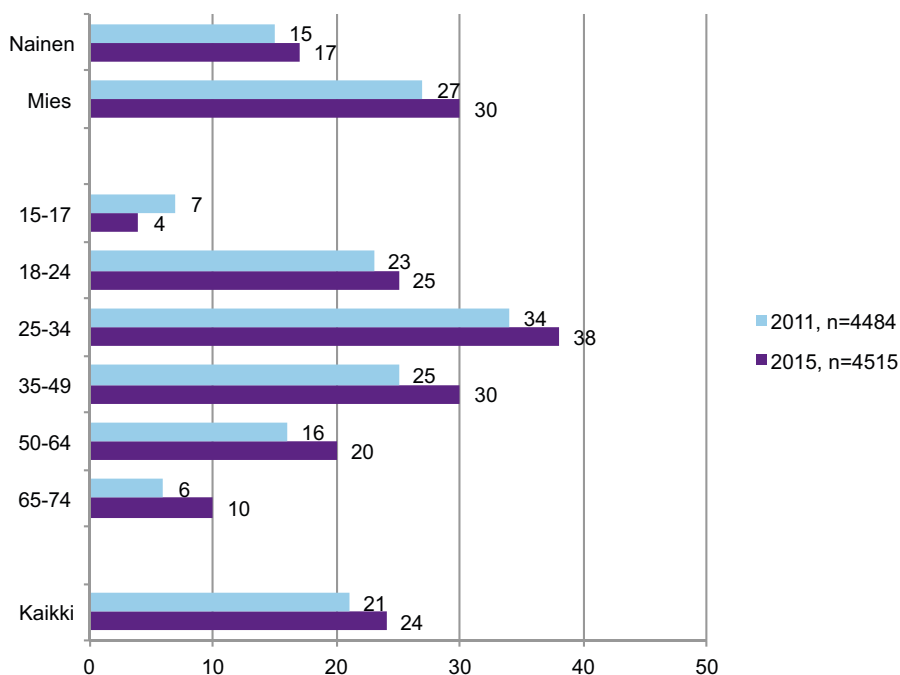
Kuvio 5. Vähintään neljään eri rahapelityyppiin 12 viime kuukauden aikana osallistuneiden osuus vuosina 2011 ja 2015; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista sukupuolen ja ikäryhmän mukaan

Past-year participation in at least four different gambling types by gender and age groups in 2011 and 2015; total population aged 15–74 years, (%)

3.5 Rahapelaaminen internetissä 12 viime kuukauden aikana

Vuonna 2015 kaikista vastaajista 24 prosenttia oli pelannut rahapelejä internetissä 12 viime kuukauden aikana (väestöestimaatti 888 000 henkilöä; taulukko 12, kuvio 6). Miehet pelasivat internetissä naisia yleisemmin (miehet 30 %, naiset 17 %). Ikäryhmittäisessä tarkastelussa pelaaminen oli yleisintä 25–34-vuotiailla (38 %) ja 35–49-vuotiailla (30 %). Harvinaisinta internetissä pelaaminen oli 15–17-vuotiailla: heistä vain neljä prosenttia oli pelannut rahapelejä internetissä. 2 001–2 500 ja yli 2 500 euroa kuukaudessa nettona ansaitsevat pelasivat eniten internetissä ja vastaavasti pienituloisimmat vähiten. Rahapelaaminen internetissä oli yleisintä työssäkäyvillä ja harvinaisinta vastaajilla, jotka olivat eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella. Tutkimuksen vanhimmasta ikäryhmästä, 65–74-vuotiaista, 10 prosenttia ilmoitti pelanneensa rahapelejä internetissä. Internetissä pelaaminen oli niin ikään yleisempää kaupunkimaisissa kunnissa kuin maaseutumaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa.

Niiden vastaajien osuus, jotka olivat pelanneet rahapelejä internetissä 12 viime kuukauden aikana, oli kolme prosenttiyksikköä korkeampi vuonna 2015 kuin vuonna 2011 (taulukko 13). Rahapelien pelaaminen internetissä oli lisääntynyt sekä naisilla että miehillä ja kaikissa yli 35-vuotiaiden ikäryhmissä.

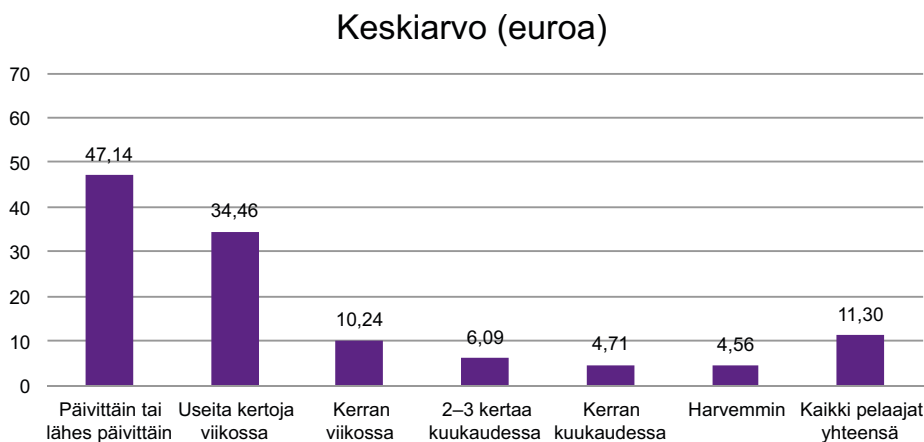
Kuvio 6. Rahapelaaminen internetissä 12 viime kuukauden aikana vuosina 2011 ja 2015; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista sukupuolen ja ikäryhmän mukaan
Past-year online gambling by gender and age groups in 2011 and 2015; total population aged 15–74 years (%)

3.6 Yhden viikon aikana rahapelaamiseen tavallisesti käytetyt rahamäärät

12 viime kuukauden aikana vähintään yhtä rahapeliä pelanneita (n = 3 215) pyydettiin arvioimaan, kuinka paljon vastaaja tavallisesti käyttää rahaa rahapeleihin yhden viikon aikana. Vuonna 2015 ne, jotka olivat 12 viime kuukauden aikana pelanneet, käyttivät rahapeleihin tavallisesti yhden viikon aikana 11,30 euroa (95 %:n luottamusväli 9,74–12,85 euroa). Tavallisesti viikon aikana rahapelaamiseen käytetty mediaani oli viisi euroa ja moodi oli niin ikään viisi euroa. Miesten yhden viikon aikana tavallisesti käyttämä rahamäärä (14,50 euroa, 95:n % luottamusväli 12,26–16,74 euroa) oli suurempi kuin naisten (7,27 euroa, 95 %:n luottamusväli 5,18–9,34 euroa).

Vastaajista 50–74-vuotiaat käyttivät rahapelaamiseen kaikista useimmin kuusi euroa tai sitä enemmän yhden viikon aikana (taulukko 14). Työkyvyttömyyseläkkeellä olevat ja pitkäaikaisesti sairaat, iän tai työvuosien perusteella eläkkeellä olevat sekä työttömät tai lomautetut käyttivät rahapelaamiseen muita ryhmiä useammin vähintään kuusi euroa yhden viikon aikana. Kymenlaaksossa/Etelä-Karjalassa asuvat kuluttivat useimmin vähintään kuusi euroa yhden viikon aikana ja vastaavasti Keski-Suomessa harvimmin. Kaupunkimaisissa kunnissa pelattiin harvemmin vähintään kuusi euroa yhden viikon aikana.

Eniten rahaa yhden viikon aikana rahapelaamiseen käyttivät ne, jotka pelasivat useita kertoja viikossa ja päivittäin tai lähes päivittäin (taulukko 15, kuvio 7).

Kuvio 7. Yhden viikon aikana rahapelaamiseen tavallisesti käytetyn rahamäärän keskiarvo 12 viime kuukauden aikana pelanneilla 15–74-vuotiailla vastaajilla (n = 3 215) rahapelaamisen useuden mukaan vuonna 2015
Average weekly expenditure (in euros) on gambling in 2015, among past-year gamblers aged 15–74 years (n=3215), by gambling frequency

---

3.7 Rahapelaamisen aloitusikä

Rahapelaamisen aloitusikää kysyttiin sekä niiltä, jotka olivat pelanneet rahapelejä 12 viime kuukauden aikana, että niiltä, jotka olivat pelanneet rahapelejä aikaisemmin elämänsä aikana (n = 4 082). Puolet vastaajista oli aloittanut rahapelaamisen 16-vuotiaana tai sitä nuorempana ja 75 prosenttia 20-vuotiaana tai sitä nuorempana. Rahapelaamisen aloitusikä vaihteli yhdestä vuodesta 68 vuoteen ja oli keskimäärin 17,7 vuotta (95 %:n luottamusvälit 17,4–17,9, moodi 15). Säännöllisen rahapelaamisen aloitusikää koskevaan kysymykseen taas vastasivat ainoastaan ne, jotka kokivat pelaavansa tai pelanneensa säännöllisesti (n = 1 882). Heistä puolet oli aloittanut säännöllisen rahapelaamisen 25-vuotiaana tai sitä nuorempana ja 75 prosenttia 35-vuotiaana tai sitä nuorempana. Kaiken kaikkiaan säännöllisen rahapelaamisen aloitusikä vaihteli kuudesta vuodesta 73 vuoteen ja se oli keskimäärin 28,8 vuotta (95 %:n luottamusvälit 28,2–29,4, moodi 20).

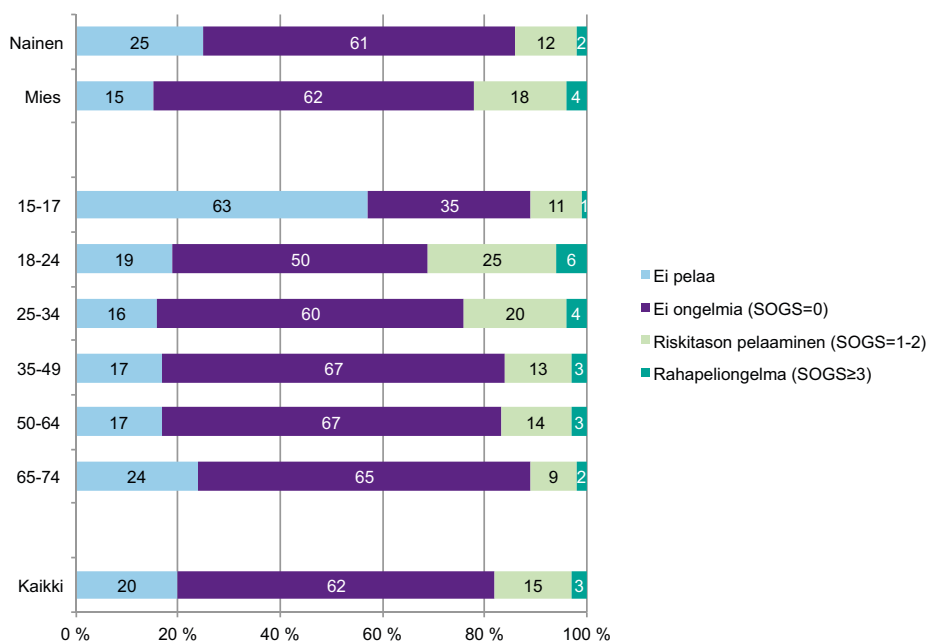
4 Rahapeliongelmat

Vuoden 2015 tutkimuksessa väestön rahapeliongelmia kartoitettiin kahdella eri mittarilla:

- 1) SOGS (The South Oaks Gambling Screen; Lesieur & Blume 1987, 1993)
  - SOGS-mittariin sisältyy 20 kysymystä, jotka mittaavat rahapelikäyttäytymistä ja sen haitallisia seurauksia.
  - Muodostettujen kokonaispisteiden vaihteluväli on 0–20.
  - Tässä raportissa myönteinen vastaus vähintään viiteen kysymykseen (SOGS ≥ 5) viittaa todennäköiseen rahapeli­riippuvuuteen ja myönteinen vastaus 3–4 kysymykseen (SOGS = 3–4) viittaa rahapeli­riippuvuutta lievempään ongelmapelaamiseen.
  - Myönteinen vastaus kolmeen tai useampaan (SOGS ≥ 3) kysymykseen viittaa rahapeliongelmaan, joka sisältää ongelmapelaamisen ja todennäköisen rahapeli­riippuvuuden. Tämä on luku, jota on käytetty aikaisemmissa suomalais­ten rahapelaamista tarkastelevissa väestötutkimuksissa ja johon on Suomessa julkisuudessa usein viitattu rahapeliongelman yleisyydestä puhuttaessa. Tässä raportissa rahapeliongelmaa tarkastelevat tutkimustulokset raportoitiin ensisijaisesti SOGS ≥ 3 -luokittelun avulla.
- 2) PGSI (The Problem Gambling Severity Index; Ferris & Wynne 2001)
  - PGSI mittaa yhdeksän kysymyksen avulla rahapelikäyttäytymistä ja siihen liittyviä kielteisiä seurauksia.
  - Muodostettujen kokonaispisteiden vaihteluväli on 0–27.
  - Vastaajat luokitellaan ongelmapelaajiin (≥ 8 pistettä), kohtalaisen riskitason pelaajiin (5–7 pistettä), alhaisen riskin pelaajiin (1–4 pistettä) sekä ongelmattomiin pelaajiin (0 pistettä) sekä niihin, jotka eivät pelaa lainkaan (Currie ym. 2010).

4.1 Rahapeliongelman yleisyys

Vuoden 2015 tutkimuksen mukaan 15–74-vuotiaista suomalaisista 3,3 prosentilla oli rahapeliongelma (SOGS ≥ 3 ; väestöestimaatti noin 124 000 henkilöä). Todennäköinen rahapeli­riippuvuus (SOGS ≥ 5) oli 1,3 prosentilla (väestöestimaatti noin 49 000 henkilöä). Miehillä oli rahapeliongelma naisia useammin (naiset 2,4 %, miehet 4,2 %) (taulukko 16, kuvio 8). Rahapeliongelma oli yleisin 18–24-vuotiailla (6,0 %) ja 24–34-vuotiailla (3,7 %).

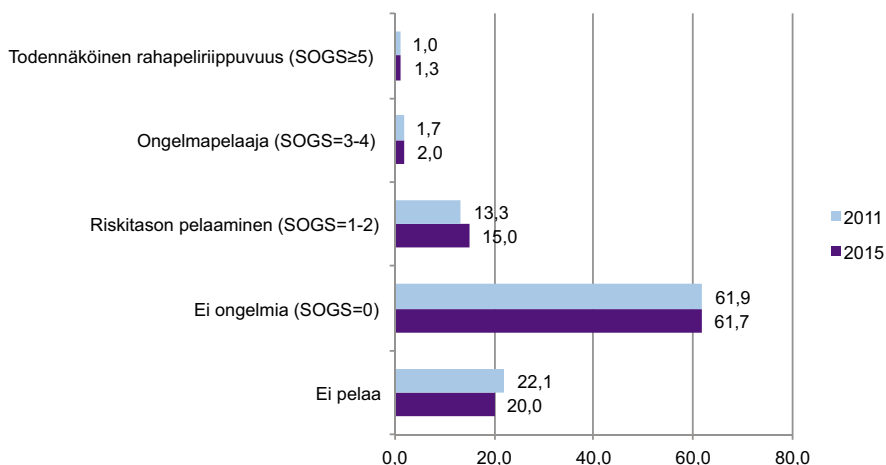
Kuvio 8. Rahapeliongelmien yleisyys 12 viime kuukauden aikana (SOGS, %) 15–74-vuotiaassa väestössä vuonna 2015

Past-year problem gambling prevalence (SOGS) by gender and age group in 2015, total population aged 15–74 years (%)

15–74-vuotiaasta väestöstä nettotulojen mukaisessa tarkastelussa rahapeliongelma esiintyi useimmin niillä, jotka ansaitsivat kuukaudessa 1 001–1 500 euroa (4,9 %) ja 1 500–2 000 euroa (4,7 %). Harvinaisinta rahapeliongelma oli yli 2 500 euroa ansaitsevilla (taulukko 16). Rahapeliongelma oli yleisintä myös työttömillä tai lomautetuilla ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevilla tai pitkäaikaisesti sairailta. Työttömistä tai lomautetuista rahapeliongelma oli 5,7 prosentilla, ja vastaava luku työkyvyttömyyseläkkeellä olevien tai pitkäaikaisesti sairaiden keskuudessa oli 6,8 prosenttia.

Vuonna 2015 rahapeliongelman esiintyvyys oli 0,6 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vastaava luku vuonna 2011 (kuvio 9, taulukko 17 & 19). Naisten rahapeliongelman esiintyvyys nousi 1,1 prosentista 2,4 prosenttiin. Myös naisten sekä 18–24-vuotiaiden ja 35–49-vuotiaiden vastaajien rahapelaaminen riskitasolla (SOGS = 1–2) oli lisääntynyt vuosien 2011 ja 2015 välillä (taulukko 17). Ainoastaan 15–17-vuotiaiden riskitason pelaamisessa oli nähtävissä vähenemistä.

Kuvio 9. Rahapeliongelman yleisyys 12 viime kuukauden aikana vuosina 2011 ja 2015 (SOGS); prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista
Past-year problem gambling prevalence (SOGS) in 2011 and 2015, total population aged 15–74 years (%)

Vuonna 2011 ja 2015 SOGS:n vertailumittarina käytettiin PGSI-mittaria. Kansainvälisten tutkimusten mukaan PGSI on luokittelutarkkuudeltaan konservatiivisempi kuin SOGS. Vuonna 2015 PGSI-mittarin mukaan ongelmapelaajia (≥ 8 pistettä) oli koko aineistossa 0,5 prosenttia (taulukko 18). Kun mukaan lasketaan ne, jotka luokittelevat kohtalaisen riskin pelaajiin (PGSI = 5–7), yhteenlaskettu osuus oli 1,5 %. Myös PGSI:n perusteella miehet luokittelevat naisia yleisemmin kohtalaisen riskin pelaajiksi tai ongelmapelaajiksi (PGSI ≥ 5). PGSI-mittarilla arvioituna riski- ja ongelmapelaamisen esiintyvyydessä ei tapahtunut muutosta vuosien 2011 ja 2015 välillä (taulukko 19).

4.2 Rahapeliongelman yleisyys rahapelaamiseen osallistumisen mukaan

Rahapeliongelman yleisyyttä tarkasteltiin rahapelaamiseen osallistumisen mukaan 12 viime kuukauden aikana (taulukko 20). Rahapelejä pelanneiden vastaajien ($n = 3\,617$) keskuudessa rahapeliongelmaa (SOGS ≥ 3) esiintyi 4,1 prosentilla. Rahapeliongelma oli yleisintä niillä, jotka olivat pelanneet rahapelejä joko useita kertoja viikossa tai sitä useammin, sekä niillä, jotka olivat pelanneet 4–5:tä tai sitä useampaa rahapelityyppiä. Päivittäin tai lähes päivittäin rahapelejä pelanneilla vastaajilla rahapeliongelman esiintyvyyttä oli 17 prosenttia ja useita kertoja viikossa pelanneilla 16 prosenttia. Niillä vastaajilla, joka olivat pelanneet 11–18:aa eri rahapelityyppiä 12 viime kuukauden aikana,

---

rahapeliongelman esiintyvyys oli 37 prosenttia. Rahapeliongelma oli yleisempi myös niillä vastaajilla, jotka olivat käyttäneet rahapelaamiseen 21 euroa tai sitä enemmän yhden viikon aikana (20 %). Rahapeliongelman esiintyvyys oli kahdeksan prosenttia niillä vastaajilla, jotka olivat pelanneet rahapelejä internetissä.

4.3 Rahapeliongelman yleisyys eri rahapelityypejä 12 viime kuukauden aikana pelanneilla

Rahapeliongelman yleisyyttä tarkasteltiin myös rahapelityypeittäin (taulukko 21). Kotimaisten rahapeliyhtiöiden tarjoamista rahapelityypeistä eniten rahapeliongelmaa esiintyi Raha-automaattiyhdistyksen nettipokeria ja RAY:n nettikasinon muita pelejä pelanneilla, Veikkauksen nopeita päivittäisiä arvontapelejä, kuten Sykettä, eBingoa ja Poretta, pelanneilla sekä Helsingin kasinolla ja pelinhoitajan hoitamia pöytäpelejä (ruletti, blackjack) muualla kuin kasinolla pelanneilla. Rahapeliongelma oli vähäisintä Veikkauksen lottopelien pelaajilla. PAF:n nettipokerin ja PAF:n muiden rahapelien pelaajilla sekä nettipokeria ulkomaille pelanneilla vastaajilla rahapeliongelmien esiintyvyys oli selkeästi kärkeä.

Taulukossa 22 on tarkasteltu rahapeliongelman yleisyyttä vähintään kerran viikossa eri rahapelityypejä 12 viime kuukauden aikana pelanneilla. Tulokset osoittavat, että rahapeliongelma oli yleisintä ulkomaille internetissä pelattavien rahapelityyppien pelaajilla sekä Veikkauksen nopeiden päivittäisten arvontapelien, Veikkauksen arpapelien ja muualla kuin kasinolla pelattavien RAY:n rahapeliautomaattien pelaajilla. Näiden tutkimustulosten tarkastelussa on kuitenkin syytä huomioida, että pienten vastaajamäärien vuoksi tuloksia ei esitetä kaikista pelityypeistä.

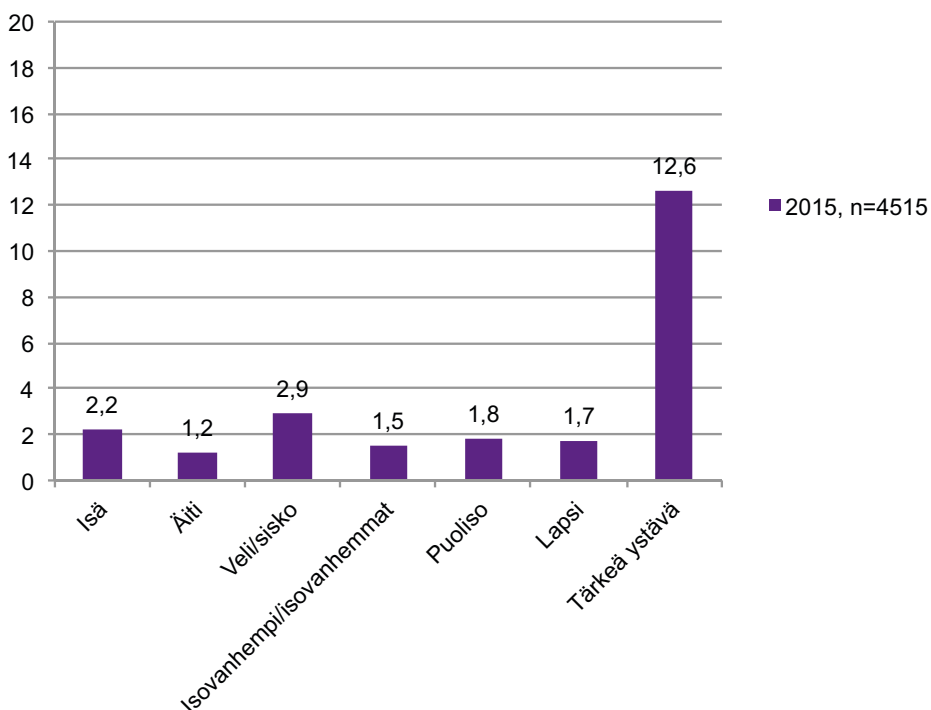
4.4 Rahapelaamiseen liittyvät haitat 12 viime kuukauden aikana

Rahapeliongelman tarkastelun lisäksi SOGS- ja PGSI-mittareiden kysymysten avulla on mahdollista tarkastella yksittäisiä rahapelihaittoja ja niiden esiintyvyyttä väestössä laajemminkin (taulukko 23). 15–74-vuotiailla tyypillisin haitta liittyi oman rahapelaamisen hallinnan puutteeseen: vastaajat kertoivat pelanneensa enemmän kuin olivat alun perin aikoneet (13,6 %). Toiseksi tyypillisin haitta liittyi häviöiden tasaamiseen: vastaajat olivat palanneet jonain toisena päivänä pelaamaan yrittääkseen voittaa hävityt rahat takaisin (7,6 %). Pelaamisesta koettiin myös syyllisyyttä (6,2 %). Vastaajat kertoivat myös, että heidän oli pitänyt pelata rahapelejä aikaisempaa suuremmilla summilla saadakseen pelaamisesta saman jännityksen tunteen (3,1 %), he olivat tunteneet, että rahapelaaminen saattaa olla heille ongelma (3,0 %) ja he olivat pelanneet rahapelejä suuremmilla summilla kuin heillä oikeastaan olisi ollut varaa hävitä (3,0 %). Toisaalta on huomioitava, että pelaamisesta koituneita haittoja ei tiedusteltu avoimen kysymyksen avulla. On mahdollista, että vastaajat ovat kokeneet myös muita rahapelihaittoja.

5 Läheisten rahapeliongelmat

5.1 Vastaajat, joilla on ollut ongelmallisesti pelaavia läheisiä

Vuonna 2015 kaikista vastaajista 19 % (väestöestimaatti noin 727 000 henkilöä) kertoi, että yhdellä tai useammalla läheisellä oli ollut ongelmallista rahapelaamista (taulukko 24–25). Yleisimmin rahapeliongelma oli ollut itselle tärkeällä ystävällä (13 %, väestöestimaatti noin 476 000 henkilöä) tai perheenjäsenellä (9 %, väestöestimaatti 351 000 henkilöä). Perheenjäsenistä rahapeliongelma oli ollut yleisimmin vastaajan veljellä tai siskolla, isällä tai puolisoilla (kuvio 10).

Kuvio 10. Vastaajat, joilla oli lähipiirissään ongelmallisesti rahapelejä pelaavia henkilöitä; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista vuonna 2015
Proportion of concerned significant others of problem gamblers in 2015; total population aged 15–74 years (%)

Naisista 12 prosentilla oli perheenjäsen tai perheenjäseniä, joilla oli ollut rahapeliongelma, ja vastaava luku miehillä oli 7 %. Toisaalta 15 prosentilla miehistä oli tärkeä ystävä, jolla oli ollut rahapeliongelma, ja vastaava luku naisilla oli 10 % (taulukko 26). Niillä vastaajilla, joiden joko perheenjäsenellä tai läheisellä ystävällä oli ollut ongelmallista rahapelaamista, oli itselläänkin rahapeliongelma (SOGS $\geq$ 3) useammin kuin niillä vastaajilla, joiden perheenjäsenillä ei ollut ongelmallista rahapelaamista (taulukko 27).

Kaiken kaikkiaan niiden vastaajien osuus, joilla oli ollut rahapeliongelma kärsiviä läheisiä, ei muuttunut vuosien 2011 ja 2015 välillä (taulukko 24–25). Toisaalta vuonna 2015 oli vuotta 2011 enemmän sellaisia vastaajia, joilla oli kaksi tai useampi läheistä, joilla oli ollut rahapeliongelma (taulukko 24).

5.2 Läheisten rahapeliongelman aiheuttamat haitat vastaajalle

Vuonna 2015 vastaajilta tiedusteltiin, millaisia haittoja läheisen tai läheisten rahapeliongelma oli koitunut vastaajalle itselleen (taulukko 28). Kaiken kaikkiaan 12 % vastaajista oli kokenut vähintään yhden mainituista haitoista; naiset raportoivat haittoja miehiä enemmän. Tavallisimmin koettiin huolta läheisen hyvinvoinnista ja terveydestä (7 %), tunne-elämän kuormittuneisuutta, kuten stressiä, ahdistusta, syyllisyyttä ja masennusta (7 %), ja parisuhdeongelmia, kuten riitoja, epäluottamusta, asumusero tai avioero (2 %). Myös muut ihmissuhdeongelmat, kuten erimielisyydet, eristäytyminen tai ystävyysuhteiden katkeaminen, keräsivät mainintoja (4 %).

Avoimen kysymyksen ”muut mainitut haitat” (1 %) sisälsivät useita työelämään liittyviä haittoja, kuten rauhattomuus ja huoli työnteossa, pelko pitävätkö sovitut aika-tilat töissä, poissaolo töistä ja työkyvyn alentuminen. Muita mainittuja haittoja olivat rahanlainauspyynnöt, läheinen teki itsemurhan, alkoholin käytön lisääntyminen, oman vapaa-ajan menetys, joutui säilyttämään ystävän maksukortteja ettei toinen pystyisi pelaamaan, lasten tapaamisten vaikeudet ja hankaluudet viranomaisten kanssa yritettäessä järjestää läheiselle hoitoa.

5.3 Läheisen rahapeliongelman aiheuttama huoli kokonaisuutena

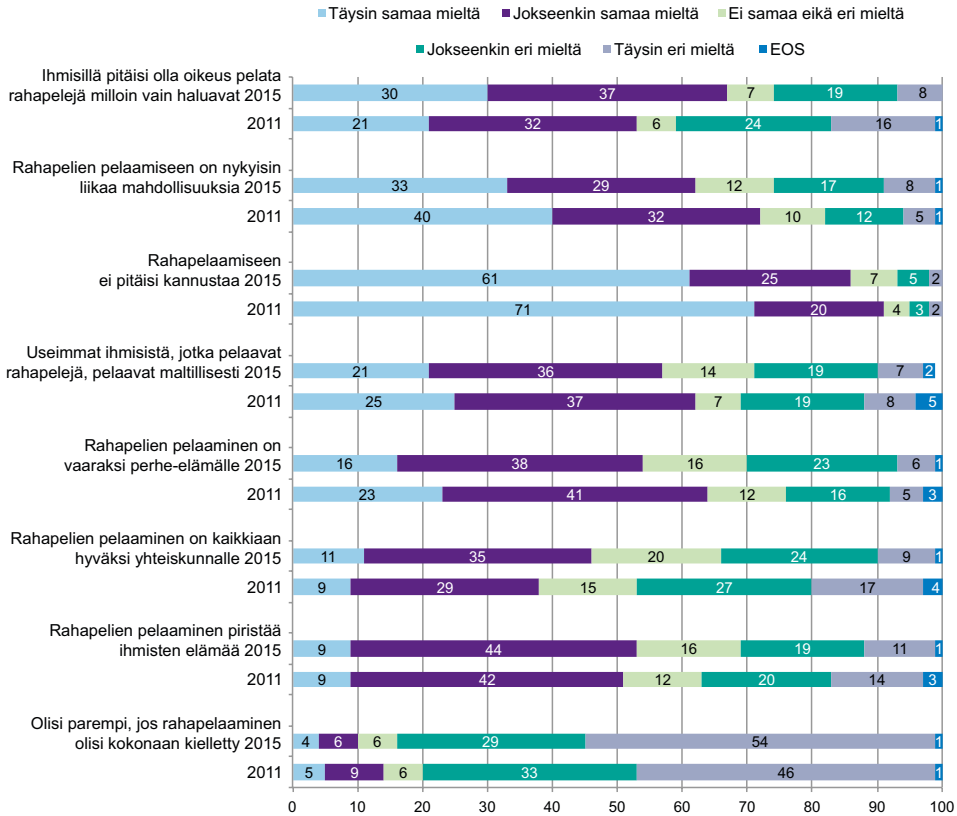
Vuonna 2015 tarkasteltiin myös läheisen rahapeliongelma vastaajalle aiheutuneen huolen laajuutta kokonaisuutena (taulukko 29). Kahdelle prosentille vastaajista oli koitunut paljon tai erittäin paljon huolta läheisen rahapeliongelma, ja jonkin verran huolta kokoneiden osuus oli 11 prosenttia. Naisilla oli miehiä enemmän huolta läheisen tai läheisten rahapeliongelma. Jonkin verran tai sitä enemmän huolta ilmeni eniten 1 501–2 000 euroa ja vähiten yli 2 500 euroa kuukaudessa ansaitsevilla. Vähintään jonkin verran huolta oli eniten myös lapsia, omaisia tai kotitaloutta hoitavilla vastaajilla sekä työttömillä tai lomautetuilla vastaajilla, ja vähiten iän tai työvuosien perusteella eläkkeellä olevilta.

6 Rahapelaamista koskevat asenteet ja mielipiteet

6.1 Rahapelaamiseen liittyvät asenteet

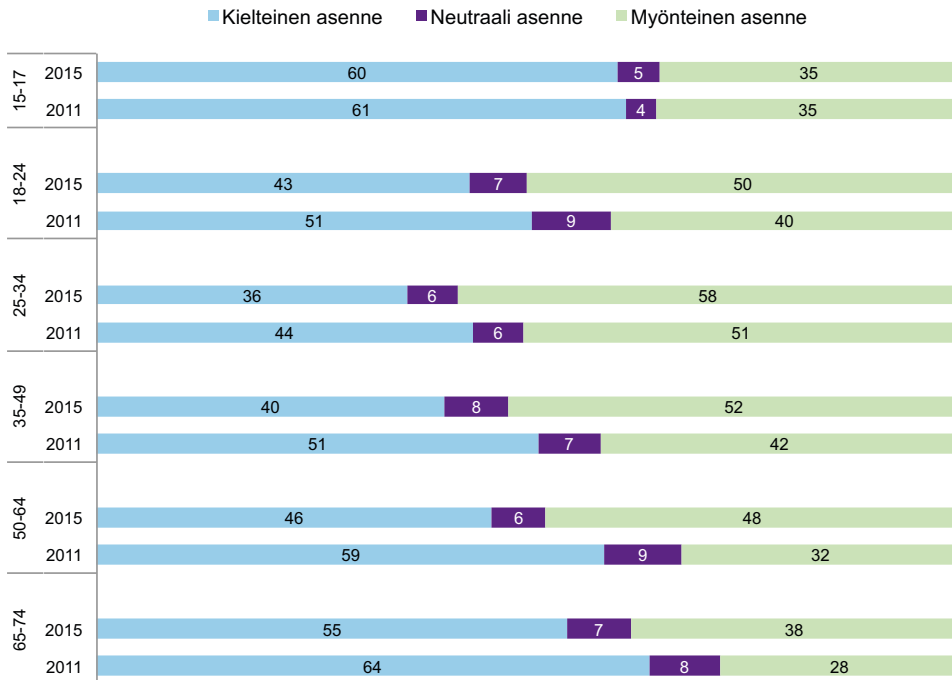
Rahapelaamiseen liittyviä asenteita kartoitettiin kysymyssarjalla, joka perustuu Attitudes Towards Gambling Scale -mittariin (ATGS-8; Orford ym. 2009; Wardle ym. 2011). Vastaajille esitettiin kahdeksan rahapelien pelaamiseen liittyvää väittämää, ja heitä pyydettiin kertomaan, miten paljon samaa tai eri mieltä he olivat väittämien kanssa (taulukko 30, kuvio 11). Neljä väittämistä edustaa rahapelaamiseen myönteisesti suhtautuvaa asennetta ja neljä kielteistä asennetta. Mittarin yksittäisosoista laskettiin summapisteet: alle 24 pistettä kuvaa kielteistä asennetta, 24 neutraalia asennetta ja yli 24 myönteistä asennetta. Kokonaispisteitä varten puolet vastauksista käännettiin (taulukko 30: väittämät 1, 4, 6 ja 7).

Vuonna 2015 puolella vastaajista oli myönteinen asenne rahapelaamista kohtaan (taulukko 31). Miesten asenteet olivat naisia myönteisempiä. Kielteiset asenteet olivat tavallisimpia tutkimuksen nuorimmassa, 15–17-vuotiaiden ikäryhmässä, mutta kaikissa 18–49-vuotiaiden ikäryhmissä rahapelaamiseen suhtauduttiin myönteisimmin. Suurimmissa nettotuloluokissa (> 2000 euroa) rahapelaamiseen suhtauduttiin myönteisimmin. Lisäksi asenteissa havaittiin alueellisia eroja. Rahapelaamiseen myönteisesti suhtautuvien osuus oli suurin Uudellamaalla, Keski-Suomessa ja Kymenlaaksossa/Etelä-Karjalassa ja vastaavasti pienin Pohjanmaalla, Kainuussa ja Lapissa. Kuntaryhmä vaikutti niin ikään vastaajien asenteisiin: kaupunkimaisissa kunnissa asuvilla oli eniten myönteisiä asenteita ja maaseutumaisissa vähiten.

Kuvio 11. Asenteet rahapelaamista kohtaan (ATGS-8) vuosina 2011 ja 2015; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista
Attitudes towards gambling (ATGS-8) in 2011 and 2015; total population aged 15–74 years (%)

Väestön asenteet ovat muuttuneet myönteisempään suuntaan vuosien 2011 ja 2015 välillä (taulukko 32, kuvat 11–12). Samansuuntainen muutos on nähtävissä sekä naisilla että miehillä ja kaikissa ikäryhmissä lukuun ottamatta alaikäisiä.

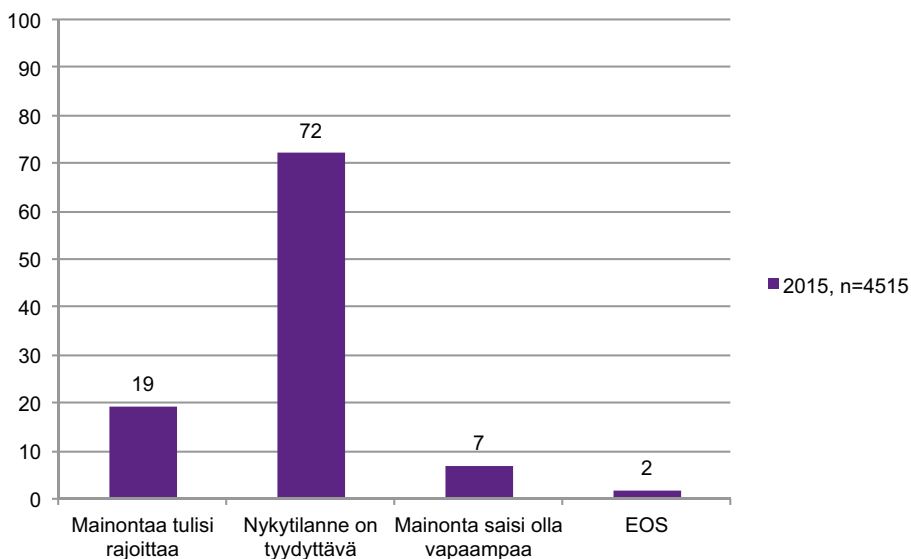

Kuvio 12. Asenteet rahapelaamista kohtaan (ATGS-8) ikäryhmittäin vuosina 2011 ja 2015; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista
Attitudes towards gambling (ATGS-8; negative/neutral/positive) by age group in 2011 and 2015; total population aged 15–74 years (%)

Vastaajilla, jotka olivat pelanneet vähintään yhtä rahapeliä 12 viime kuukauden aikana, oli myönteisempi asenne rahapelaamista kohtaan kuin vastaajilla, jotka eivät olleet pelanneet (taulukko 33). Toisaalta niillä vastaajilla, joilla itsellään oli ollut rahapeli-ongelma (SOGS ≥ 3) 12 viime kuukauden aikana tai joiden läheisellä oli ollut ongelmallista rahapelaamista, oli useammin kielteinen asenne rahapelaamista kohtaan kuin niillä vastaajilla, joilla itsellään tai joiden läheisellä ei ollut rahapeli-ongelmaa.

6.2 Mielenpiteet rahapeliä mainonnasta

Vuonna 2015 tiedusteltiin ensimmäistä kertaa vastaajien mielenpidettä rahapeliä mainonnasta Suomessa. Enemmistö kaikista 15–74-vuotiaista vastaajista (72 %) piti nykytilannetta tyydyttävänä. Noin joka viides vastaaja oli sitä mieltä, että mainontaa tulisi rajoittaa nykyistä enemmän. Vain seitsemän prosenttia vastaajista ajatteli, että mainonta saisi olla nykyistä vapaampaa (kuvio 13, taulukko 34).

Kuvio 13. Mielenpiteet rahapeliä mainonnasta Suomessa; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista vuonna 2015

Opinions on gambling advertisement in Finland; total population aged 15–74 years in 2015 (%)

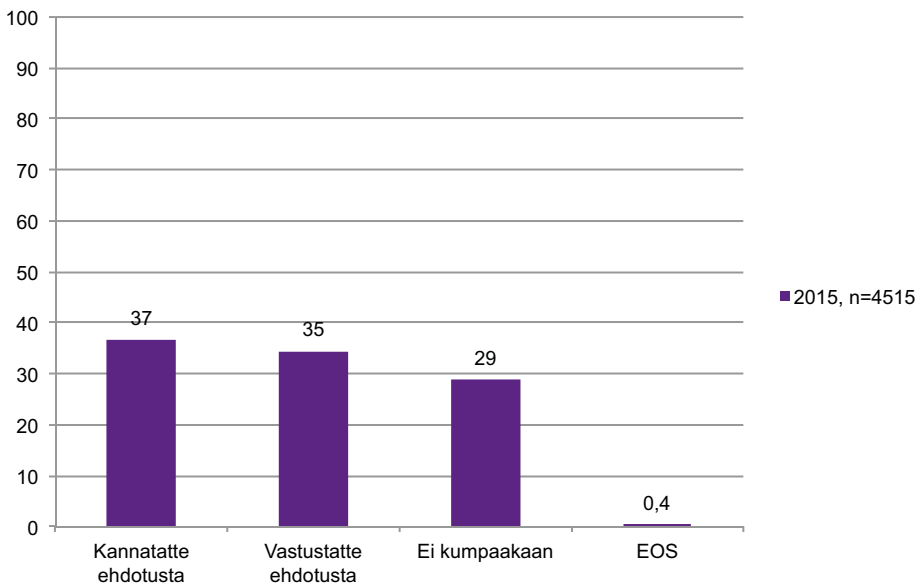
Naiset olivat miehiä useammin nykyistä tiukempien mainontarajoitusten kannalla (taulukko 34). Ikäryhmien vertailussa tiukempien mainontarajoitusten kannattajien osuus oli suurin vanhemmissa ikäryhmissä (50–64 ja 65–74-vuotiailla); 18–24-vuotiaat, 25–34-vuotiaat ja 35–50-vuotiaat taas kannattivat nykyistä vapaampaa mainontaa useammin. Työssäkäyvät sekä opiskelijat ja koululaiset taas olivat tyytyväisimpiä nykytilanteeseen. Maaseutumaisessa kuntaryhmässä asuvat kannattivat useimmin mainonnan rajoittamista.

6.3 Mielenpiteet rahapeliautomaattien sijoittamisesta erillisiin pelisaleihin

Rahapeliautomaatteja on sijoitettu näkyvästi arkiympäristöömme, kuten kauppoihin, kioskeihin ja huoltoasemille. Vuonna 2015 vastaajilta kysyttiin, mitä mieltä he ovat ehdotuksesta, että rahapeliautomaatit sijoitettaisiin ainoastaan erillisiin pelisaleihin. Kysymys jakoi vastaajien mielenpiteet: vastaajista 37 prosenttia kannatti ehdotusta, 35 prosenttia vastusti ehdotusta ja 29 prosenttia vastaajista ei ottanut kantaa kumpaankaan suuntaan (taulukko 35, kuvio 14).

Rahapeliautomaattien sijoittaminen erillisiin pelisaleihin sai eniten kannatusta naisten keskuudessa. Myös tutkimuksen kahdessa vanhimmassa ikäryhmässä kannattajien osuus oli suurin. Työssäkäynnin mukaisen tarkastelun perusteella rahapeliautomaattien sijoittamista erillisiin pelisaleihin kannattivat useimmin henkilöt, jotka olivat eläkkeellä tai työvuosien perusteella, työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairaana, sekä omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta hoitavat vastaajat. Alue ja kuntaryhmä eivät vaikuttaneet rahapeliautomaattien sijoittelua koskeviin mielenpiteisiin.

Kuvio 14. Vastaajien suhtautuminen ehdotukseen, että rahapeliautomaatit sijoitettaisiin ainoastaan erillisiin pelisaleihin; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista vuonna 2015
Opinions on the proposal to relocate slot machines entirely to dedicated gaming halls; total population aged 15–74 years in 2015 (%)

6.4 Mieli­piteet rahapelaamisen monopolimallista

Valtaosa vastaajista (77 %) oli sitä mieltä, että vailitseva malli, jossa rahapelaaminen on järjestetty valtion ohjaamana kolmen peliyhtiön (RAY, Veikkaus Oy, Fintoto Oy) yksinoikeudella, on hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittoja. Naisista suurempi osa (81 %) kuin miehistä (74 %) antoi tukensa monopolimallille. Nuorimassa ikäryhmässä (15–17-vuotiaat) sekä kahdessa vanhimmassa ikäryhmässä monopolimallia pidettiin useimmin hyvänä tapana rajoittaa rahapelaamisesta aiheutuvia haittoja. Niin ikään iän tai työvuosien perusteella eläkkeellä olevat sekä omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta hoitavat vastaajat kannattivat monopolimallia rahapelihaittojen torjunnassa muita useammin (taulukko 36).

Monopolimalliin liittyvä mielipide on säilynyt jokseenkin muuttumattomana. Huomionarvoista tuloksissa oli kuitenkin se, että *en osaa sanoa* -vastaajien osuus nousi, ja se oli vuonna 2015 viisi prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2011 (12 % vs. 7 %) (taulukko 37).

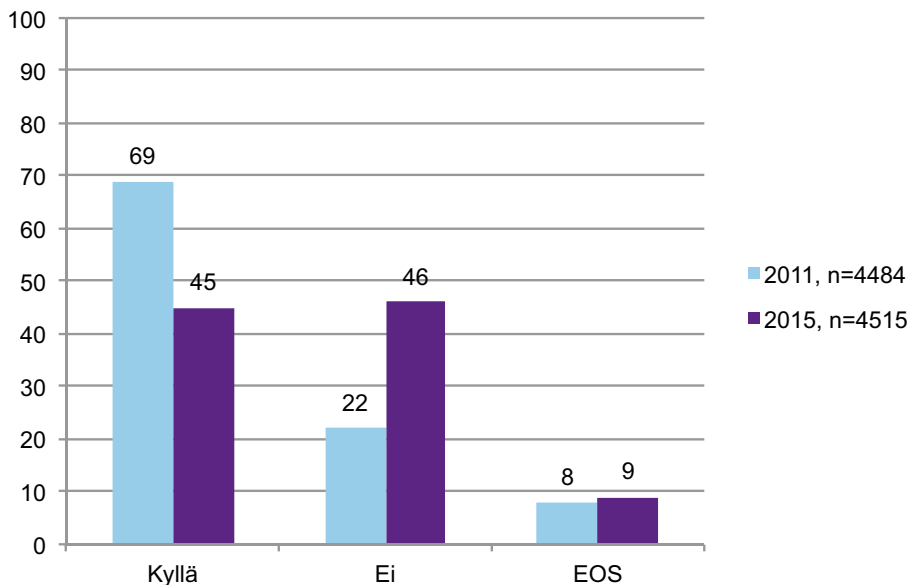
6.5 Mieli­piteet rahapeliongelmi­en rajoittamisen vastuunjaosta

Vuonna 2015 haastateltavia pyydettiin ottamaan kantaa myös siihen, minkä tahon tulisi ottaa päävastuu rahapelaamisesta aiheutuvien sosiaalisten, terveydellisten ja taloudellisten ongelmien rajoittamisesta: rahapelaamista valvovien ja peliongelmiä hoitavien viranomaisten ja tahojen, rahapelien tarjoajien (RAY, Veikkaus Oy, Fintoto Oy) vai rahapelejä pelaavien ihmisten itse. Lähes puolet kaikista vastaajista (46 %) katsoi, että päävastuu rahapeliongelmi­en rajoittamisesta on rahapelien pelaajilla itsellään (taulukko 38). Miehet sekä ikäryhmistä 15–17-vuotiaat ja 18–24-vuotiaat olivat eniten tätä mieltä. Vastaajista 32 prosenttia katsoi, että rahapeliongelmi­en rajoittamisen tulisi olla rahapelien tarjoajien (RAY, Veikkaus, Fintoto) vastuulla. Toisaalta rahapelien tarjoajien vastuuta korostivat muun muassa naiset sekä 35–49- ja 50–64-vuotiaat vastaajat. Noin joka viides vastaaja taas katsoi, että päävastuun tulisi olla rahapelaamista valvovilla ja peliongelmiä hoitavilla viranomaisilla.

6.6 Mieli­piteet rahapelien ongelmapelaamisen vakavuudesta ja laajuudesta

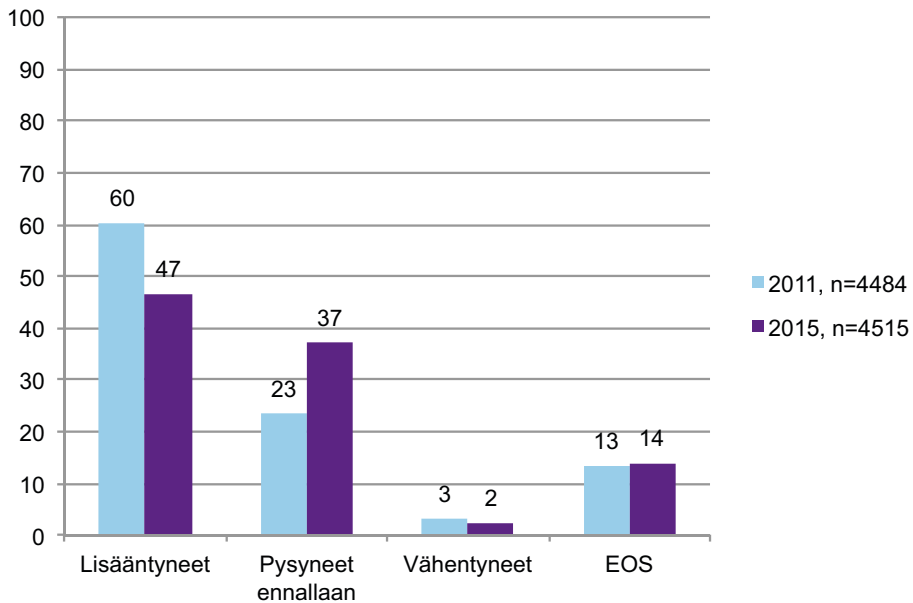
Vuonna 2015 kaikista vastaajista 45 prosenttia piti rahapelien ongelmapelaamista vakavana ongelmana Suomessa (taulukko 39–40). Ongelmapelaamisen vakavana ongelmana mainitsivat erityisesti naiset, 50 vuotta täyttäneet, työttömät tai lomaautetut, iän tai työvuosien perusteella eläkkeellä olevat, työkyvyttömyyseläkkeellä olevat tai pitkäaikaissaira­at sekä omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta hoitavat vastaajat. Myös 1 001–1 500 ja 1 501–2 000 euroa kuukaudessa nettona ansaitsevat näkivät rahapelien ongelmapelaamisen vakavaksi ongelmaksi muita tuloryhmiä useammin.

Lähes puolet vastaajista (47 %) uskoi pelaamisongelmien lisääntyneen viime vuosina (taulukot 41–42). Rahapelien ongelmapelaamisen lisääntymiseen uskoivat eniten naiset, 50 vuotta täyttäneet tai sitä vanhemmat sekä 1 501–2 500 euroa nettona kuu-kaudessa ansaitsevat. Vähiten ongelmapelaamisen lisääntymiseen uskoivat opiskelijat ja koululaiset.

Kuvio 15. ”Onko rahapelien ongelmapelaaminen mielestänne vakava ongelma Suomessa?”; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista vuosina 2011 ja 2015.
Opinions on whether problem gambling is a serious issue in Finland or not; total population aged 15–74 years in 2011 and 2015 (%)

Väestön mielipiteet ongelmapelaamisen vakavuudesta ja laajuudesta Suomessa ovat muuttuneet viimeksi kuluneiden neljän vuoden aikana (kuviot 15 ja 16). Vuoden 2015 tutkimuksessa 45 prosenttia vastaajista piti ongelmapelaamista vakavana ongelmana, kun vastaava luku neljä vuotta aikaisemmin oli ollut 69 prosenttia. Niin ikään arvioissa pelaamisongelmien kehityssuunnasta tapahtui muutos vuosien 2011 ja 2015 välisenä aikana. Vuonna 2015 yhä harvempi vastaaja uskoi pelaamisongelmien lisääntymiseen. Vuonna 2015 pelaamisongelmien lisääntymistä ennakoineiden vastaajien osuus oli 47 prosenttia, ja vuonna 2011 näin oli ajatellut 60 prosenttia.

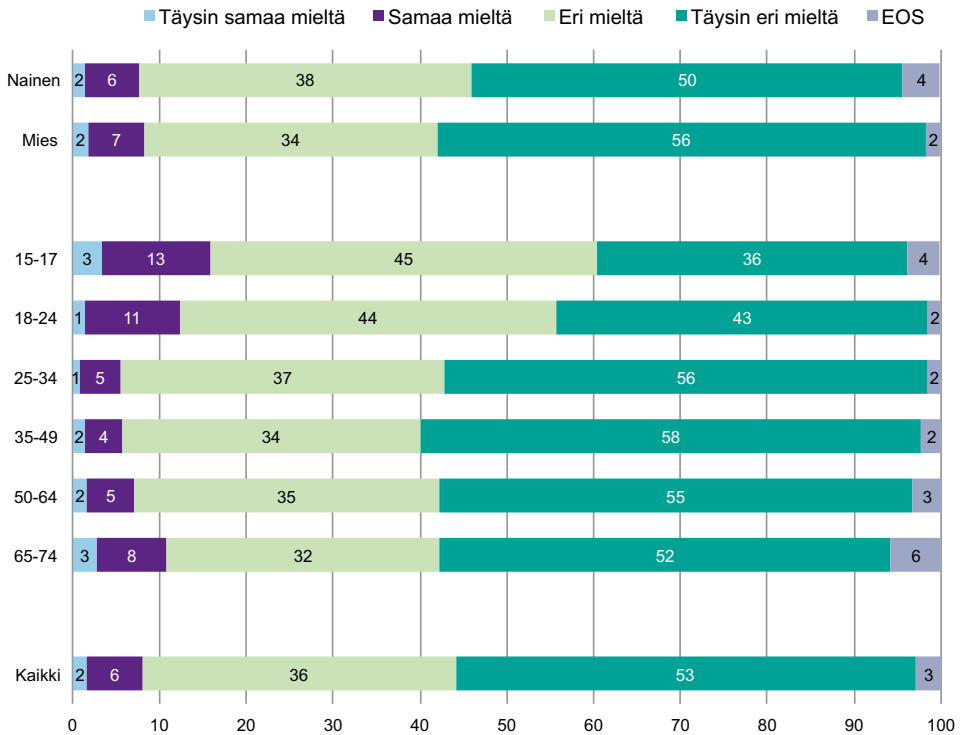

Kuvio 16. ”Ovatko pelaamisongelmat Suomessa mielestänne lisääntyneet, pysyneet ennallaan vai vähentyneet viime vuosina?”; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista vuosina 2011 ja 2015

Opinions on whether gambling problems in Finland have increased, remained at the same level or decreased in recent years; total population aged 15–74 years in 2011 and 2015 (%)

6.7 Rahapelaamiseen liittyvät uskomukset

Vuonna 2015 rahapelaamiseen liittyviä uskomuksia kartoitettiin tiedustelemalla, miten paljon samaa tai eri mieltä vastaajat olivat väittämän ”*Häviäminen rahapeleissä monta kertaa peräkkäin kasvattaa voittomahdollisuuksia*” kanssa. Kaikista vastaajista 89 prosenttia oli eri mieltä tai täysin eri mieltä ja kahdeksan prosenttia oli samaa mieltä tai täysin samaa mieltä kyseisen väittämän kanssa (kuvio 17). Täysin samaa tai samaa mieltä väittämän kanssa oli yleisimmin 15–17-vuotiaat ja 65–74-vuotiaat sekä nettona 1500 euroa tai vähemmän kuukaudessa ansainneet. Työssäkäynnin mukaisesta tarkastelusta erottuvat työttömät tai lomautetut, iän tai työvuosien perustella eläkkeellä olevat sekä opiskelijat ja koululaiset (taulukko 43).

Kuvio 17. Mielenpiteet väittämästä ”Häviäminen rahapeleissä monta kertaa peräkkäin kasvattaa voittomahdollisuuksia”; prosenttiosuudet 15–74-vuotiaista vastaajista vuonna 2015

“After losing many times in a row, you are more likely to win”. Do you strongly agree, agree, disagree, or strongly disagree?; total adult population aged 15–74 years in 2015 (%)

7 Yhteenveto ja päätelmät

7.1 Alaikäisten rahapelaaminen vähenee

Alaikäisten (15–17-vuotiaat) rahapelaaminen on vähentynyt neljän viime vuoden aikana. Jo vuoden 2011 tutkimuksessa alaikäisten rahapelaaminen ja rahapeliongelmat olivat vähentyneet vuodesta 2007 (Turja ym. 2012; Salonen ym. 2015). Vaikka tämän tutkimuksen tulokset vahvistavat myös alaikäisten rahapeliongelmissa tapahtuneen myönteisen muutoksen suunnan, tutkimustulokset eivät anna täysin luotettavaa kuvaa alaikäisten rahapeliongelmien yleisyydestä. Tarkasteltaessa nuorten rahapeliongelmien esiintyvyyttä olisi suositeltavaa hyödyntää varta vasten nuorille kehitettyä riskipelaamista ja rahapeliongelmia tarkastelevaa mittaria (Blinn-Pike ym. 2010; Stinchfield 2010). Yhdenmukaisuuden vuoksi tässä tutkimuksessa käytettiin kuitenkin samoja mittareita kaikenikäisille vastaajille.

Kaiken kaikkiaan näyttää siltä, että vuonna 2010 voimaan tullut rahapelaamisen 18 vuoden ikäraja toimii toivotulla tavalla. Ikärajamuutos voidaan nähdä osana kokonaisvaltaisempaa rahapelaamisen haittojen ehkäisyn strategiaa, mutta laki yksinään ei ole riittävä keino nuorten suojelemiseksi rahapelaamisen mahdollisilta haitoilta. Tutkimustulokset vahvistavatkin sen, että moni alaikäinen pelaa edelleen rahapelejä. Tämä tulos on yhdenmukainen aikaisempien kotimaisten tutkimusten kanssa (Castrén ym. 2015; Räsänen ym. 2015; Raisamo ym. 2013b), ja ikärajan toimeenpanossa onkin vielä paljon parannettavaa (Warpenius ym. 2012).

Kotimaisista rahapeleistä alaikäisten suosiossa olivat rahapeliautomaatit muualla kuin kasinolla ja Veikkauksen arpapelit. Ennen 18 vuoden ikärajamuutosta alaikäisten suosiossa olivat niin ikään rahapeliautomaatit: vuosien 1996 ja 2011 välillä vähintään viikoittain rahapeliautomaateilla pelaavien tyttöjen osuudessa ei tapahtunut juuri muutoksia, mutta poikien osuus nousi merkittävästi (Järvinen-Tassopoulos & Raitasalo 2015). Tässä tutkimuksessa alaikäiset ilmoittivat pelanneensa varsin yleisesti myös Veikkauksen vedonlyöntiä, yksityistä vedonlyöntiä tai korttipeliä rahapanoksin sekä rahapelejä Ruotsin ja Viron laivoilla. Jälkimmäiseen vaikuttanee osaltaan se, että kun rahapelien saatavuutta lainsäädännöllisin keinoin rajoitetaan, nuoret ovat taipuvaisia etsimään uusia väyliä tai sellaisia pelaamisen muotoja, jotka aikaisemmin ovat olleet vain satunnaisesti käytössä tai missä heidän rahapelaamiseensa ei juuri puututa. Alaikäiset pelasivat internetissä vain harvoin, mikä selittyy varmasti sillä, että internetpelaaminen edellyttää henkilötiedoilla tunnistautumisen.

7.2 Eläkeläisten ja nuorten aikuisten rahapelaaminen yleistyy

Vuonna 2015 valtaosa (80 %) 15–74-vuotiaista oli pelannut jotain rahapeliä 12 viime kuukauden aikana, ja luku on kaksi prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2011. Tämän tutkimuksen mukaan neljän viime vuoden aikana sekä eläkeikäisten (65–74-vuotiaat) että nuorten aikuisten (18–24-vuotiaat) rahapelaaminen on yleistynyt.

Muutos nuorten aikuisten pelaamisessa on yllättävä, sillä vuosien 2007 ja 2011 välillä saman ikäryhmän pelaaminen, erityisesti säännöllinen rahapelaaminen, vaikutti vähentyneen (Salonen ym. 2015). Nuorten aikuisten pelaamisen yleistyminen saattaa heijastaa rahapelaamiseen liittyvien kokeilujen lisääntymistä nuorten saavuttaessa pelaamiseen oikeuttavan iän. Kansainvälisissä tutkimuksissa 50 vuotta täyttäneiden tai sitä vanhempien rahapelaaminen on ollut muita ikäryhmiä vähäisempää. Toisaalta tässä ikäryhmässä myös rahapeliongelmia on raportoitu muita ikäryhmiä vähemmän: rahapeliongelmiin yleisyys 12 viime kuukauden aikana on vaihdellut 0,3 prosentista 10,4 prosenttiin (Tse ym. 2012). Edellä mainittuihin tutkimuksiin on kuitenkin liittynyt useita vertailukelpoisuutta häiritseviä menetelmällisiä haasteita. On ilmeistä, että Suomessa ikäihmisten rahapelaamista on syytä tutkia tarkemmin jatkossa.

7.3 Naisten rahapeliongelmat kasvussa, rahapelaaminen riskitasolla yleistyy

Tämän tutkimuksen mukaan 12 viime kuukauden aikana 3,3 prosentilla suomalaisista on ollut rahapeliongelma. Kaiken kaikkiaan rahapeliongelmat olivat yleisempiä miehillä kuin naisilla, ja rahapeliongelman esiintyvyys oli korkein 18–34-vuotiailla. Tämä tulos on yhteneväinen valtakunnallisen rahapeliongelmissa auttavan Peluurin tilastojen kanssa, sillä vuonna 2014 eniten yhteydenottoja Peluuriin oli tullut 18–34-vuotiaiden miesten rahapeliongelmiin takia (Sjöholm ym. 2015). Huomionarvoista vuoden 2015 tuloksissa kuitenkin oli se, että naisten riskipelaaminen ja rahapeliongelmat ovat lisääntyneet vuodesta 2011. Muutos naisten, erityisesti 25–34-vuotiaiden ja 50–64-vuotiaiden, pelaamisen lisääntymisessä oli nähtävissä jo vuonna 2011, vaikka rahapeliongelmiin esiintyvyydessä ei ollut silloin tapahtunut muutosta (Turja ym. 2012; Raisamo & Salonen 2013; Salonen ym. 2015). Kansainvälisten tutkimusten perustella tiedetään, että rahapeliongelma kehittyy naisille nopeammin kuin miehille (esim. Ladd & Petry 2002; Nelson ym. 2006; Grant ym. 2012).

Riskitason pelaamisella tarkoitetaan runsasta rahapelaamista, joka ei aiheuta merkittäviä haittoja mutta edeltää usein rahapeliongelman kehittymistä (Alho & Lahti 2015). Tutkimustulokset antavat viitteitä myös riskitasolla tapahtuvan pelaamisen lisääntymisestä. Tämä asettaa haasteita erityisesti rahapelihaittojen ehkäisyydelle. Suomessa rahapelihaittojen ehkäisy on linjattu rahapelijärjestelmän pääasialliseksi tavoitteeksi. Arpajaislain tavoitteeksi on kirjattu rahapelaamiseen kytkeytyvien sosiaalisten ja terveydellisten haittojen vähentäminen. Rahapelihaittojen määrän vähentäminen ja torjumi-

---

nen väestötasolla edellyttää toimenpiteitä, joilla vaikutetaan myös riskitasolla rahapelejä pelaavien ryhmään (Raisamo ym. 2015).

Rahapelaaminen internetissä oli lisääntynyt, ja internetin pelaajat olivat tyypillisimmin 25–34-vuotiaita. Toisaalta internetissä pelaaminen oli lisääntynyt 35-vuotiaiden ja sitä vanhempien ikäryhmissä. Tiedetään, että internetissä pelaaminen liittyy rahapeliongelman kehittymiseen, ja myös tämän tutkimuksen tulokset vahvistavat tämän. Pelaamisen lisääntyminen internetissä näkyy myös Peluurin tuoreimmissa tilastoissa; vuonna 2014 internetissä pelaaminen oli rahapeliongelman taustalla 45 prosentissa Peluuriin soitetuista puheluista (Sjöholm ym. 2015). Myös Peluurin tilastojen mukaan internetissä pelaavat enemmän nuoret ja työssäkäyvät kuin vanhemmat ja työttömät henkilöt.

7.4 Ongelmat kasautuvat

Rahapeliongelma oli yleisintä työttömillä tai lomautetuilla ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevilla tai pitkäaikaisesti sairailta. Nämä vastaajaryhmät olivat myös niitä, jotka pelasivat eniten useita kertoja viikossa ja kuluttivat rahapelaamiseen tavallisesti yhden viikon aikana muita useammin yli kuusi euroa. On myös huomionarvoista, että työttömien ja työkyvyttömiä tulotaso on usein suhteellisen matala verrattuna muuhun väestöön. Kaiken kaikkiaan rahapeliongelma on merkittävä yksilöllinen, mutta myös sosiaalinen ja kansanterveydellinen ongelma, johon liittyy usein huono-osaisuuden kasautumista.

Rahapeliongelma saattaa vaikuttaa myös pelaajan läheisten elämään. Vuonna 2015 joka viidennellä vastaajalla oli ollut ongelmallisesti pelaava läheinen. Lisäksi niillä vastaajilla, joiden joko perheenjäsenellä tai läheisellä ystävällä oli ollut rahapeliongelma, oli itselläänkin rahapeliongelma merkittävästi useammin kuin niillä vastaajilla, joiden perheenjäsenillä ei ollut rahapeliongelmaa. Tämä tulos on yhdenmukainen aikaisemmin toteutettujen väestökyselyjen kanssa (Svensson ym. 2011; Salonen ym. 2014). Peluurin vuoden 2014 tilastojen perusteella soittajaryhmittäin tarkasteltuna läheisten soitot vähenivät eniten. Tämä heijastelee nyt tehdyn tutkimuksen tuloksia; niiden vastaajien osuus, joilla oli ollut rahapeliongelmastä kärsiviä läheisiä, ei muuttunut vuosien 2011 ja 2015 välillä. Toisaalta niiden vastaajien osuus, joilla oli vähintään kaksi ongelmallisesti pelaavaa läheistä, oli suurempi vuonna 2015 kuin vuonna 2011.

Tässä tutkimuksessa läheisen peliongelma aiheutui vastaajalle erilaisia haittoja: tavallisimmin koettiin huolta läheisen hyvinvoinnista ja terveydestä, tunne-elämän kuormittuneisuutta sekä parisuhdeongelmia ja muita ihmissuhdeongelmia. Myös taloudelliset haitat mainittiin, mutta niiden osuus oli vähäisempi verrattuna Peluurin tilastoihin. Lisäksi tiedetään, että rahapeliongelmaan niin pelaajan kuin läheisten näkökulmasta liittyy myös erilaisia mielenterveys- ja päihdeongelmia (Wentzel ym. 2008; Hodgins ym. 2011; Lorains ym. 2011; Svensson ym. 2011; Castren ym. 2013; Salonen ym. 2014; Castrén ym. 2015).

7.5 Suhtautuminen rahapelaamista kohtaan muuttunut myönteisemmäksi

Kokonaisuutena väestön rahapelaamiseen liittyvät asenteet (ATGS-8) ovat muuttuneet myönteisempään suuntaan vuosien 2011 ja 2015 välillä, ja puolella väestöstä on myönteinen asenne. Tulos on poikkeuksellinen verrattuna aikaisempiin asenteita tarkasteleviin väestötutkimuksiin Suomessa, Englannissa ja Australiassa (Orford ym. 2009; Salonen ym. 2014; Donaldsson ym. 2015). Samansuuntainen muutos oli nähtävissä naisilla ja miehillä kaikissa ikäryhmissä. Poikkeuksen tästä muodostivat alaikäiset, joiden asenteissa ei tapahtunut mainittavaa muutosta neljän viime vuoden aikana.

Rahapelipoliittisesti mielenkiintoista tuloksissa oli väestön mielipiteiden voimakas jakautuminen sen suhteen, pitäisikö rahapeliautomaatit siirtää arkiympäristöstämme kokonaan erillisiin pelisaleihin. Mielipiteet jakautuivat selvästi puolesta ja vastaan: vastaajista runsas kolmannes kannatti ehdotusta, kolmannes vastusti ehdotusta, ja vajaa kolmannes ei ottanut kantaa kumpaankaan suuntaan Rahapeliä mainonnan nykytilanteeseen oltiin yllättävän tyytyväisiä rahapeliä runsaasta ja näkyvästä mainonnasta huolimatta (ks. esim. Castrén ym. 2014). Selvä enemmistö vastaajista (72 %) piti nykytilannetta tyydyttävänä, ja joka viides vastaaja oli sitä mieltä, että mainontaa tulisi rajoittaa nykyistä enemmän. Tuloksia tarkasteltaessa on syytä pitää mielessä, että tutkimus kerättiin ennen kesäkuussa 2015 voimaan tulleita, Poliisihallituksen RAY:lle ja Veikkaukselle antamia rahapeliä markkinointirajoituksia (Poliisihallitus, 2015). Valtaosa vastaajista antoi tukensa monopolimallille rahapelihaittojen torjunnassa. Vastaajilta ei kuitenkaan kysytty viime aikoina paljon esillä olevasta rahapeliyhteisöjen yhdistämisestä yhdeksi yhtiöksi, koska asia ei haastattelulomakkeen laadinnan yhteydessä ollut vielä ajankohtainen.

Väestön mielipiteet ongelmapelaamisen vakavuudesta ja laajuudesta Suomessa ovat muuttuneet neljän viime vuoden aikana. Verrattuna vuoteen 2011 vuonna 2015 yhä harvempi vastaajista piti ongelmapelaamista vakavana ongelmana. Niin ikään yhä harvempi vastaaja katsoi pelaamisongelmien lisääntyneen viime aikoina. Selityksenä voi olla, että väestö on tietyllä tapaa tottunut siihen, että peliongelmia Suomessa esiintyy ja niistä myös keskustellaan julkisuudessa.

8 Tutkimuksen luotettavuus

Suomalaisten rahapelaaminen 2015 -tutkimuksen vahvuutena on korkea osallistumisaktiivisuus (62 %). Aiempien Suomalaisten rahapelaaminen -tutkimusten vastausprosentit ovat olleet ongelmallisen alhaiset, mikä on heikentänyt tutkimustulosten luotettavuutta. Kansainvälisessä vertailussa vastausprosentit ovat niin ikään jääneet selvästi vastaavaan tapaan toteutettujen rahapelaamisen väestötutkimuksien vastausprosenttien keskiarvon (52,5 %) alapuolelle (Williams ym. 2012; Salonen ym. 2013). Tässä tutkimuksessa oli myönteisellä tavalla poikkeuksellista myös se, että miehet osallistuivat haastatteluun lähes kaikissa ikäryhmissä naisia aktiivisemmin (taulukot 2–3).

Rahapelitutkimuksissa vastaajakatoa esiintyy tyypillisesti nuorten miesten kohdalla, mutta myös opiskelijoilla ja yksineläjillä (Williams ym. 2012). Nuoremmissa ikäryhmissä vastausosuus oli selvästi matalampi kuin vanhimmissa ikäryhmissä. Maantieteellisesti vastausaktiivisuus jakautuu tyypillisesti. Aikaisempien Suomalaisten rahapelaaminen -tutkimusten lailla tämän tutkimuksen otosaineisto painotettiin jälkiosoitteina ja vastausjakauma oikaistiin tavoiteperusjoukon ikää, sukupuolta ja asuinalueita vastaavaksi (ks. Laaksonen 2013). Kaiken kaikkiaan nyt käsillä olevan tutkimuksen aineisto on aikaisempaa edustavampi, mikä parantaa tutkimustulosten luotettavuutta.

Toisaalta Suomalaisten rahapelaaminen 2015 -tutkimuksen kohdejoukkona olivat 15–74-vuotiaat suomalaiset, joiden äidinkieli oli suomi tai ruotsi. Maahanmuuttajat ja maahanmuuttajataustaiset henkilöt rajattiin tutkimuksen ulkopuolelle. Maahanmuuttajien ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden määrä Suomessa on kuitenkin lisääntynyt viime vuosina merkittävästi, ja määrän on ennustettu kasvavan edelleen tulevina vuosina (Tilastokeskus 2015). Heidän tiedetään olevan haavoittuvaisessa asemassa terveytensä ja hyvinvointinsa suhteen, ja heillä voi myös olla korkea riski ajautua rahapeliongelmiin (Kastirke ym. 2015). Suomessa tarvitaan jatkossa maahanmuuttajaväestöön kohdennettuja erillistutkimuksia heidän rahapelaamisestaan, koska väestöotoksiin heitä ei saada riittävästi (Malin & Raisamo 2011).

Tavallisin syy tutkimuksesta kieltäytymiseen on kiinnostuksen puute tutkittavaa aihetta kohtaan (Groves ym. 2004; Tourangeau & Yan 2007). Näin ollen tapa esitellä tutkimus vastaajille saattaa aiheuttaa valikoitumista: tyypillisesti rahapelaamisesta kiinnostuneet vastaajat osallistuvat rahapelitutkimukseen muita aktiivisemmin (Williams & Volberg 2010; Williams ym. 2012). Aikaisempien tutkimusten perusteella voidaankin olettaa, että osallistumisaktiivisuuden lisääntyminen vaikuttaa aineistoon siten, että otokseen tulee enemmän satunnaisia pelaajia ja ei-pelaajia (Williams ym. 2012; Williams & Volberg 2012). Toisaalta on havaittu, että väestökyselyissä vastaamatta jättävillä on tavanomaista enemmän niin rahapeliongelmiä kuin päihderiippuvuuksiakin (Wil-

---

liams ym. 2012; Williams & Volberg 2012). Vastaajien tavoittamiseksi mahdollisimman laajasti ja monipuolisesti tämä tutkimus esitettiin ”rahapelaamiseen liittyviä mielipiteitä ja pelaamista” kartoittavana tutkimuksena.

Rahapeliongelman tarkastelussa käytetyn mittarin valinta vaikuttaa arvioon rahapeliongelmiin esiintyvyydestä (Williams ym. 2012; Salonen ym. 2013; Salonen ym. 2014). Väestötutkimuksissa rahapeliongelman esiintyvyyden tarkasteluun tulisi liittää vähintään kaksi validia mittaria (Williams ym. 2012). Tässä tutkimuksessa käytettiin aikaisempien väestökyselyiden kanssa vertailukelpoisia mittareita: SOGS ja PGSI. Useiden kirjallisuuskatsausten perusteella nämä ovat maailmanlaajuisesti kaksi eniten väestötutkimuksissa käytettyä mittaria ja luotettavimmiksi luokiteltujen joukossa (Abbott & Volberg 2006; PGRTC 2011; Williams ym. 2012; Salonen ym. 2014b). Toisaalta kummankaan mittarin suomenkielisten versioiden luotettavuuden arvioinnista ei ole toistaiseksi julkaisuja (Salonen ym. 2013; Salonen ym. 2014).

Tässä raportissa rahapeliongelman raportoinnissa päädyttiin käyttämään aikaisemmissa väestökyselyissä käytettyjä pisterajoja: $SOGS \geq 3$ ja $SOGS \geq 5$. Aikaisemmissa Suomalaisten rahapelaaminen -raporteissa jälkimmäisestä luokasta käytettiin nimitystä mahdollinen patologinen pelaaja. Tässä tutkimuksessa käytetään kuitenkin DSM-5-tautiluokituksen mukaista termiä ”rahapeliriippuvuus” (APA 2013; Castrén ym. 2014a; Castrén ym. 2014b; Alho & Lahti 2015), ja määrite ”todennäköinen” viittaa siihen, ettei riippuvuuden olemassaoloa ole vahvistettu diagnostisella arvioinnilla.

Vuonna 2015 ongelmallista rahapelaamista on raportoitu taulukoissa aikaisempaa monipuolisemmin. Viimeisimmän kansainvälisen tutkimustiedon perusteella luokiteltutarkkuudeltaan parhaaksi rahapeliongelmiä tarkastelevaksi mittariksi on esitetty Problem and Pathological Gambling Measure -mittaria (PPGM; Williams & Volberg 2010; Williams & Volberg 2014). Tämän vuoksi taulukoissa 19–22 on raportoitu tutkimustulokset myös luokittelulla $SOGS \geq 4$, joka vastaa parhaiten PPGM-mittarilla saatuja tuloksia (Williams & Volberg 2014). Rahapeliongelmiin tarkastelun lisäksi käytettyjä mittareita on mahdollista hyödyntää yksittäisten rahapelihaittojen ja/tai riskitason pelaamisen tarkastelussa laajemminkin (esim. Currie ym. 2006; Currie ym. 2009; Raisamo ym. 2015). Tämän vuoksi liitetaulukoissa on kuvattu rahapelihaittojen esiintyvyyttä myös alhaisemmillä pisterajoilla: $SOGS \geq 1$ ja $SOGS \geq 2$.

Tarkasteltaessa pelaajan omia rahapeliongelmiä ja läheisten rahapelaamisen ongelmallisuutta on syytä huomioida mittaustapaan liittyvät erot (Salonen ym. 2014a; Salonen ym. 2015). Vastaajan rahapeliongelmiin tarkastelussa on käytetty kansainvälisesti validoitua mittaria, jossa arvioinnin aikajänne oli kyselyhetkeä edeltävät 12 kuukautta. Pelaajan läheisten ongelmallista rahapelaamista taas tarkasteltiin yksittäisillä kysymyksillä, joissa arvioinnin aikajänne oli koko elämä.

Ajallisen vertailukelpoisuuden takaamiseksi rahapelaamiseen liittyviä asenteita tiedusteltiin Iso-Britanniassa kehitetyllä ATGS-8-mittarilla. Vuoden 2011 väestökyselyn perusteella ATGS-8:n suomenkielisen version sisäinen johdonmukaisuus ja faktorirakenne olivat yhdenmukaisia mittarin alkuperäisen version kanssa (Salonen ym. 2013).

Tämän raportin luotettavuutta lisää myös se, että tutkimustulosten raportoinnissa ja johtopäätöksissä on nostettu esiin pääosin tilastollisesti merkitsevät vastaajaryhmittäiset ja ajalliset erot. Aikaisempien Suomalaisten rahapelaaminen -väestökyselyjen perusraporteista ei ole yhtä luotettavasti kyetty arvioimaan, missä määrin esimerkiksi ajalliset muutoserot johtuvat satunnaisvaihtelusta.

Vuoden 2015 kyselylomaketta muokattiin yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Muutoksen arvioinnissa on syytä huomioida, että vuonna 2011 rahapelien pelaamista 12 viime kuukauden aikana tiedusteltiin yksittäisen kysymyksen avulla. Vuonna 2015 kyseinen muuttuja rakennettiin eri rahapelityyppien pelaamisen perusteella. On mahdollista, että jälkimmäisellä mittaustavalla on kyetty tavoittamaan paremmin sellaisia vastaajia, jotka eivät olisi mieltäneet jotain tiettyä peliä rahapeliksi. Toisaalta myös digitaalinen pelaaminen ilman rahapanosta (video-, tietokone- ja mobiilipelit) on yleistynyt ja tullut osaksi monien elämäntapaa. Raja digitaalisten pelien ja rahapelien välillä on hämärtynyt, sillä osassa digitaalisista peleistä rahalla voi ostaa lisätoimintoja (esim. lisätasot, virtuaaliset olennot). Kysymällä rahapelaamista pelityyppien mukaan on mahdollista päästä luotettavampiin tuloksiin. Muokkausten ansiosta kyselylomakkeen kysymykset lienevät aikaisempaa selkeämpiä ja täsmällisempiä. Joidenkin kysymysten muokkaaminen on kuitenkin saattanut heikentää niiden ajallista vertailukelpoisuutta. Luotettavuuden lisäämiseksi haastattelijoille laadittiin kirjallinen haastattelijaohje yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa.

Raportissa käytetyt vastaajien taustatiedot (taulukko 3) perustuvat Tilastokeskuksen rekisteritietoihin lukuun ottamatta vastaajan kuukausittaisia nettotuloja. Tämän väestökyselyn vahvuutena on myös se, että jatkotutkimuksissa tutkimusaineisto on mahdollista yhdistää Tilastokeskuksen rekisteritietoihin laajemminkin.

9 Kirjallisuus

- Abbott, M.W. & Volberg, R.A. (2006). The measurement of adult problem and pathological gambling. *International Gambling Studies*, 6(2), 175–200. Doi:10.1080/14459790600928678.
- Aho, P. & Turja, T. (2007). Suomalaisten rahapelaaminen 2007 [verkkodokumentti]. Sosiaali- ja terveysministeriö ja Taloustutkimus. Helsinki.
- Alho, H. & Lahti, T. (2015). Rahapeliongelmaan liittyviä käsitteitä ja määritelmiä. Teoksessa Alho, H., Heinälä, P., Kiiänmaa, K., Lahti, T., Murto, A. (toim). Rahapeliiriippuvuus. Kustannus Oy Duodecim, Helsinki, 10–14.
- APA, American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition*. Arlington, VA: American Psychiatric Association.
- Arpajaislaki 1047/2001: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011047> [30.1.2013].
- Blinn-Pike, L. & Worth, S. & Jonkman, J. (2010). Adolescent gambling. A review of the emerging field of research. *Journal of Adolescent Health*, 47, 223–236.
- Castrén, S. & Grainger, M. & Lahti, T. & Alho, H. & Salonen, A.H. (2015). At-risk and problem gambling among adolescents: a convenience sample of first-year junior high school students in Finland. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy* 10:9. Doi: 10.1186/s13011-015-0003-8.
- Castrén, S. & Murto, A. & Salonen, A.H. (2014). Rahapelimarkkinointi yhä aggressiivisempää – unohtuuko hyvät periaatteet? *Yhteiskuntapolitiikka* 79(4), 438–443.
- Castrén, S. & Salonen, A.H. & Alho, H. & Lahti, T. (2014a). Challenges in translating DSM-5 criteria for Gambling Disorder into Finnish. *Commentary. Nordic Studies on Alcohol and Drugs* 31(2), 221–224.
- Castrén, S. & Salonen, A.H. & Alho, H. & Lahti, T. (2014b). Rahapeliiriippuvuuden diagnostiikka muutoksessa. *Suomen Lääkärilehti* 7, 29–32.
- Castrén, S. & Salonen, A.H. & Alho, H. & Lahti, T. & Simojoki, K. (2015). Past-year gambling behaviour among patients receiving opioid substitution treatment. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy* 10:4. Doi:10.1186/1747-597X-10-4.
- Currie, S. & Casey, D. & Hodgins, D. (2010). Improving the Psychometric Properties of the Problem Gambling Severity Index. *Canadian Consortium for Gambling Research 2010*. <http://www.ccgr.ca/wp-content/uploads/2013/03/Improving-the-Psychometric-Properties-of-the-Problem-Gambling-Severity-Index.pdf> [11.11.2013].
- Currie, S. & Hodgins, D. & Wang, J. & el-Guebaly, N. & Wynne, H. & Chen, S. (2006). Risk of harm among gamblers in the general population as a function of level of participation in gambling activities. *Addiction*, 101, 570–580.
- Currie, S. & Miller, N. & Hodgins, D. & Wang, J. (2009). Defining a threshold of harm from gambling for population health surveillance research. *International Journal of Gambling Studies* 9, 19–38.
- Donaldson, P. & Rockloff, M.J. & Browne, M. & Sorenson, C.M. & Langham, E. & Li, E. (2015). Attitudes towards gambling and gambling reform in Australia. *Journal of Gambling Studies*. Doi:10.1007/s10899-015-9529-y. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25700668#> [16.10.2015].
- Economist* (2015). <http://www.economist.com/blogs/graphicdetail/2015/09/daily-chart-0> [23.10.2015].
- Ferris, J. & Wynne, H. (2001). The Canadian problem gambling index: Final report. Canada: Submitted for the Canadian Centre on Substance Abuse.
- Grant, J.E., Odlaug, M.P.H. & Mooney, M.E. (2012). Telescoping Phenomenon in Pathological Gambling: Association with Gender and Comorbidities. *J Nerv Ment Dis* 200(11), 996–998.
- Groves, R. & Presser, S. & Dipko, S. (2004). The role of topic interest in survey participation decisions. *Public Opinion Quarterly* 68(1), 2–31.
- Heiskanen, M. & Toikka, A. (2015). Clustering Finnish gambler profiles based on the money and time consumed in gambling activities. *Journal of Gambling Studies*. Doi:10.1007/s10899-015-9556-8.
- Hodgins, D. & Stea, J. & Grant, J. (2011). Gambling disorders. *Lancet* 378, 1874–1884.

- Ilkas, H. & Turja, T. (2003). Rahapelitutkimus 2003. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö ja Taloustutkimus, 2003.
- Järvinen-Tassopoulos, J. & Raitasalo, K.-M. (2015). Ikärajoja ja rajojen kokeilua. Raha-automaattipelejä pelaavien 9.-luokkalaisten alkoholin, kannabiksen ja tupakkatuotteiden käyttö vuosina 1995–2011. *Yhteiskuntapolitiikka* 2(80), 161–172.
- Kastrike, N. & Rumpf, H. & John, U. & Meyer C. (2015). Demographic risk factors and gambling preference may not explain the high prevalence of gambling problems among the population with migration background: Results from a German Nationwide Survey. *Journal of Gambling Studies*, 31(3), 741–757.
- Laaksonen, S. (2013). *Surveymetodiikka: Aineistojen kokoamisesta puhdistamisen kautta analyysiin*. 2. painos. Bookboon.com [24.9.2013].
- Ladd, G.T. & Petry, N.M. (2002). Gender differences among pathological gamblers seeking treatment. *Experimental & Clinical Psychopharmacology*, 10(3), 302–309.
- Lesieur, H. & Blume, S. (1987). The South Oaks Gambling Screen (SOGS): a new instrument for the identification of pathological gamblers. *American Journal of Psychiatry* 144, 1184–1188.
- Lesieur, H. & Blume, S. (1993). Revising the South Oaks Gambling Screen in different settings. *Journal of Gambling Studies*, 9, 213–223.
- Lorains, F. & Colishaw, S. & Thomas, S.A. (2011). Prevalence of comorbid disorders in problem and pathological gambling: systematic review and meta-analysis of population surveys. *Addiction*, 106, 490–498.
- Malin, M. & Raisamo, S. (2011). Maahanmuuttajien elinolojen ja terveyden selvittämiseksi on tehtävä erillisiä tutkimuksia. Maahanmuuttajien hyvinvointisurveys 1/2. Tutkimuspäiväkirja. *Hyvinvointikatsaus* 4, 66–70.
- Nelson, S.E. & LaPlante, D.A. & LaBrie, R.A. & Shaffer, H.J. (2006). The proxy effect; gender and gambling problem trajectories of Iowa Gambling Treatment Program participants. *Journal of Gambling Studies*, 22, 221–240.
- Orford, J. & Griffiths, M. & Wardle, H. & Sproston, K. & Erens, B. (2009). Negative public attitudes towards gambling: findings from the 2007 British Gambling Prevalence Survey using a new attitude scale. *International Journal of Gambling Studies*, 9, 39–54.
- PGRTC, Problem Gambling Research and Treatment Centre (2011). *Guideline for screening, assessment and treatment in problem gambling*. Clayton: Monash University.
- Poliisihallitus (2015). Poliisihallitus antoi kaksi rahapeliä markkinointikieltopäätöstä. https://www.poliisi.fi/poliisihallitus/tiedotteet/1/0/poliisihallitus_antoi_kaksi_rahapeliä_markkinointikieltopäätöstä_31013 [10.6.2015].
- Raisamo, S. & Halme, J. & Murto, A. & Lintonen, T. (2013b). Gambling-related harms among adolescents: a population-based study. *Journal of Gambling Studies* 29(1), 151–159.
- Raisamo, S. & Mäkelä, P. & Salonen, A.H. & Lintonen, T. (2015). The extent and distribution of gambling harm in Finland as assessed by the Problem Gambling Severity Index (PGSI). *European Journal of Public Health* 25(4), 716–722.
- Raisamo, S. & Salonen, A.H. (2013a). Muutokset 15–64-vuotiaiden suomalaisten rahapelaamisessa vuosina 2003–2011. *Analyysit. Yhteiskuntapolitiikka* 78(5), 544–553.
- Räsänen, T. & Lintonen, T. & Joronen, K. & Konu, A. (2015). Girls and boys gambling with health and well-being in Finland. *Journal of School Health* 85(4), 214–222.
- Salonen, A.H. & Alho, H. & Castrén, S. (2015). Gambling frequency, gambling problems and concerned significant others of problem gamblers in Finland: Cross-sectional population studies in 2007 and 2011. *Scandinavian Journal of Public Health*, 43(3), 229–235. Doi:10.1177/1403494815569866.
- Salonen, A.H., Castrén, S., Alho, H. & Lahti, T. (2014a). Concerned significant others of people with gambling problems in Finland: a cross-sectional population study. *BMC Public Health* 14:398.
- Salonen, A.H. & Castrén, S. & Raisamo, S. & Alho, H. & Lahti, T. (2014b). Rahapeli-riippuvuuden tunnistamiseen kehitetyt mittarit. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti* 51, 113–129.
- Salonen, A.H. & Raisamo, S. & Alho, H. (2013). Suomalaisten rahapeliongelmiä väestötutkimusten haasteet kansainvälisessä vertailussa. *Analyysit. Yhteiskuntapolitiikka* 78(6), 650–660.
- Sjöholm, M. & Korsoff, E. & Kämppi, J. (2015). *Peluuri 2014. 10 vuotta ohjausta, neuvontaa ja tukea*. http://peluuri.fi/sites/default/files/peluuri_vuosiraportti_2014_v3_final.pdf [20.10.2015].
- Stinchfield, R. (2010). A critical review of adolescent problem gambling assessment instruments. *International Journal of Adolescent Medicine and Health*, 22, 77–93.

-
- Svensson, J. & Romild, U. & Shepherdson, E. (2013). The concerned significant others of people with gambling problems in a national representative sample in Sweden a 1 year follow-up study. *BMC Public Health*, 13:1087.
- Tilastokeskus (2015). Väestö. http://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html [9.10.2015]
- Tourangeau, R. & Yan, T. (2007). Sensitive questions in surveys. *Psychological Bulletin* 133(5), 859–883.
- Tse, S. & Hong, S. & Wang, C-W. & Cunningham-Williams, R.M. (2012). Gambling behavior and problems among older adults: a systematic review of empirical studies. *Journals of Gerontology Series B. Psychological Sciences and Social Sciences*, 67, 639–652.
- Turja, T. & Halme, J. & Mervola, M. & Järvinen-Tassopoulos, J. & Ronkainen, J.-E. (2012). Suomalaisten rahapelaaminen 2011. Tilastoraportti 14/2012. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80298/948b7a38-bd15-4d6c-91ae-c0b565c-c3cb9.pdf?sequence=1> [1.1.2013].
- Wardle, H. & Moody, A. & Spence, S. & Orford, J. & Volberg, R. & Jotangia, D. & Griffiths, M. & Hussey, D. & Dobbie, F. (2011). *British Gambling Prevalence Survey 2010*. UK: National Centre for Social Research.
- Warpenius, K. & Holmila, M. & Raitasalo K.-M. (2012). Peliin ei puututa. Alkoholin, tupakan ja rahapeliautomaattien ikärajavalvontaa testanneet ostokokeet vähittäisliikkeissä. *Yhteiskuntapolitiikka*, 77(4), 375–385.
- Wenzel, H.G. & Øren, A. & Bakken, I.J. (2008). Gambling problems in the family – A stratified probability sample study of prevalence and reported consequences. *BMC Public Health*, 8:412.
- Williams, R. & Volberg, R. (2009). Impact of survey description, administration method, and exclusionary criteria on population prevalence rates of problem gambling. *International Gambling Studies* 9(2), 101–117.
- Williams, R. & Volberg, R. (2010). Best practices in the population assessment of problem gambling. Report prepared for the Ontario Problem Gambling Research Centre. Canada: Guelph, Ontario.
- Williams, R. & Volberg, R. (2012). Population assessment of problem gambling: Utility and best practices. Report prepared for the Ontario Problem gambling Research Centre and the Ontario Ministry of Health and Long Term Care. April 30, 2012. <https://www.uleth.ca/dspace/bitstream/handle/10133/3094/2012-PAPG-OPGRC.pdf?sequence=1> [5.2.2014].
- Williams, R. & Volberg, R. (2014). The classification accuracy of four problem gambling assessment instruments in population research. *International Gambling Studies*, 14(1), 15–28.
- Williams, R. & Volberg, R. & Stevens, R. (2012). The population prevalence of problem gambling: Methodological influences, standardized rates, jurisdictional differences, and worldwide trends. Report prepared for the Ontario Problem gambling Research Centre and the Ontario Ministry of Health and Long Term Care, 1–273. <http://hdl.handle.net/10133/3068> [8.1.2013].

Taulukot

Taulukko 1. Haastattelujen otos ja vastausprosentit vuonna 2015

	N	%
Brutto-otos	7400	100
Ylipeitto yhteensä	103	1,4
Kuollut	16	
Pysyvä vamma tai sairaus	51	
Muuttanut pysyvästi ulkomaille	25	
Pysyvästi laitoshoidossa	10	
Muu bruttokato	1	
Lopullinen otos	7297	100
Saadut haastattelut	4515	61,9
Kato yhteensä		
Ei tavoitettu, puhelinnumeroa ei löydy	1125	
Ei tavoitettu	469	
Ei kieltäytynyt suoraan, vältteli	275	
Kieltäytyi	896	
Muu nettokato	17	

Taulukko 2. Otos, vastanneet ja vastausosuudet eri väestöryhmissä vuonna 2015 (%)

	Otos	Vastanneet	Vastaus-%
Kaikki	7297	4515	61,9
Sukupuoli			
Mies	3696	2305	62,4
Nainen	3601	2210	61,4
Kieli			
Suomi	6948	4276	61,5
Ruotsi	349	239	68,5
Ikäryhmä			
15–24-vuotiaat	1123	564	50,2
25–34-vuotiaat	1207	634	52,5
35–44-vuotiaat	1144	673	58,8
45–54-vuotiaat	1302	774	59,4
55–64-vuotiaat	1367	971	71,0
65–74-vuotiaat	1154	899	77,9
Sukupuoli*ikä			
Miehet 15–24-vuotiaat	596	309	51,8
Naiset 15–24-vuotiaat	527	255	48,4
Miehet 25–34-vuotiaat	572	306	53,5
Naiset 25–34-vuotiaat	635	328	51,7
Miehet 35–44-vuotiaat	624	368	59,0
Naiset 35–44-vuotiaat	520	305	58,7
Miehet 45–54-vuotiaat	680	415	61,0
Naiset 45–54-vuotiaat	622	359	57,7
Miehet 55–64-vuotiaat	677	480	70,9
Naiset 55–64-vuotiaat	690	491	71,2
Miehet 65–74-vuotiaat	547	427	78,1
Naiset 65–74-vuotiaat	607	472	77,8
Siviilisäätö			
Naimaton	3084	1637	53,1
Avoliitossa	3190	2247	70,4
Eronnut	848	505	59,6
Leski	175	126	72,0

Taulukko 2. jatkuu

	Otos	Vastanneet	Vastaus-%
Kuntaryhmitys	5053	3036	60,1
Kaupunkimaiset	1197	771	64,4
Taajaan asutut	1047	708	67,6
Maaseutumaiset			
Kaupunki-maaseutu-luokitus			
Sisempi kaupunkialue	2349	1373	58,5
Ulompi kaupunkialue	1944	1174	60,4
Kaupungin kehysalue	808	499	61,8
Maaseudun paikalliskeskus	419	260	62,1
Kaupungin läheinen maaseutu	541	352	65,1
Ydinmaaseutu	793	541	68,2
Harvaan asuttu maasuetu	428	308	72,0
Suuralue			
Helsinki-uusimaa	2056	1221	59,4
Etelä-suomi	1578	985	62,4
Länsi-suomi	1870	1185	63,4
Pohjois- ja itä-suomi	1793	1124	62,7
Maakunta			
Uusimaa	2056	1221	59,4
Varsinais-Suomi	642	391	60,9
Satakunta	310	184	59,4
Kanta-Häme	242	147	60,7
Pirkanmaa	687	439	63,9
Päijät-Häme	273	176	64,5
Kymenlaakso	242	155	64,0
Etelä-Karjala	179	116	64,8
Etelä-Savo	212	127	59,9
Pohjois-Savo	341	218	63,9
Pohjois-Karjala	230	155	67,4
Keski-Suomi	376	236	62,8
Etelä-Pohjanmaa	259	167	64,5
Pohjanmaa	238	159	66,8
Keski-Pohjanmaa	94	62	66,0
Pohjois-Pohjanmaa	558	340	60,9
Kainuu	110	68	61,8
Lappi	248	154	62,1

Taulukko 3. Tutkimukseen osallistuneet vastaajaryhmittäin vuonna 2015

	Painottamaton aineisto		Painotettu aineisto	
	n	%	n	%
Sukupuoli				
Nainen	2210	48,9	2262	50,1
Mies	2305	51,1	2253	49,9
Ikä				
15–17 vuotta	165	3,7	182	4,0
18–24 vuotta	399	8,8	514	11,4
25–34 vuotta	634	14,0	728	16,1
35–49 vuotta	1032	22,9	1098	24,3
50–64 vuotta	1386	30,7	1270	28,1
65–74 vuotta	899	19,9	724	16,0
Nettotulot				
≤ 500€	418	9,3	478	10,6
501–1000€	503	11,1	504	11,2
1001–1500€	749	16,6	705	15,6
1501–2000€	1057	23,4	1060	23,5
2001–2500€	655	14,5	663	14,7
> 2500	825	18,3	814	18,0
Ei tietoa	308	6,8	291	6,4
Työssäkäynti				
Käy työssä	2463	54,6	2555	56,6
Työtön tai lomautettu	251	5,6	261	5,8
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	1042	23,1	859	19,0
Opiskelija tai koululainen	460	10,2	538	11,9
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	160	3,5	149	3,3
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	90	2,0	101	2,2
Muu	49	1,1	51	1,1
Alue				
Uusimaa	1221	27,0	1285	28,5
Varsinais-Suomi/Satakunta	575	12,7	582	12,9
Päijät-Häme/Kanta-Häme	323	7,2	319	7,1
Pirkanmaa	439	9,7	425	9,4
Keski-Suomi	236	5,2	234	5,2
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	271	6,0	259	5,7
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	500	11,1	482	10,7
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	388	8,6	367	8,1
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	562	12,4	562	12,4
Kuntaryhmä				
Kaupunkimaiset	3036	67,2	3120	69,1
Taajaan asutut	771	17,1	755	16,7
Maaseutumaiset	708	15,7	640	14,2

Taulukko 4. Muuttujaluettelo, käytetyt mittarit/mitta-asteikot, kunkin osion kohderyhmä ja mittausaen ajallinen vertailukelpoisuus

Muuttujaryhmät	Tarkempi kuvaus	Osiot	Mittari/asteikko	Kohderyhmä ⁷	Vertailukelpoisuus ⁸
Mielipiteet rahapelaamisesta	Rahapelaamiseen liittyvät asenteet	8	ATGS-8 ¹	Kaikki	2011
	Rahapeliin mainonta, sijoittelu, vastuu haitoista	3	Luokiteltu	Kaikki	Uusi
	Monopoli	1	Luokiteltu	Kaikki	2007, 2011
	Rahapeli ongelmien vakavuus ja yleisyys	2	Luokiteltu	Kaikki	2003, 2007, 2011
Rahapelaaminen	Uskomukset	1	CPGI:n ² osio	Kaikki	Uusi
	Eri rahapeli tyyppien pelaaminen	1-18	Luokiteltu	Kaikki	2011
	Pelaamisen useus	1-18	Luokiteltu	Pelurit	2003, 2007, 2011
	Pelannut koskaan elämänsä aikana	1	Luokiteltu	Pelurit	2003, 2007, 2011
	Rahapelaamisen aloitusikä	1	Jatkuva	Pelurit	2003, 2007, 2011/Uusi
	Säännöllisen pelaamisen aloitusikä	1	Jatkuva	Pelurit	Uusi!
	Internetpelaaminen	1	Luokiteltu	Pelurit	2007, 2011/Uusi
	Rahapeli kulutus tavallisesti yhden viikon aikana	1	Jatkuva	Pelurit	2003, 2007, 2011
	Suurin voitto	1	Jatkuva	Pelurit	2011
	Rahapeli ongelma	31	SOGS ³ & PGSI ⁴	Pelurit	2007, 2011
Läheisten rahapelaaminen	Läheisen rahapeli ongelma	7	Luokiteltu	Kaikki	2003, 2007, 2011
	Läheisen rahapeli ongelman haitat	13	Luokiteltu	Läheiset	Uusi
	Läheisen rahapeli ongelman aiheuttama huoli	1	Luokiteltu	Läheiset	Uusi
Hyvinvointi ja elämäntavat	Yleinen terveydentila	1	Luokiteltu	Kaikki	2011
	Psyykinen kuormittuneisuus	5	MHI-5 ⁵	Kaikki	2011
	Yksinäisyys	1	Luokiteltu	Kaikki	2011
	Tupakointi	1	Luokiteltu	Kaikki	2011
	Alkoholin ongelmakäyttö	3	AUDIT-C ⁶	Kaikki	2011
	Digitaalinen pelaaminen (ilman rahapanoksia)	1	Luokiteltu	Kaikki	2011
	Digitaalisen pelaamisen useus	3	Luokiteltu	Digipelurit	Uusi
	Digitaalisen pelaamisen tuntimäärä	1-2	Jatkuva	Digipelurit	2011
	Digitaalisen pelaamisen ongelmallisuus	1	Luokiteltu	Digipelurit	Uusi
	Taustatiedot	Koulutus	1	Luokiteltu	Kaikki
	Nettotulot, työtillanne	2	Luokiteltu	Kaikki	2011

¹ATGS-8, Attitudes Towards Gambling Scale; ²CPGI, Canadian Problem Gambling Index; ³SOGS, South Oaks Gambling Screen; ⁴PGSI, Problem Gambling Severity Index; ⁵MHI-5, Mental Health Inventory; ⁶AUDIT-C, Alcohol Use Disorders Identification Test; ⁷Kaikki, kaikki kyselyyn vastaajat; Pelurit, vastaajat, jotka ovat pelaaneet rahapelejä 12 viime kuukauden aikana; Läheiset, vastaajan läheisellä ongelmallista rahapelaamista; Digipelurit, pelannut 12 viime kuukauden aikana video- tai tietokone- ja mobiilipelejä; ⁸Huom! Eri aiheistojen ajallista vertailukelpoisuutta saattaa heikentää kysymysten muotoiluun tehdyt muutokset.

Taulukko 5. Pelannut rahapelejä 12 viime kuukauden aikana tai aikaisemmin vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)

	Pelannut 12 viime kuukauden aikana	Pelannut aiemmin	Ei ole koskaan pelannut
Kaikki	80,0	14,2	5,8
Sukupuoli ($X^2=74,697$, $df=2$, $p\leq,001$)			
Nainen	75,1	17,0	7,9
Mies	85,0	11,5	3,6
Ikä ($X^2=495,787$, $df=10$, $p\leq,001$)			
15–17 vuotta	37,4	22,5	40,1
18–24 vuotta	80,9	9,9	9,1
25–34 vuotta	83,8	12,8	3,4
35–49 vuotta	83,3	14,4	2,3
50–64 vuotta	83,1	13,4	3,5
65–74 vuotta	75,9	17,8	6,3
Nettotulot ($X^2=279,235$, $df=12$, $p\leq,001$†)			
≤ 500€	63,6	16,7	19,7
501–1000€	77,0	17,1	6,0
1001–1500€	79,1	15,9	5,0
1501–2000€	85,3	11,4	3,3
2001–2500€	87,2	11,0	1,8
> 2500	83,5	14,1	2,3
Ei tietoa	69,1	18,6	12,4
Työssäkäynti ($X^2=253,132$, $df=12$, $p\leq,001$)			
Käy työssä	84,2	12,8	3,0
Työtön tai lomautettu	82,8	13,4	3,8
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	76,9	17,1	5,9
Opiskelija tai koululainen	63,8	16,5	19,7
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	83,2	12,8	4,0
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	77,2	15,8	6,9
Muu	78,4	15,7	5,9
Alue ($X^2=36,142$, $df=16$, $p=,003$)			
Uusimaa	78,3	15,7	6,0
Varsinais-Suomi/Satakunta	81,4	13,1	5,5
Päijät-Häme/Kanta-Häme	80,8	12,9	6,3
Pirkanmaa	78,4	16,2	5,4
Keski-Suomi	78,6	16,2	5,1
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	89,6	9,3	1,2
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	78,0	15,8	6,2
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	82,3	13,4	4,4
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	79,7	11,7	8,5
Kuntaryhmä (ns)			
Kaupunkimaiset	80,1	14,3	5,5
Taajaan asutut	79,9	15,4	4,8
Maaseutumaiset	79,7	12,3	8,0

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; † ≥ 1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5; ns, ei tilastollisesti merkitsevä ($p>,05$).

Taulukko 6. Pelannut rahapelejä 12 viime kuukauden aikana vuosina 2011 ja 2015 (%)

	Vuosi	Kyllä	Ei	p
Kaikki	2015	80,0	20,0	$X^2=5,425$, $df=1$, $p=,020$
	2011	77,9	22,1	
Sukupuoli				
Nainen	2015	75,1	24,9	ns
	2011	73,0	27,0	
Mies	2015	85,0	15,0	ns
	2011	82,9	17,1	
Ikä				$X^2=5,297$, $df=1$, $p=,021$
15–17 vuotta	2015	37,4	62,6	ns
	2011	47,2	52,8	
18–24 vuotta	2015	80,9	19,1	$X^2=5,262$, $df=1$, $p=,022$
	2011	74,9	25,1	
25–34 vuotta	2015	83,7	16,3	ns
	2011	83,9	16,1	
35–49 vuotta	2015	83,2	16,8	ns
	2011	81,6	18,4	
50–64 vuotta	2015	83,1	16,9	ns
	2011	80,6	19,4	
65–74 vuotta	2015	76,0	24,0	$X^2=6,956$, $df=1$, $p=,008$
	2011	69,2	30,8	

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; ns, ei tilastollisesti merkitsevä ($p>,05$).

Taulukko 7. Rahapelaamisen useus 12 viime kuukauden aikana vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)

	Päivittäin tai lähes päivittäin	Useita kertoja viikossa	Kerran viikossa	2–3 kertaa kuukaudessa	Kerran kuukaudessa	Harvemmin	Ei pelaa
Kaikki	4,5	4,4	25,1	12,1	10,6	23,3	20,0
Sukupuoli ($X^2=309,693$, $df=6$, $p\leq,001$)							
Nainen	3,0	2,2	20,7	8,8	9,7	30,7	24,9
Mies	6,0	6,6	29,5	15,4	11,5	16,0	15,0
Ikä ($X^2=492,236$, $df=30$, $p\leq,001$)							
15–17 vuotta	1,1	0,0	3,9	7,7	4,4	19,9	63,0
18–24 vuotta	3,1	5,0	14,2	16,5	13,4	28,7	19,0
25–34 vuotta	2,7	3,7	17,9	14,2	15,5	29,6	16,3
35–49 vuotta	3,5	3,6	23,3	14,3	11,7	26,8	16,8
50–64 vuotta	6,1	5,1	33,7	10,3	8,0	20,0	16,9
65–74 vuotta	6,8	5,7	33,1	7,6	8,0	14,8	24,1
Nettotulot ($X^2=242,233$, $df=36$, $p\leq,001$)							
≤ 500€	2,1	1,9	10,7	13,0	8,6	27,1	36,6
501–1000€	6,7	4,4	20,0	9,9	12,1	23,8	23,0
1001–1500€	6,0	5,0	27,4	10,5	8,7	21,6	20,9
1501–2000€	5,4	4,8	29,2	13,2	10,0	22,6	14,8
2001–2500€	3,6	5,9	27,3	12,4	13,3	24,7	12,8
> 2500	2,8	4,1	27,1	13,8	11,7	24,1	16,5
Ei tietoa	4,1	3,4	26,0	8,6	8,9	18,2	30,8
Työssäkäynti ($X^2=338,013$, $df=36$, $p\leq,001$[†])							
Käy työssä	3,8	4,0	26,4	13,7	11,7	24,5	15,9
Työtön tai lomautettu	6,9	8,4	24,1	12,6	9,6	21,1	17,2
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	7,1	5,7	32,9	8,1	7,9	15,2	23,0
Opiskelija tai koululainen	1,7	2,4	8,7	11,5	11,1	28,4	36,2
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	8,1	7,4	31,8	9,5	6,1	20,3	16,9
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	4,0	0,0	9,9	8,9	8,9	45,5	22,8
Muu	3,9	3,9	17,6	13,7	15,7	23,5	21,6
Alue ($X^2=97,144$, $df=48$, $p\leq,001$)							
Uusimaa	3,2	3,7	22,2	12,4	11,7	25,1	21,7
Varsinais-Suomi/Satakunta	4,8	5,2	23,2	12,2	10,3	25,6	18,7
Päijät-Häme/Kanta-Häme	5,0	6,9	26,7	12,6	10,4	19,2	19,1
Pirkanmaa	3,5	2,8	23,1	12,3	10,1	26,4	21,6
Keski-Suomi	3,0	3,4	26,1	11,1	8,5	26,5	21,4
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	5,4	7,4	32,6	11,2	9,7	23,6	10,0
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	4,4	5,0	28,4	11,4	8,9	19,7	22,2
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	5,5	4,7	23,3	10,4	13,2	25,5	17,5
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	6,9	3,4	29,0	13,0	10,1	17,4	20,2
Kuntaryhmä (ns)							
Kaupunkimaiset	3,8	4,2	25,0	12,5	10,7	23,9	19,9
Taajaan asutut	5,4	4,8	26,1	11,0	9,7	22,9	20,1
Maaseutumaiset	6,4	5,0	24,6	11,3	11,3	21,1	20,3

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; † ≥1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5 ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p>,05).

Taulukko 8. Rahapelaamisen useus vuosina 2011 ja 2015 (%)

	Vuosi	Päivittäin tai lähes päivittäin	Useita kertoja viikossa	Kerran viikossa	2-3 kertaa kuukaudessa	Kerran kuukaudessa	Harvemmin	Ei pelaa	p
Kaikki	2015	4,5	4,4	25,1	12,1	10,6	23,3	20,0	$X^2=4516,062$, $df=6$, $p=,013$
	2011	4,2	5,3	26,2	11,1	9,7	21,5	22,1	
Sukupuoli									
Nainen	2015	3,0	2,2	20,7	8,8	9,7	30,7	24,9	ns
	2011	2,0	2,5	20,8	10,0	9,1	28,4	27,0	
Mies	2015	6,0	6,6	29,5	15,4	11,5	16,0	15,0	$X^2=18,618$, $df=6$, $p=,005$
	2011	6,4	8,1	31,5	12,2	10,2	14,5	17,1	
Ikä									$X^2=16,218$, $df=6$, $p=,013$
15–17 vuotta	2015	1,1	0,0	3,9	7,7	4,4	19,9	63,0	$X^2=22,000$, $df=6$, $p\leq,001^\dagger$
	2011	1,9	6,8	10,6	3,7	4,3	19,9	52,8	
18–24 vuotta	2015	3,1	5,0	14,2	16,5	13,4	28,7	19,0	ns
	2011	2,0	6,3	13,7	14,9	13,7	24,4	25,0	
25–34 vuotta	2015	2,7	3,7	17,9	14,2	15,5	29,6	16,3	ns
	2011	3,8	4,4	19,5	14,1	13,8	28,3	16,1	
35–49 vuotta	2015	3,5	3,6	23,3	14,3	11,7	26,8	16,8	$X^2=12,804$, $df=6$, $p=,046$
	2011	4,4	5,6	25,7	12,1	10,3	23,6	18,4	
50–64 vuotta	2015	6,1	5,1	33,7	10,3	8,0	20,0	16,9	ns
	2011	5,1	5,8	34,1	9,7	8,2	17,6	19,4	
65–74 vuotta	2015	6,8	5,7	33,1	7,6	8,0	14,8	24,1	$X^2=17,683$, $df=6$, $p=,007$
	2011	5,0	3,6	35,3	6,8	4,0	14,5	30,9	

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; † ≥ 1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5.

Taulukko 9. Pelannut seuraavia rahapelityyppejä 12 viime kuukauden aikana vuonna 2015 (%)

	n	Kaikki	Nainen	Mies	15-17 vuotta	18-24 vuotta	25-34 vuotta	35-49 vuotta	50-64 vuotta	65-74 vuotta
Veikkauksen Lotto, Eurojackpot, Viking lotto tai Jokeri	3160	69,1	65,0	73,2	7,7	51,6	69,4	76,3	77,6	70,7
Veikkauksen nopeat päivittäiset arvontapelit, kuten Syke, eBingo, Pore	275	6,5	5,0	8,0	1,1	8,6	11,7	8,2	4,5	1,8
Veikkauksen muita päivittäisiä arvontapelejä kuten Keno, Naapurit	992	21,7	19,2	24,2	1,6	15,4	22,3	23,7	25,6	20,7
Veikkauksen arpapelejä, kuten Ässä, Casino, Luontoarpa	1901	43,0	45,1	40,8	15,9	52,7	55,1	45,1	40,3	32,1
Veikkauksen vakio- tai moniveikkausta	370	8,2	2,2	14,3	4,9	8,8	9,5	8,7	9,2	5,2
Veikkauksen vedonlyöntiä, kuten pitkäveto, moniveto, tulosveto, Live-veto	513	12,1	3,1	21,0	8,2	21,0	19,2	13,4	9,2	2,6
Rahapelejä Helsingin kasinolla	61	1,5	0,3	2,7	0,0	2,5	4,3	1,5	0,3	0,4
Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahapeliautomaateilla muualla kuin kasinolla	1278	29,8	18,4	41,3	18,7	55,1	46,7	29,5	21,6	12,8
Pelinhoitajan hoitamaa pöytäpelejä muualla kuin kasinolla (ruletti, black jack)	261	6,4	1,5	11,3	0,0	16,7	13,5	6,5	2,0	1,1
Nettipokeria Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla	50	1,2	0,4	2,1	0,5	3,1	2,7	1,2	0,4	0,1
Muita pelejä Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla	66	1,6	0,6	2,5	0,0	2,5	3,7	1,6	0,9	0,3
Fintoton hevospelaaja kuten Voittaja, Sija, Kaksari, Troikka, Päivän Duo, Toto75/76	250	5,3	3,4	7,3	0,5	3,5	4,8	5,9	6,1	6,2
Yksityistä vedonlyöntiä ja/tai korttipeliä rahapanoksin	186	4,5	1,1	7,9	8,2	9,5	8,8	4,6	1,5	0,7
Ruotsin tai Viron laivoilla tarjottavia rahapelejä	455	11,0	7,4	14,5	19,2	20,4	19,1	10,4	6,1	3,3
PAF:in nettipokeria	50	1,2	0,4	2,0	0,0	1,8	3,0	1,6	0,4	0,3
Muita PAF:in rahapelejä	85	2,1	0,9	3,2	0,0	3,9	4,4	2,6	0,9	0,4
Nettipokeria ulkomaille	65	1,6	0,4	2,9	0,0	2,9	4,5	1,6	0,5	0,0
Muita rahapelejä ulkomaille	87	2,2	0,8	3,7	0,5	5,1	5,4	2,4	0,6	0,1

Frekvenssit ovat painottomattomasta aineistosta.

Taulukko 10. Pelattujen rahapelityyppien määrä 12 viime kuukauden aikana vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)

	Ei pelannut	1	2	3	4-5	6-10	≥11
Kaikki	20,0	23,1	20,7	13,6	14,7	7,5	0,4
Sukupuoli ($X^2=299,790$, $df=6$, $p\leq,001$)							
Nainen	24,9	25,3	23,7	12,7	10,7	2,7	-
Mies	15,0	20,8	17,7	14,5	18,7	12,4	0,9
Ikä ($X^2=511,147$, $df=30$, $p\leq,001^\dagger$)							
15-17 vuotta	62,6	17,6	6,6	4,9	6,0	2,2	0,0
18-24 vuotta	19,0	15,9	18,3	14,6	17,7	13,8	0,8
25-34 vuotta	16,3	17,0	16,5	14,1	20,2	14,3	1,6
35-49 vuotta	16,8	21,5	21,8	14,5	16,7	8,5	0,3
50-64 vuotta	16,9	27,4	23,2	14,1	14,0	4,3	0,1
65-74 vuotta	24,1	30,7	23,9	12,4	7,3	1,5	0,0
Nettotulot ($X^2=206,825$, $df=36$, $p\leq,001^\dagger$)							
≤ 500€	36,4	20,3	13,2	11,1	11,9	6,9	0,2
501-1000€	23,0	23,2	20,4	13,9	12,9	6,2	0,4
1001-1500€	20,9	23,4	21,6	15,5	14,2	4,4	0,1
1501-2000€	14,8	22,0	23,6	13,5	17,0	8,5	0,6
2001-2500€	12,8	21,7	22,8	13,9	18,4	9,7	0,8
> 2500	16,5	26,4	18,8	15,2	13,5	9,3	0,4
Ei tietoa	31,0	25,2	20,7	8,6	10,0	4,5	0,0
Työssäkäynti ($X^2=260,548$, $df=36$, $p\leq,001$)							
Käy työssä	15,9	21,9	21,0	14,0	16,8	9,9	0,6
Työtön tai lomautettu	17,2	19,5	20,2	16,0	18,3	7,3	1,5
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	23,1	29,5	24,7	12,8	8,1	1,9	0,0
Opiskelija tai koululainen	36,2	19,9	13,7	9,8	13,4	6,9	0,2
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	16,8	24,8	18,8	18,1	16,8	4,7	0,0
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	22,5	24,5	18,6	18,6	11,8	3,9	0,0
Muu	22,0	22,0	20,0	14,0	14,0	8,0	0,0
Alue (ns[†])							
Uusimaa	21,7	25,1	19,9	12,1	13,3	7,4	0,5
Varsinais-Suomi/Satakunta	18,7	23,2	22,5	13,2	12,7	8,7	1,0
Päijät-Häme/Kanta-Häme	19,1	23,5	20,7	15,4	12,9	8,5	0,0
Pirkanmaa	21,6	22,4	19,3	12,9	15,8	7,8	0,2
Keski-Suomi	21,4	20,5	20,9	14,1	15,8	7,3	0,0
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	10,0	25,5	25,5	15,4	16,6	6,9	0,0
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	22,2	21,4	17,2	15,1	16,4	7,3	0,4
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	17,5	25,5	21,6	14,8	14,5	5,8	0,3
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	20,2	18,5	21,3	13,9	17,6	7,8	0,7
Kuntaryhmä (ns[†])							
Kaupunkimaiset	19,9	23,5	19,8	13,4	15,1	8,0	0,4
Taajaan asutut	20,1	22,1	22,4	13,5	13,5	7,4	0,9
Maaseutumaiset	20,3	22,2	22,8	15,0	14,2	5,3	0,2

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö-testillä; † ≥1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5 ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p>,05).

Taulukko 11. Pelattujen rahapelityyppien määrä 12 viime kuukauden aikana vuosina 2011 ja 2015 (%)

	Vuosi	Ei pelannut	1	2	3	4-5	≥6	p
Kaikki	2015	20,0	23,1	20,7	13,6	14,7	7,9	$X^2=45,995$, $df=5$, $p<,001$
	2011	22,3	26,6	20,6	13,1	10,8	6,6	
Sukupuoli								
Nainen	2015	24,9	25,3	23,7	12,7	10,7	2,7	$X^2=30,952$, $df=5$, $p<,001$
	2011	27,4	28,9	22,6	12,7	6,6	1,8	
Mies	2015	15,0	20,8	17,7	14,5	18,7	13,3	$X^2=21,856$, $df=5$, $p<,001$
	2011	17,2	24,3	18,7	13,5	15,0	11,4	
Ikä								$X^2=45,995$, $df=5$, $p<,001$
15–17 vuotta	2015	62,6	17,6	6,6	4,9	6,0	2,2	ns [†]
	2011	52,5	22,2	12,3	5,6	5,6	1,9	
18–24 vuotta	2015	19,0	15,9	18,3	14,6	17,7	14,6	$X^2=14,706$, $df=5$, $p=,012$
	2011	25,1	19,8	16,0	16,0	13,5	9,7	
25–34 vuotta	2015	16,3	17,0	16,5	14,1	20,2	15,9	$X^2=14,814$, $df=5$, $p=,011$
	2011	16,5	19,7	20,7	15,6	17,0	10,5	
35–49 vuotta	2015	16,8	21,5	21,8	14,5	16,7	8,8	$X^2=24,518$, $df=5$, $p<,001$
	2011	18,5	26,8	21,9	14,2	10,0	8,5	
50–64 vuotta	2015	16,9	27,4	23,2	14,1	14,0	4,4	$X^2=18,409$, $df=5$, $p=,002$
	2011	19,5	31,2	23,5	12,6	9,2	4,0	
65–74 vuotta	2015	24,1	30,7	23,9	12,4	7,3	0,0	$X^2=15,955$, $df=5$, $p=,007$
	2011	31,1	33,3	18,9	7,8	6,8	2,0	

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; † ≥1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5 ns, ei tilastollisesti merkitsevää ($p>,05$).

Taulukko 12. Rahapelaaminen internetissä 12 viime kuukauden aikana vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)

	Kyllä	Ei
Kaikki	23,6	76,4
Sukupuoli ($X^2=106,058$, $df=1$, $p\leq,001$)		
Nainen	17,1	82,9
Mies	30,1	69,9
Ikä ($X^2=218,223$, $df=5$, $p\leq,001$)		
15–17 vuotta	4,4	95,6
18–24 vuotta	25,0	75,0
25–34 vuotta	37,5	62,5
35–49 vuotta	29,6	70,4
50–64 vuotta	20,4	79,6
65–74 vuotta	10,1	89,9
Nettotulot ($X^2=85,199$, $df=6$, $p\leq,001$)		
≤ 500€	16,5	83,5
501–1000€	17,3	82,7
1001–1500€	18,6	81,4
1501–2000€	26,7	73,3
2001–2500€	29,9	70,1
> 2500	30,0	70,0
Ei tietoa	14,8	85,2
Työssäkäynti ($X^2=125,816$, $df=6$, $p\leq,001$)		
Käy työssä	29,0	71,0
Työtön tai lomautettu	25,7	74,3
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	11,5	88,5
Opiskelija tai koululainen	16,9	83,1
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	22,1	77,9
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	22,8	77,2
Muu	21,6	78,4
Alue (ns)		
Uusimaa	23,6	76,4
Varsinais-Suomi/Satakunta	21,5	78,5
Päijät-Häme/Kanta-Häme	24,1	75,9
Pirkanmaa	21,2	78,8
Keski-Suomi	23,8	76,2
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	21,7	78,3
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	24,5	75,5
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	20,7	79,3
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	29,2	70,8
Kuntaryhmä ($X^2=7,543$, $df=2$, $p=,023$)		
Kaupunkimaiset	24,8	75,2
Taajaan asutut	21,2	78,8
Maaseutumaiset	20,8	79,2

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; ns, ei tilastollisesti merkitsevä ($p>,05$).

Taulukko 13. Rahapelaaminen internetissä 12 viime kuukauden aikana vuosina 2011 ja 2015 (%)

	Vuosi	Kyllä	Ei	p
Kaikki	2015	23,6	76,4	X²=7,594, df=1, p=,006
	2011	21,1	78,9	
Sukupuoli				
Nainen	2015	17,1	82,9	X²=4,300, df=1, p=,038
	2011	14,7	85,3	
Mies	2015	30,1	69,9	X²=4,446, df=1, p=,036
	2011	27,2	72,8	
Ikä				X²=7,859, df=1, p=,005
15–17 vuotta	2015	4,4	95,6	ns
	2011	7,2	92,8	
18–24 vuotta	2015	25,0	75,0	ns
	2011	22,7	77,3	
25–34 vuotta	2015	37,5	62,5	ns
	2011	33,8	66,2	
35–49 vuotta	2015	29,6	70,4	X²=4,772, df=1, p=,029
	2011	25,3	74,7	
50–64 vuotta	2015	20,4	79,6	X²=7,233, df=1, p=,007
	2011	16,1	83,9	
65–74 vuotta	2015	10,1	89,9	X²=5,228, df=1, p=,022
	2011	6,2	93,8	

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p>,05).

Taulukko 14. Tavallisesti yhden viikon aikana rahapelaamiseen käytetyt rahamaarat (€) vastaajaryhmittain vuonna 2015 (%)

	0,10–1,99€	2,00–3,99€	4,00–5,99€	6,00–10,99€	11,00–20,99€	≥21,00€	Ei tietoa	Ei pelaa
Kaikki	11,1	15,4	15,3	14,3	9,6	5,6	8,6	20,0
Sukupuoli ($X^2=346,973$, $df=7$, $p<,001$)								
Nainen	13,4	16,2	14,1	11,9	5,7	1,8	11,9	25,0
Mies	8,9	14,6	16,6	16,7	13,5	9,5	5,2	15,1
Ikä ($X^2=368,757$, $df=35$, $p<,001$)								
15–17 vuotta	6,0	12,6	7,7	1,1	1,1	0,5	8,2	62,6
18–24 vuotta	13,1	17,7	16,4	9,2	6,8	4,3	13,5	19,1
25–34 vuotta	14,3	17,6	16,2	13,1	7,7	3,9	10,9	16,4
35–49 vuotta	11,4	15,2	17,9	15,0	9,7	4,7	9,3	16,8
50–64 vuotta	10,8	15,2	14,4	16,7	11,3	8,1	6,6	16,9
65–74 vuotta	8,0	12,9	13,4	17,0	12,7	6,6	5,3	24,1
Nettotulot ($X^2=222,416$ $df=42$, $p<,001$)								
≤ 500€	11,6	17,9	12,0	6,9	3,4	1,9	9,7	36,6
501–1000€	13,3	14,3	13,5	12,3	9,7	5,2	8,7	23,0
1001–1500€	9,7	14,9	16,2	13,7	8,3	6,7	9,7	20,9
1501–2000€	11,0	14,9	17,2	16,7	11,5	5,6	8,2	14,8
2001–2500€	11,7	17,9	15,6	15,0	10,9	7,4	8,6	12,9
> 2500	11,4	14,4	15,5	17,6	11,3	6,0	7,4	16,5
Ei tietoa	8,6	13,1	14,1	11,3	8,9	5,2	7,9	30,9
Työssäkäynti ($X^2=285,405$, $df=42$, $p<,001$)								
Käy työssä	11,8	15,9	16,7	15,2	10,1	5,8	8,7	15,9
Työtön tai lomautettu	10,7	16,8	13,4	14,5	10,3	9,2	8,0	17,2
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	8,3	13,1	13,9	17,4	12,7	6,5	5,1	23,1
Opiskelija tai koululainen	12,7	18,2	10,4	6,0	2,8	1,5	12,1	36,3
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	8,1	13,4	16,8	14,8	14,1	9,4	6,7	16,8
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	19,0	8,0	18,0	10,0	4,0	1,0	17,0	23,0
Muu	9,8	11,8	25,5	11,8	11,8	5,9	13,7	21,6
Alue ($X^2=108,286$, $df=56$, $p<,001$)								
Uusimaa	12,5	16,1	13,5	13,6	7,2	5,3	10,1	21,7
Varsinais-Suomi/Satakunta	10,5	14,6	14,6	15,4	11,0	5,7	9,6	18,7
Päijät-Häme/Kanta-Häme	11,9	11,6	19,5	13,5	11,9	5,3	6,9	19,2
Pirkanmaa	13,6	15,0	14,6	12,4	10,3	4,7	7,7	21,6
Keski-Suomi	12,1	23,3	15,1	9,5	8,6	2,6	7,3	21,6
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	10,1	14,4	15,6	19,8	13,6	5,8	10,5	10,1
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	9,8	14,3	16,2	16,0	7,9	6,6	7,1	22,2
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	10,7	13,4	15,3	14,8	11,2	6,6	10,4	17,5
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	8,3	16,3	17,8	14,0	11,0	6,9	5,3	20,2
Kuntaryhmä ($X^2=29,460$, $df=14$, $p=,009$)								
Kaupunkimaiset	11,7	16,2	14,9	13,9	9,3	5,2	8,9	19,9
Taajaan asutut	12,5	12,6	15,5	14,3	9,8	6,9	8,2	20,2
Maaseutumaiset	6,9	14,7	17,5	15,8	11,1	6,4	7,2	20,3

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p>,05).

Taulukko 15. Rahapelaajien yhden viikon aikana rahapelaamiseen tavallisesti käyttämä rahamäärä (€) rahapelaamisen useuden mukaan vuonna 2015

	n	Keskiarvo	95% luottamusväli
12 viime kuukauden aikana pelanneet	3215	11,30	9,74–12,85
Rahapelaamisen useus (F=45,272, df=5, p<,001)			
Päivittäin tai lähes päivittäin	212	47,14	29,45–64,83
Useita kertoja viikossa	205	34,46	18,28–50,63
Kerran viikossa	1186	10,24	9,43–11,05
2–3 kertaa kuukaudessa	524	6,09	5,59–6,59
Kerran kuukaudessa	435	4,71	4,19–5,22
Harvemmin	689	4,56	3,97–5,15

Frekvenssit ovat painottamattomasta aineistosta.

Taulukko 16. Rahapeliongelmien yleisyys vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (SOGS, %)

	SOGS ≥ 5	SOGS 3-4	SOGS 0-2	Ei pelaa
Kaikki	1,3	2,0	76,7	20,0
Sukupuoli ($X^2=76,572$, $df=3$, $p<,001$)				
Nainen	1,0	1,4	72,7	24,9
Mies	1,6	2,6	80,7	15,0
Ikä ($X^2=251,439$, $df=15$, $p<,001^\dagger$)				
15-17 vuotta	0,5	0,5	36,3	62,6
18-24 vuotta	2,3	3,7	74,9	19,1
25-34 vuotta	1,5	2,2	79,9	16,3
35-49 vuotta	1,0	2,1	80,1	16,8
50-64 vuotta	1,3	1,7	80,1	16,9
65-74 vuotta	1,0	1,2	73,8	24,0
Nettotulot ($X^2=185,552$, $df=18$, $p<,001^\dagger$)				
≤ 500€	1,0	1,3	61,4	36,3
501-1000€	1,4	2,8	72,8	23,1
1001-1500€	1,8	3,1	74,1	20,9
1501-2000€	1,5	3,2	80,5	14,8
2001-2500€	1,1	0,8	85,4	12,8
> 2500	0,9	0,5	82,2	16,5
Ei tietoa	1,0	2,1	66,1	30,8
Työssäkäynti ($X^2=141,043$, $df=18$, $p<,001^\dagger$)				
Käy työssä	1,3	2,1	80,7	15,9
Työtön tai lomautettu	2,3	3,4	77,0	17,2
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	0,8	1,3	74,9	23,1
Opiskelija tai koululainen	1,1	1,7	61,0	36,2
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	3,4	3,4	76,5	16,8
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	0,0	2,0	75,0	23,0
Muu	3,9	2,0	72,5	21,6
Alue ($X^2=42,405$, $df=24$, $p=,012^\dagger$)				
Uusimaa	1,4	1,6	75,3	21,7
Varsinais-Suomi/Satakunta	1,7	2,4	77,1	18,7
Päijät-Häme/Kanta-Häme	0,9	1,6	78,3	19,2
Pirkanmaa	0,5	1,4	76,5	21,6
Keski-Suomi	1,3	1,7	75,6	21,4
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	0,8	3,5	85,6	10,1
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	0,6	2,5	74,7	22,2
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	1,1	3,3	78,2	17,4
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	2,3	1,4	75,9	20,3
Kuntaryhmä (ns)				
Kaupunkimaiset	1,2	2,0	76,9	19,9
Taajaan asutut	1,7	1,7	76,4	20,1
Maaseutumaiset	1,1	2,5	76,1	20,3

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö -testillä; † ≥1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5; ns, ei tilastollisesti merkitsevä ($p>,05$); SOGS, South Oaks Gambling Screen

Taulukko 17. Rahapeliongelmiens yleisyys vuosina 2011 ja 2015 (SOGS, %)

	Vuosi	Ei pelaa	Ei ongelmia (SOGS=0)	Riskitason pelaaja (SOGS=1-2)	Ongelmapelaaja (SOGS=3-4)	Todennäköinen rahapeliriippuvuus (SOGS ≥5)
Kaikki	2015	20,0	61,7	15,0	2,0	1,3
	2011	22,1	61,9	13,3	1,7	1,0
Sukupuoli						
Nainen	2015	24,9	61,1	11,6	1,4	1,0
	2011	27,1	62,8	9,1	0,5	0,6
Mies	2015	15,1	62,3	18,4	2,6	1,6
	2011	17,1	61,0	17,6	3,0	1,4
Ikä						
15-17 vuotta	2015	62,6	25,3	11,0	0,5	0,5
	2011	52,8	29,8	13,7	1,9	1,9
18-24 vuotta	2015	19,1	50,0	24,9	3,7	2,3
	2011	25,1	48,5	22,6	2,4	1,4
25-34 vuotta	2015	16,3	59,6	20,3	2,2	1,5
	2011	16,2	63,0	16,9	2,3	1,6
35-49 vuotta	2015	16,7	67,2	13,0	2,1	1,0
	2011	18,4	68,9	10,4	1,7	0,6
50-64 vuotta	2015	17,0	66,5	13,5	1,7	1,3
	2011	19,4	66,6	11,9	1,4	0,8
65-74 vuotta	2015	24,0	64,5	9,3	1,2	1,0
	2011	30,8	59,2	8,5	0,8	0,6

SOGS, South Oaks Gambling Screen

Taulukko 18. Rahapeliongelmien yleisyys vuosina 2011 ja 2015 (PGSI, %)

	Vuosi	Ei pelaa	Ei ongelmia (PGSI=0)	Alhainen riski (PGSI=1-4)	Kohtalainen riski (PGSI=5-7)	Ongelma- pelaaja (PGSI≥8)
Kaikki	2015	20,0	68,1	10,4	1,0	0,5
	2011	22,1	65,3	11,5	0,6	0,6
Sukupuoli						
Nainen	2015	24,9	67,4	6,9	0,5	0,3
	2011	27,0	65,8	6,6	0,2	0,3
Mies	2015	15,0	68,8	14,0	1,5	0,8
	2011	17,0	64,8	16,3	0,9	0,9
Ikä						
15-17 vuotta	2015	62,9	29,1	7,1	1,1	0,0
	2011	52,8	24,2	22,4	0,0	0,6
18-24 vuotta	2015	19,1	58,2	19,5	2,3	1,0
	2011	25,0	51,8	21,0	1,4	0,8
25-34 vuotta	2015	16,3	70,2	11,7	0,8	1,0
	2011	16,1	69,8	12,4	0,6	1,0
35-49 vuotta	2015	16,8	72,3	9,6	1,0	0,4
	2011	18,3	71,6	8,9	0,6	0,6
50-64 vuotta	2015	16,9	72,4	9,6	0,6	0,5
	2011	19,4	69,5	10,1	0,4	0,5
65-74 vuotta	2015	24,0	68,9	6,4	0,6	0,1
	2011	30,9	62,9	5,8	0,2	0,2

PGSI, Problem Gambling Severity Index

Taulukko 19. Rahapeliongelmien yleisyys vuosina 2011 ja 2015 (dikotomiat, %)

	Vuosi	SOGS ≥ 1	p	SOGS ≥ 2	p	SOGS ≥ 3	p	SOGS ≥ 4	p	SOGS ≥ 5	p	PGSI ≥ 5	p
Kaikki	2015	18,3	$X^2=7,517$, df=1, p=,006	6,8	$X^2=9,971$, df=1, p=,002	3,3	ns	2,0	ns	1,3	ns	1,5	ns
	2011	16,1		5,2		2,7		1,5		1,0		1,2	
Sukuupuoli	2015	14,0	$X^2=14,313$, df=1, p≤,001	5,5	$X^2=27,538$, df=1, p≤,001	2,4	$X^2=8,840$, df=1, p=,003	1,7	$X^2=7,272$, df=1, p=,009	1,0	ns	0,8	ns
	2011	10,2		2,3		1,1		0,8		0,6		0,5	
Mies	2015	22,6	ns	8,2	ns	4,2	ns	2,4	ns	1,6	ns	1,8	ns
	2011	21,9		8,1		4,3		2,3		1,4		2,2	
Ikä	2015	12,1	$X^2=7,515$, df=1, p=,006	3,8	$X^2=9,987$, df=1, p=,002	1,1	ns [†]	0,5	ns [†]	0,5	ns [†]	1,1	ns [†]
	2011	17,4		6,2		3,7		2,5		1,9		0,6	
15–17 vuotta	2015	30,9	ns	12,6	$X^2=6,848$, df=1, p=,009	6,0	ns	3,5	ns	2,3	ns	3,3	ns
	2011	26,5		7,7		3,8		1,8		1,4		2,0	
25–34 vuotta	2015	24,0	ns	8,2	ns	3,7	ns	2,3	ns	1,5	ns	1,8	ns
	2011	20,8		7,6		4,1		2,3		1,6		1,6	
35–49 vuotta	2015	16,1	$X^2=4,586$, df=1, p=,032	6,2	$X^2=4,509$, df=1, p=,040	3,0	ns	1,5	ns	1,0	ns	1,5	ns
	2011	12,9		4,2		2,4		1,4		0,6		1,1	
50–64 vuotta	2015	16,5	ns	5,6	ns	3,0	ns	2,3	ns	1,3	ns	1,1	ns
	2011	14,0		4,3		2,3		1,2		0,8		1,0	
65–74 vuotta	2015	11,5	ns	5,3	ns	2,2	ns	1,4	ns	1,0	ns	0,7	ns [†]
	2011	9,9		3,4		1,4		1,0		0,6		0,4	

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö–testillä; † ≥ 1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5; ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p > .05); SOGS, South Oaks Gambling Screen; PGSI, Problem Gambling Severity Index.

Taulukko 20. Rahapeliongelmien yleisyys rahapelaamiseen osallistumisen mukaan vuonna 2015 (%)

	SOGS ≥ 1	SOGS ≥ 2	SOGS ≥ 3	SOGS ≥ 4	SOGS ≥ 5
12 viime kuukauden aikana pelanneet	22,9	8,6	4,1	2,6	1,6
Rahapelaamisen useus					
Päivittäin tai lähes päivittäin	49,3	27,2	17,4	12,9	8,9
Useita kertoja viikossa	50,3	24,6	16,1	10,6	5,5
Kerran viikossa	22,3	7,8	3,2	1,9	1,1
2–3 kertaa kuukaudessa	26,8	9,2	3,7	2,4	1,5
Kerran kuukaudessa	21,1	5,8	2,5	0,8	0,6
Harvemmin	12,1	3,8	1,2	0,7	0,5
Rahapelityyppien määrä					
11–18 pelityyppiä	65,0	47,5	36,8	30,0	26,3
6–10 pelityyppiä	53,4	26,0	13,3	8,0	5,6
4–5 pelityyppiä	32,7	11,6	6,0	3,8	2,1
3 pelityyppiä	24,9	7,6	3,6	2,0	1,0
2 pelityyppiä	15,4	4,7	1,7	1,0	0,4
1 pelityyppi	11,3	4,2	1,7	1,3	1,0
Rahapelaamiseen tavallisesti käytetyt rahamäärät yhden viikon aikana					
≥ 21,00€	59,1	33,3	20,4	14,5	10,2
11,00–20,99€	27,8	12,2	5,1	3,2	1,6
6,00–10,99€	25,5	9,0	4,4	2,8	1,6
4,00–5,99€	22,4	7,2	3,2	1,7	1,2
2,00–3,99€	16,7	4,0	1,4	0,4	0,1
0,10–1,99€	16,3	4,6	1,2	1,0	0,8
Ei tietoa	9,8	3,4	2,1	0,8	0,5
Pelannut internetissä					
Kyllä	33,8	14,1	7,7	5,0	3,5
Ei	18,3	6,3	2,6	1,6	0,9

SOGS, South Oaks Gambling Screen

Taulukko 21. Rahapeliongelmien yleisyys eri rahapelityyppejä pelaavilla 12 viime kuukauden aikana vuonna 2015 (%)

	n	SOGS ≥ 1	SOGS ≥ 2	SOGS ≥ 3	SOGS ≥ 4	SOGS ≥ 5
Pelannut jotain rahapeliä 12 viime kuukauden aikana	3617	22,9	8,6	4,1	2,6	1,6
Veikkauksen Lotto, Eurojackpot, Viking lotto tai Jokeri	3160	22,9	8,7	4,2	2,6	1,6
Veikkauksen nopeat päivittäiset arvontapelit, kuten Syke, eBingo, Pore	275	40,3	20,5	13,0	8,2	6,2
Veikkauksen muita päivittäisiä arvontapelejä kuten Keno, Naapurit	992	32,6	13,8	6,7	4,5	3,0
Veikkauksen arpapelejä, kuten Ässä, Casino, Luontoarpa	1901	26,0	10,1	4,8	2,9	1,8
Veikkauksen vakio- tai moniveikkausta	370	37,1	14,8	7,3	4,8	2,7
Veikkauksen vedonlyöntiä, kuten pitkä veto, moniveto, tulosveto, Live-veto	513	41,7	17,6	9,4	5,5	3,3
Rahapelejä Helsingin kasinolla	61	45,6	26,9	10,4	7,5	5,9
Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahapeliautomaateilla muualla kuin kasinolla	1278	35,7	14,4	7,1	4,5	2,8
Pelinhoitajan hoitamaa pöytäpeliä muualla kuin kasinolla (ruletti, black jack)	261	45,3	19,3	10,4	6,6	4,8
Nettipokeria Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla	50	51,8	26,8	19,6	14,3	12,5
Muita pelejä Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla	66	64,3	41,4	32,4	23,9	14,3
Fintoton hevospelejä kuten Voittaja, Sija, Kaksari, Troikka, Päivän Duo, Toto75/76	250	36,7	15,4	7,9	4,6	2,5
Yksityistä vedonlyöntiä ja/tai korttipeliä rahapanoksin	186	42,4	15,8	6,9	4,4	4,4
Ruotsin tai Viron laivoilla tarjottavia rahapelejä	455	38,2	16,6	7,7	5,9	3,8
PAF:in nettipokeria	50	60,7	32,7	20,0	16,4	14,5
Muita PAF:in rahapelejä	85	58,5	35,5	22,3	17,0	14,0
Nettipokeria ulkomaille	65	63,0	35,6	21,9	13,9	11,1
Muita rahapelejä ulkomaille	87	64,0	30,0	19,0	14,1	13,0

SOGS, South Oaks Gambling Screen; Frekvenssit ovat painottamattomasta aineistosta.

Taulukko 22. Rahapeliongelmien yleisyys vähintään viikoittain eri rahapelityyppinä pelaavilla 12 viime kuukauden aikana vuonna 2015 (%)

	n	SOGS ≥ 1	SOGS ≥ 2	SOGS ≥ 3	SOGS ≥ 4	SOGS ≥ 5
Pelannut rahapelejä kerran viikossa tai useammin 12 viime kuukauden aikana	1609	29,4	12,5	6,7	2,6	2,7
Pelannut seuraavia rahapelityyppinä kerran viikossa tai sitä useammin:						
Veikkauksen Lotto, Eurojackpot, Viking lotto tai Jokeri	1347	25,7	10,1	4,9	3,6	2,1
Veikkauksen nopeat päivittäiset arvontapelit, kuten Syke, eBingo, Pore	22	57,1	42,9	33,3	19,0	9,5
Veikkauksen muita päivittäisiä arvontapelejä kuten Keno, Naapurit	333	38,3	16,9	10,4	7,5	4,2
Veikkauksen arpapelejä, kuten Ässä, Casino, Luontoarpa	72	59,2	36,1	20,8	18,1	9,9
Veikkauksen vakio- tai moniveikkausta	100	43,3	18,6	8,2	7,2	3,1
Veikkauksen vedonlyöntiä, kuten pitkä veto, moniveto, tulosveto, Live-veto	128	55,4	30,0	17,7	10,9	6,2
Rahapelejä Helsingin kasinolla	0	"_"	"_"	"_"	"_"	"_"
Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahapeliautomaateilla muualla kuin kasinolla	257	57,3	31,7	21,4	15,6	9,2
Pelinhoitajan hoitamaa pöytäpeliä muualla kuin kasinolla (ruletti, black jack)	5	"_"	"_"	"_"	"_"	"_"
Nettipokeria Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla	6	"_"	"_"	"_"	"_"	"_"
Muita pelejä Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla	6	"_"	"_"	"_"	"_"	"_"
Fintoton hevospelejä kuten Voittaja, Sija, Kaksari, Troikka, Päivän Duo, Toto75/76	50	56,5	26,7	15,6	6,7	4,4
Yksityistä vedonlyöntiä ja/tai korttipeliä rahapanoksella	7	"_"	"_"	"_"	"_"	"_"
Ruotsin tai Viron laivoilla tarjottavia rahapelejä	0	"_"	"_"	"_"	"_"	"_"
PAF:in nettipokeria	4	"_"	"_"	"_"	"_"	"_"
Muita PAF:in rahapelejä	6	"_"	"_"	"_"	"_"	"_"
Nettipokeria ulkomaille	11	75,0	41,7	33,3	33,3	18,2
Muita rahapelejä ulkomaille	20	70,8	34,8	25,0	25,0	25,0

SOGS, South Oaks Gambling Screen; Frekvenssit ovat painottamattomasta aineistosta; "_"; tuloksia ei esitetä pienen vastaajamäärän vuoksi.

Taulukko 23. Rahapelihaitat 12 viime kuukauden aikana vuonna 2015 (%)

	n	Kyllä (%)
Oletteko pelannut enemmän kuin mitä olette alun perin aikonut?	582	13,6
Kun pelaatte, kuinka usein palaatte jonain toisena päivänä pelaamaan yrittääksenne voittaa häviämänne rahat takaisin?	326	7,6 ¹
Oletteko tuntenut syyllisyyttä rahapelejä pelatessanne?	271	6,2
Kuinka usein Teidän on pitänyt pelata rahapelejä aikaisempaa suuremmilla summilla saadaksenne pelaamisesta saman jännityksen tunteen?	133	3,1 ¹
Kuinka usein Teistä on tuntunut, että rahapelaaminen saattaa olla Teille ongelma?	132	3,0 ¹
Kuinka usein olette pelannut rahapelejä suuremmilla summilla kuin teillä oikeastaan olisi varaa hävitä?	125	3,0 ¹
Oletteko tuntenut, että haluatte lopettaa rahapeliä pelaamisen, mutta ette ole uskonut, että pystytte lopettamiseen?	111	2,4
Kuinka usein olette tuntenut syyllisyyttä tavastanne pelata rahapelejä, tai siitä, mitä tapahtuu, kun pelaatte?	106	2,4 ¹
Kuinka usein Teitä on arvosteltu rahapelaamisestanne, tai teille on sanottu, että rahapelaaminen on teille ongelma, riippumatta siitä, mitä mieltä itse olette asiasta?	97	2,2 ¹
Oletteko kiistellyt läheistenne kanssa rahankäytöstänne? Jos, kyllä: Ovatko nämä kiistat rahasta koskaan koskeneet rahapeliä pelaamisestanne?	57	1,3
Kuinka usein rahapelaaminen on aiheuttanut Teille terveysongelmia, mukaan lukien stressiä tai ahdistusta?	51	1,2 ¹
Oletteko kertaakaan väittänyt muille voittaneen rahapelissä, vaikka olette todellisuudessa hävinnyt?	42	0,9
Oletteko piilottanut pelitositteita, pelirahaa, velkakirjoja tai muuta rahapelaamiseen liittyvää puolisoiltanne, lapsiltanne tai muilta läheisiltänne?	36	0,8
Kuinka usein rahapelaamisenne on aiheuttanut taloudellisia ongelmia Teille tai kotitaloudellenne?	30	0,7 ¹
Oletteko ollut poissa töistä tai opiskelusta tai käyttänyt työ- tai opiskeluaikaanne pelataksenne rahapelejä?	27	0,6
Oletteko lainannut rahaa joltain henkilöltä, ettekä ole pelaamisenne vuoksi maksanut hänelle takaisin?	24	0,6
Kuinka usein olette lainannut rahaa tai myynyt jotakin saadaksenne rahaa pelaamista varten?	17	0,4 ¹
Oletteko lainannut rahaa rahapeliä pelaamista varten tai maksaaksenne pelivelkoja? Jos kyllä: Oletteko lainannut tai hankkinut rahaa seuraavilta henkilöiltä tai tahoilta pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne:	16	0,4
Ystäviltä tai kavereiltanne	7	0,2
Kotitalousvaroista	5	0,1
Pankista tai muusta luottolaitoksesta	5	0,1
Niin sanotuilla pikavipeillä	5	0,1
Muilta sukulaisiltanne tai appivanhemmiltaan	4	0,1
Yksityisiltä rahanlainaajilta	4	0,1
Hankkinut rahaa luottokortilla	3	0,1
Puolisoltanne	2	0,0
Myynyt omaa tai perheen omaisuutta	2	0,0
Myynyt osakkeita tai arvopapereita	2	0,0
Kirjoittanut katteettomia shekkejä	1	0,0
Panttilainaamosta	1	0,0

Frekvenssit ovat painottamattomasta aineistosta; SOGS, South Oaks Gambling Screen; PGSI, Problem Gambling Severity Index; ¹Sisältää luokat: joskus, useimmiten, lähes aina; Huom! Kysymyksiä on pelkistetty poistamalla mittauksen aikajänne.

Taulukko 24. Vastaajien osuus, joiden läheisillä oli ollut ongelmallista rahapelaamista vuosina 2011 ja 2015 (%)

	2015	2011	p
Yhdellä läheisellä ongelmallista rahapelaamista	15,6	16,8	X ² =12,800, df=1, p=,005
Kahdella läheisellä ongelmallista rahapelaamista	3,1	2,1	
Kolmella tai useammalla läheisellä ongelmallista rahapelaamista	0,6	0,4	
Yhdellä tai useammalla läheisellä ongelmallista rahapelaamista	19,3	19,3	ns

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p>,05).

Taulukko 25. Vastaajat, joiden läheisillä oli ollut ongelmallista rahapelaamista ja pelaajan suhde vastaajaan vuosina 2011 ja 2015 (%)

Suhde vastaajaan	2015	2011	p
Isä	2,2	2,0	ns
Äiti	1,2	0,8	ns
Veli tai sisko	2,9	2,7	ns
Isovanhempi/isovanhemmat	1,5	1,0	ns
Puoliso	1,8	1,7	ns
Oma lapsi/lapset	1,7	1,6	ns
Itselle tärkeä ystävä	12,6	12,4	ns

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p>,05).

Taulukko 26. Vastajat, joiden läheisillä oli ollut ongelmallista rahapelaamista vuosina 2011 ja 2015 (%)

	Vuosi	Vähintään yhdellä läheisellä	Vähintään yhdellä perheenjäsenellä	Tärkeällä ystävällä
Kaikki	2015	19,3	9,3	12,6
	2011	19,3	8,6	12,4
Sukupuoli				
Nainen	2015	19,3	11,7	10,3
	2011	18,7	10,4	10,3
Mies	2015	19,3	7,0	15,0
	2011	19,8	6,8	14,4
Ikä				
15–17 vuotta	2015	9,3	3,8	6,6
	2011	17,2	6,8	12,4
18–24 vuotta	2015	23,3	9,1	17,9
	2011	20,4	8,1	14,1
25–34 vuotta	2015	25,3	11,5	17,2
	2011	21,0	8,5	14,4
35–49 vuotta	2015	20,6	10,1	13,6
	2011	19,2	11,5	13,3
50–64 vuotta	2015	18,0	9,5	10,8
	2011	20,0	10,6	11,3
65–74 vuotta	2015	13,4	7,2	7,7
	2011	14,7	7,4	8,2

Perheenjäsen viittaa vastaajan isään, äitiin, veljeen/siskoon, isovanhempaan/isovanhempiin, puolisoon ja/tai lapseen/lapsiin.

Taulukko 27. Vastaajat, joiden läheisillä oli ollut ongelmallista rahapelaamista ja vastaajan oma rahapelikäyttäytyminen vuonna 2015 (%)

	Vähintään yhdellä läheisellä ongelmallista rahapelaamista	Vähintään yhdellä perheenjäsenellä ongelmallista rahapelaamista	Tärkeällä ystävällä ongelmallista rahapelaamista
Kaikki vastaajat			
Kyllä	19,3	9,3	12,6
Ei	80,7	90,7	87,4
Vastaaja pelannut rahapelejä 12 viime kuukauden aikana	$X^2=21,678, df=1, p\leq,001$	$X^2=4,297, df=1, p=,038$	$X^2=24,480, df=1, p\leq,001$
Kyllä	20,7	9,8	13,9
Ei	79,3	90,2	86,1
Vastaajalla rahapeliongelma 12 viime kuukauden aikana (SOGS ≥ 3)	$X^2=41,574, df=1, p\leq,001$	$X^2=16,234, df=1, p\leq,001$	$X^2=34,279, df=1, p\leq,001$
Kyllä	39,9	18,8	28,4
Ei pelaa / ei ongelmaa	60,1	81,2	71,6

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; ns, ei tilastollisesti merkitsevä ($p>,05$); SOGS, South Oaks Gambling Screen

Taulukko 28. Läheisen rahapeliongelman aiheuttamat haitat, osuus kaikista vastaajista vuonna 2015 (%)

Ovatko ne aiheuttaneet	Koko väestö	Nainen	Mies	p
Tunne-elämän kuormittuneisuutta, kuten stressiä, levottomuutta, ahdistusta, masennusta, toivottomuutta tai syyllisyyttä	6,7	8,6	4,7	$X^2=26,613$, $df=1$, $p\leq,001$
Kielteisiä vaikutuksia terveydentilaanne, kuten uniongelmat, päänsäryt, selkäkivut tai vatsavaivat	1,4	2,0	0,8	$X^2=11,626$, $df=1$, $p\leq,001$
Parisuhteongelmia, kuten riidat, epäluottamus, asumusero tai avioero?	2,0	3,0	0,9	$X^2=25,129$, $df=1$, $p\leq,001$
Muita ihmissuhteongelmia kuten erimielisyydet, eristäytyminen tai ystävyyssuhteiden katkeaminen	3,7	4,3	3,2	$X^2=4,383$, $df=1$, $p=,036$
Kodin tai asunnon menetystä tai sen uhkaa	0,5	0,6	0,4	ns
Muita taloudellisia ongelmia kuten maksuvaikeudet, pelilainat tai luottotietojen menetys	1,8	2,2	1,5	ns
Huolta oman lapsen terveydestä tai hyvinvoinnista	1,3	1,9	0,7	$X^2=11,714$, $df=1$, $p\leq,001$
Huolta muun läheisen terveydestä tai hyvinvoinnista	7,4	8,5	6,0	$X^2=10,124$, $df=1$, $p\leq,001$
Henkistä väkivaltaa, kuten kiristämistä, painostamista tai pelottelua	0,5	0,7	0,2	$X^2=5,755$, $df=1$, $p=,016$
Fyysistä väkivaltaa, sen seuraamista sivusta tai sen uhkaa	0,3	0,4	0,1	ns
Muun rikoksen uhriksi joutumisen, esimerkiksi varkaus tai identiteettivarkaus	0,4	0,6	0,2	$X^2=5,542$, $df=1$, $p=,019$
Muita haittoja	1,3	1,8	0,9	$X^2=6,676$, $df=1$, $p=,010$
Vähintään yksi yllä mainituista haitoista	11,5	13,2	9,8	$X^2=12,563$, $df=1$, $p\leq,001$

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; ns, ei tilastollisesti merkitsevä ($p>,05$).

Taulukko 29. Läheisen rahapeliongelman aiheuttama huoli kokonaisuutena vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)

	Pajon tai erittäin paljon huolta	Jonkin verran huolta	Ei huolta	Ei läheisiä, joilla rahapeli-ongelma
Kaikki	2,1	10,6	6,5	80,7
Sukupuoli ($X^2=58,071$, $df=3$, $p\leq,001$)				
Nainen	3,3	11,4	4,6	80,7
Mies	0,9	9,9	8,4	80,7
Ikä ($X^2=74,719$, $df=15$, $p\leq,001$)				
15–17 vuotta	0,5	4,9	4,4	90,2
18–24 vuotta	1,9	14,8	6,8	76,7
25–34 vuotta	2,3	16,0	6,9	74,8
35–49 vuotta	2,6	11,9	6,0	79,6
50–64 vuotta	2,1	8,7	7,1	82,1
65–74 vuotta	1,7	5,4	6,2	86,7
Nettotulot (ns)				
≤ 500€	1,5	10,9	6,1	81,6
501–1000€	3,0	10,5	7,4	79,1
1001–1500€	2,1	10,6	6,1	81,1
1501–2000€	2,5	11,8	6,3	79,4
2001–2500€	2,3	11,6	6,3	79,8
> 2500	1,8	9,7	7,5	81,0
Ei tietoa	0,7	6,6	4,8	87,9
Työssäkäynti ($X^2=57,694$, $df=18$, $p\leq,001$)				
Käy työssä	2,1	11,8	6,5	79,6
Työtön tai lomautettu	3,4	13,3	8,7	74,1
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	1,6	6,2	6,6	85,6
Opiskelija tai koululainen	0,9	10,6	4,1	84,4
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	4,7	8,1	11,5	75,7
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	4,0	14,9	6,9	74,3
Muu	3,9	15,7	5,9	74,5
Alue (ns)				
Uusimaa	2,0	10,6	6,1	81,2
Varsinais-Suomi/Satakunta	1,5	10,3	5,8	82,3
Päijät-Häme/Kanta-Häme	2,8	13,8	7,5	75,9
Pirkanmaa	2,3	12,2	5,4	80,1
Keski-Suomi	1,7	9,8	7,3	81,2
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	1,6	10,5	8,9	79,1
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	2,3	9,1	5,8	82,7
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	2,5	10,4	6,8	80,3
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	2,5	10,3	7,3	79,9
Kuntaryhmä (ns)				
Kaupunkimaiset	2,2	10,7	6,6	80,4
Taajaan asutut	2,0	10,5	7,3	80,3
Maaseutumaiset	1,7	10,5	5,3	82,5

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; ns, ei tilastollisesti merkitsevä ($p>,05$).

Taulukko 30. Rahapelaamiseen liittyvät asenteet vuosina 2011 ja 2015 (ATGS-8, %)

	Vuosi	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	EOS	P
Ihmisillä pitäisi olla oikeus pelata rahapelejä milloin vain haluavat*	2015	29,7	36,6	6,5	18,9	7,8	0,3	$\chi^2=251,213$, $df=5$, $p \leq ,001$
	2011	20,6	31,8	6,4	23,9	16,3	1,1	
Rahapelien pelaamiseen on nykyisin liikaa mahdollisuuksia	2015	32,8	28,9	12,3	16,8	7,9	1,2	$\chi^2=158,195$, $df=5$, $p \leq ,001$
	2011	39,5	32,1	9,5	12,1	5,0	1,0	
Rahapelaamiseen ei pitäisi kannustaa	2015	60,7	25,5	6,6	5,1	1,8	0,5	$\chi^2=144,541$, $df=5$, $p \leq ,001$
	2011	71,0	20,2	3,8	2,7	1,6	0,7	
Useimmat ihmisistä, jotka pelaavat rahapelejä, pelaavat maltillisesti*	2015	21,3	36,4	14,3	18,8	6,8	2,3	$\chi^2=208,558$, $df=5$, $p \leq ,001$
	2011	25,4	36,7	7,1	18,7	7,7	4,6	
Rahapelien pelaaminen on vaaraksi perhe-elämälle	2015	16,0	38,5	15,7	22,7	6,1	1,0	$\chi^2=160,646$, $df=5$, $p \leq ,001$
	2011	22,5	41,2	12,0	16,4	4,9	3,1	
Rahapelien pelaaminen on kaiken kaikkiaan hyväksi yhteiskunnalle*	2015	10,9	35,1	19,5	23,8	9,3	1,4	$\chi^2=231,421$, $df=5$, $p \leq ,001$
	2011	8,7	28,6	14,8	26,6	17,3	4,0	
Rahapelien pelaaminen piristää ihmisten elämää*	2015	9,0	44,5	15,5	19,1	10,9	1,0	$\chi^2=80,057$, $df=5$, $p \leq ,001$
	2011	9,0	41,9	12,3	19,5	14,3	3,0	
Olisi parempi, jos rahapelien pelaaminen olisi kokonaan kielletty	2015	3,6	6,5	6,5	29,0	53,9	0,6	$\chi^2=1447,698$, $df=5$, $p \leq ,001$
	2011	5,1	8,9	5,8	32,5	46,4	1,4	

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö -testillä; * Käännettävä muuttuja kokonaispisteitä laskettaessa

Taulukko 31. Rahapelaamiseen liittyvät asenteet vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)

	Kielteinen asenne (ATGS-8 < 24)	Neutraali asenne (ATGS-8 = 24)	Myönteinen asenne (ATGS-8 > 24)
Kaikki	44,6	6,6	48,8
Sukupuoli ($X^2=163,410$, $df=2$, $p\leq,001$)			
Nainen	53,6	6,9	39,5
Mies	35,6	6,4	58,1
Ikä ($X^2=88,161$, $df=10$, $p\leq,001$)			
15–17 vuotta	60,4	4,9	34,6
18–24 vuotta	43,3	6,6	50,1
25–34 vuotta	36,0	5,8	58,2
35–49 vuotta	40,3	7,5	52,2
50–64 vuotta	45,8	6,3	47,9
65–74 vuotta	54,6	7,3	38,0
Nettotulot ($X^2=56,642$, $df=10$, $p\leq,001$)			
≤ 500€	49,8	6,7	43,5
501–1000€	45,4	6,0	48,6
1001–1500€	51,4	6,2	42,4
1501–2000€	44,7	7,3	48,0
2001–2500€	40,8	6,2	53,0
> 2500	34,7	7,7	57,5
Ei tietoa	54,1	4,5	41,4
Työssäkäynti ($X^2=60,989$, $df=12$, $p\leq,001$)			
Käy työssä	40,7	6,5	52,8
Työtön tai lomautettu	42,9	7,7	49,4
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	54,4	6,5	39,0
Opiskelija tai koululainen	46,7	7,8	45,5
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	49,0	4,0	47,0
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	51,0	6,9	42,2
Muu	39,2	5,9	54,9
Alue ($X^2=44,469$, $df=16$, $p\leq,001$)			
Uusimaa	38,7	6,8	54,5
Varsinais-Suomi/Satakunta	46,1	7,9	46,0
Päijät-Häme/Kanta-Häme	46,9	6,9	46,2
Pirkanmaa	43,1	7,5	49,4
Keski-Suomi	41,7	6,0	52,3
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	42,1	7,3	50,6
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	50,6	5,0	44,4
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	50,4	5,7	43,9
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	50,0	6,2	43,8
Kuntaryhmä ($X^2=20,029$, $df=4$, $p\leq,001$)			
Kaupunkimaiset	42,6	6,8	50,7
Taajaan asutut	47,2	6,5	46,4
Maaseutumaiset	51,6	6,3	42,2

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä

Taulukko 32. Rahapelaamiseen liittyvä asennemuutos vuosina 2011 ja 2015 (%)

	Vuosi	Kielteinen asenne (ATGS-8 < 24)	Neutraali asenne (ATGS-8 = 24)	Myönteinen asenne (ATGS-8 > 24)	p
Kaikki	2015	44,6	6,6	48,8	$X^2=82,323$, $df=2$, $p\leq,001$
	2011	53,8	7,6	38,6	
Sukupuoli					
Nainen	2015	53,6	6,9	39,5	$X^2=54,752$, $df=2$, $p\leq,001$
	2011	64,5	7,2	28,3	
Mies	2015	35,6	6,4	58,1	$X^2=36,043$, $df=2$, $p\leq,001$
	2011	43,4	8,0	48,6	
Ikä					$X^2=82,311$, $df=2$, $p\leq,001$
15–17 vuotta	2015	60,4	4,9	34,6	ns
	2011	61,4	3,6	35,0	
18–24 vuotta	2015	43,3	6,6	50,1	$X^2=9,698$, $df=2$, $p\leq,001$
	2011	50,5	9,1	40,4	
25–34 vuotta	2015	36,0	5,8	58,2	$X^2=8,655$, $df=2$, $p=,013$
	2011	43,7	5,7	50,6	
35–49 vuotta	2015	40,3	7,5	52,2	$X^2=24,855$, $df=2$, $p\leq,001$
	2011	51,2	7,2	41,6	
50–64 vuotta	2015	45,8	6,3	47,9	$X^2=55,861$, $df=2$, $p\leq,001$
	2011	58,9	8,9	32,3	
65–74 vuotta	2015	54,6	7,3	38,0	$X^2=12,050$, $df=2$, $p\leq,001$
	2011	64,1	8,2	27,7	

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; ns, ei tilastollisesti merkitsevä ($p>,05$).

Taulukko 33. Rahapelaamiseen liittyvät asenteet rahapelaamisen ja rahapeliongelman mukaan vuonna 2015 (%)

	Kielteinen asenne (ATGS-8 < 24)	Neutraali asenne (ATGS-8 = 24)	Myönteinen asenne (ATGS-8 > 24)
Kaikki	44,6	6,6	48,8
Pelannut rahapelejä 12 viime kuukauden aikana ($X^2=153,946$, $df=2$, $p\leq,001$)			
Kyllä	40,0	7,0	52,9
Ei	62,9	5,2	31,9
Rahapeliongelma (SOGS ≥ 3) 12 viime kuukauden aikana ($X^2=9,864$, $df=4$, $p\leq,001$)			
Kyllä	50,3	11,4	38,3
Ei pelaa / ei ongelmaa	44,4	6,5	49,1
Läheisellä ongelmallista rahapelaamista ($X^2=42,661$, $df=2$, $p=,007$)			
Kyllä	54,5	5,3	40,3
Ei	42,2	7,0	50,8

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; SOGS, South Oaks Gambling Screen

Taulukko 34. Rahapeliin mainontaan liittyvät mielipiteet Suomessa vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)

	Mainontaa tulisi rajoittaa nykyistä enemmän	Nykytilanne on tyydyttävä	Mainonta saisi olla nykyistä vapaampaa	EOS
Kaikki	19,3	72,1	6,9	1,7
Sukupuoli ($X^2=143,321$, $df=3$, $p\leq,001$)				
Nainen	22,6	72,5	2,8	2,1
Mies	16,0	71,6	11,1	1,3
Ikä ($X^2=146,145$, $df=15$, $p\leq,001^\dagger$)				
15–17 vuotta	14,3	78,6	5,5	1,6
18–24 vuotta	15,6	72,8	10,3	1,4
25–34 vuotta	14,7	70,7	13,2	1,4
35–49 vuotta	18,2	73,1	7,6	1,1
50–64 vuotta	20,0	74,1	4,2	1,7
65–74 vuotta	28,1	66,1	2,6	3,2
Nettotulot ($X^2=102,702$, $df=18$, $p\leq,001$)				
≤ 500€	15,9	74,9	7,9	1,3
501–1000€	24,3	67,6	5,4	2,8
1001–1500€	24,1	69,8	4,1	2,0
1501–2000€	19,5	72,1	7,3	1,1
2001–2500€	14,9	76,6	7,4	1,1
> 2500	14,4	74,8	9,6	1,2
Ei tietoa	27,4	61,6	5,8	5,1
Työssäkäynti ($X^2=122,727$, $df=18$, $p\leq,001^\dagger$)				
Käy työssä	16,0	74,2	8,5	1,4
Työtön tai lomautettu	20,7	71,6	6,5	1,1
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	28,5	66,2	2,4	2,8
Opiskelija tai koululainen	16,4	74,0	8,6	1,1
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	24,8	67,8	3,4	4,0
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	26,7	69,3	2,0	2,0
Muu	21,6	68,6	7,8	2,0
Alue ($ns^\dagger$)				
Uusimaa	17,7	72,2	8,4	1,7
Varsinais-Suomi/Satakunta	21,3	70,1	6,2	2,4
Päijät-Häme/Kanta-Häme	21,1	69,2	8,2	1,6
Pirkanmaa	18,3	73,5	6,3	1,9
Keski-Suomi	18,8	73,5	6,8	0,0
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	17,0	77,2	5,4	0,4
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	19,7	71,6	6,0	2,7
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	19,4	71,6	6,6	2,5
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	21,5	71,4	6,2	0,9
Kuntaryhmä ($X^2=19,047$, $df=6$, $p=,004$)				
Kaupunkimaiset	18,7	71,7	7,7	2,0
Taajaan asutut	19,2	73,9	6,0	0,9
Maaseutumaiset	22,5	71,7	4,2	1,6

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; † ≥1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5; ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p>,05).

Taulukko 35. Vastaaajien suhtautuminen ehdotukseen, että rahapeliautomaatit sijoitettaisiin ainoastaan erillisiin pelisaleihin, vastaaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)

	Kannatatte ehdotusta	Vastustatte ehdotusta	Ei kumpaakaan	EOS
Kaikki	36,6	34,5	28,5	0,4
Sukupuoli ($X^2=135,971$, $df=3$, $p \leq ,001$)				
Nainen	42,8	26,5	30,2	0,4
Mies	30,3	42,5	26,8	0,4
Ikä ($X^2=117,861$, $df=15$, $p \leq ,001$)[†]				
15–17 vuotta	30,9	24,3	44,2	0,6
18–24 vuotta	27,2	42,2	30,4	0,2
25–34 vuotta	29,4	39,5	30,8	0,3
35–49 vuotta	35,3	37,5	26,8	0,5
50–64 vuotta	40,4	31,7	27,7	0,2
65–74 vuotta	47,0	26,8	25,2	1,0
Nettotulot ($X^2=67,406$, $df=18$, $p \leq ,001$)[†]				
≤ 500€	30,8	33,3	35,4	0,4
501–1000€	37,7	32,9	29,0	0,4
1001–1500€	42,4	30,8	26,5	0,3
1501–2000€	38,3	32,9	28,5	0,3
2001–2500€	33,1	40,2	26,3	0,5
> 2500	34,0	39,1	26,6	0,2
Ei tietoa	38,8	27,1	32,0	2,1
Työssäkäynti ($X^2=92,718$, $df=18$, $p \leq ,001$)[†]				
Käy työssä	33,7	37,4	28,5	0,3
Työtön tai lomautettu	36,4	30,7	33,0	0,0
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	47,5	26,9	24,8	0,8
Opiskelija tai koululainen	29,6	34,9	34,8	0,7
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	43,9	35,8	20,3	0,0
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	44,6	29,7	25,7	0,0
Muu	34,6	32,7	32,7	0,0
Alue (ns)[†]				
Uusimaa	34,9	34,9	29,4	0,8
Varsinais-Suomi/Satakunta	41,3	32,6	25,7	0,3
Päijät-Häme/Kanta-Häme	39,5	34,2	26,0	0,3
Pirkanmaa	33,2	37,4	29,2	0,2
Keski-Suomi	31,2	33,8	35,0	0,0
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	38,2	34,7	27,0	0,0
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	33,5	34,3	32,0	0,2
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	39,3	31,1	29,0	0,5
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	39,0	35,6	24,9	0,5
Kuntaryhmä (ns)[†]				
Kaupunkimaiset	36,8	34,9	27,8	0,5
Taajaan asutut	37,0	33,6	29,2	0,1
Maaseutumaiset	36,5	34,5	28,5	0,4

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; † ≥1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5; ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p>,05).

Taulukko 36. Vastaajien mielipide siitä, onko rahapelimonopolimalli hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittoja, vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)

	Kyllä	Ei	EOS
Kaikki	77,4	15,8	6,8
Sukupuoli ($X^2=142,186$, $df=2$, $p\leq,001$)			
Nainen	80,6	10,1	9,3
Mies	74,1	21,6	4,3
Ikä ($X^2=81,327$), $df=10$, $p\leq,001$)			
15–17 vuotta	78,6	10,4	11,0
18–24 vuotta	75,7	16,0	8,4
25–34 vuotta	70,5	23,2	6,3
35–49 vuotta	75,7	18,9	5,4
50–64 vuotta	80,6	13,2	6,1
65–74 vuotta	82,0	9,5	8,4
Nettotulot ($X^2=77,478$, $df=12$, $p\leq,001$)			
≤ 500€	78,7	12,8	8,6
501–1000€	72,6	16,5	10,9
1001–1500€	80,1	11,5	8,4
1501–2000€	78,1	16,1	5,7
2001–2500€	78,9	17,5	3,6
> 2500	77,8	18,5	3,7
Ei tietoa	69,5	17,8	12,7
Työssäkäynti ($X^2=59,465$, $df=12$, $p\leq,001$†)			
Käy työssä	76,2	18,2	5,6
Työtön tai lomautettu	75,5	16,1	8,4
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	82,4	9,8	7,8
Opiskelija tai koululainen	77,1	14,5	8,4
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	75,2	14,1	10,7
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	82,2	8,9	8,9
Muu	60,8	31,4	7,8
Alue (ns)			
Uusimaa	77,3	17,0	5,8
Varsinais-Suomi/Satakunta	76,8	17,2	6,0
Päijät-Häme/Kanta-Häme	80,2	13,8	6,0
Pirkanmaa	76,5	15,7	7,7
Keski-Suomi	76,9	15,8	7,3
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	81,1	11,6	7,3
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	76,8	15,8	7,5
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	79,6	14,7	5,7
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	74,7	15,7	9,6
Kuntaryhmä (ns)			
Kaupunkimaiset	77,0	16,4	6,5
Taajaan asutut	77,9	15,8	6,4
Maaseutumaiset	78,4	13,1	8,4

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; † ≥1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5; ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p>,05).

Taulukko 37. Vastaajien mielipide siitä, onko rahapelimonopolimalli hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittoja, vertailu 2011 ja 2015 (%)

		Kyllä	Ei	EOS	p
Kaikki	2015	77,4	15,8	6,8	X²=70,855, df=2, p≤,001
	2011	75,4	12,9	11,7	
Sukupuoli					
Nainen	2015	80,6	10,1	9,3	X²=37,627, df=2, p≤,001
	2011	75,3	9,3	15,4	
Mies	2015	74,1	21,6	4,3	X²=39,348, df=2, p≤,001
	2011	75,5	16,5	8,0	
Ikä					X²=70,628, df=2, p≤,001
15–17 vuotta	2015	78,6	10,4	11,0	ns
	2011	78,4	11,1	10,5	
18–24 vuotta	2015	75,7	16,0	8,4	X²=6,586, df=2, p=,037
	2011	77,2	11,3	11,5	
25–34 vuotta	2015	70,5	23,2	6,3	ns
	2011	71,8	20,4	7,8	
35–49 vuotta	2015	75,7	18,9	5,4	X²=23,604, df=2, p≤,001
	2011	77,0	13,3	9,7	
50–64 vuotta	2015	80,6	13,2	6,1	X²=32,495, df=2, p≤,001
	2011	75,4	11,7	12,9	
65–74 vuotta	2015	82,0	9,5	8,4	X²=70,628, df=2, p≤,001
	2011	73,9	6,8	19,3	

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p>,05).

Taulukko 38. Vastaaajien näkemys siitä, kenen tulisi ottaa päävastuu rahapeli-ongelmien rajoittamisesta, vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)

	Rahapelaamis- ta valvovien ja peliongel- mia hoitavien viranomaisten ja tahojen	Raha- pelien tarjoa- jien: RAY, Veikkaus, Fintoto	Raha- pelejä pelaai- vien ih- misten itse	EOS
Kaikki	20,3	32,3	45,7	1,8
Sukupuoli ($X^2=15,870$, $df=3$, $p \leq ,001$)				
Nainen	21,6	33,7	42,7	1,9
Mies	19,0	30,8	48,6	1,6
Ikä ($X^2=56,150$, $df=15$, $p \leq ,001^\dagger$)				
15–17 vuotta	18,1	19,2	61,0	1,6
18–24 vuotta	20,6	24,5	53,9	1,0
25–34 vuotta	20,3	32,3	46,0	1,4
35–49 vuotta	20,7	35,0	43,1	1,3
50–64 vuotta	20,6	34,8	42,6	2,0
65–74 vuotta	19,6	32,5	45,0	2,9
Nettotulot ($X^2=65,641$, $df=18$, $p \leq ,001$)				
≤ 500€	21,5	24,5	52,7	1,3
501–1000€	22,2	30,6	44,0	3,2
1001–1500€	19,4	33,0	46,4	1,1
1501–2000€	19,0	34,3	45,0	1,7
2001–2500€	20,2	32,1	47,1	0,6
> 2500	22,2	35,2	41,1	1,5
Ei tietoa	16,5	30,6	47,5	5,5
Työssäkäynti ($X^2=46,481$, $df=18$, $p \leq ,001^\dagger$)				
Käy työssä	19,9	33,3	45,6	1,3
Työtön tai lomautettu	20,7	33,3	44,4	1,5
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	19,8	32,2	44,9	3,0
Opiskelija tai koululainen	25,5	26,6	46,8	1,1
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	16,3	33,3	44,9	5,4
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	15,8	29,7	50,5	4,0
Muu	13,5	36,5	50,0	0,0
Alue ($X^2=52,958$, $df=24$, $p \leq ,001^\dagger$)				
Uusimaa	22,4	34,8	41,6	1,2
Varsinais-Suomi/Satakunta	19,9	32,1	46,0	1,9
Päijät-Häme/Kanta-Häme	15,7	32,6	50,5	1,3
Pirkanmaa	24,7	28,2	45,4	1,6
Keski-Suomi	17,5	34,6	46,2	1,7
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	17,0	28,6	53,3	1,2
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	19,1	28,9	50,3	1,7
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	23,7	30,8	43,3	2,2
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	16,7	34,2	45,6	3,6
Kuntaryhmä (ns)				
Kaupunkimaiset	21,1	31,9	45,1	1,9
Taajaan asutut	17,1	35,7	46,0	1,2
Maaseutumaiset	20,2	29,8	48,0	2,0

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; † ≥1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5; ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p>,05).

Taulukko 39. Vastaajien mielipide siitä, onko rahapelien ongelmapelaaminen vakava ongelma Suomessa, vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)

	Kyllä	Ei	EOS
Kaikki	44,8	46,1	9,0
Sukupuoli ($X^2=116,919$, $df=2$, $p\leq,001$)			
Nainen	51,1	38,2	10,7
Mies	38,6	54,2	7,3
Ikä ($X^2=125,446$, $df=10$, $p\leq,001$)			
15–17 vuotta	30,8	62,1	7,1
18–24 vuotta	33,9	59,5	6,6
25–34 vuotta	39,4	50,8	9,8
35–49 vuotta	42,0	48,5	9,6
50–64 vuotta	51,0	40,1	8,9
65–74 vuotta	55,0	35,1	9,8
Nettotulot ($X^2=123,153$, $df=12$, $p\leq,001$)			
≤ 500€	35,1	57,7	7,1
501–1000€	48,7	44,1	7,2
1001–1500€	55,4	35,3	9,3
1501–2000€	48,8	43,2	8,0
2001–2500€	41,7	48,0	10,3
> 2500	36,7	54,7	8,6
Ei tietoa	44,2	39,0	16,8
Työssäkäynti ($X^2=128,437$, $df=12$, $p\leq,001$†)			
Käy työssä	41,8	48,6	9,6
Työtön tai lomautettu	50,4	40,8	8,8
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	56,1	34,2	9,7
Opiskelija tai koululainen	33,1	60,2	6,7
Työkyyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	62,4	33,6	4,0
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	47,5	42,6	9,9
Muu	51,0	43,1	5,9
Alue ($X^2=47,062$, $df=16$, $p\leq,001$)			
Uusimaa	40,0	48,3	11,7
Varsinais-Suomi/Satakunta	44,6	49,4	6,0
Päijät-Häme/Kanta-Häme	49,8	42,6	7,5
Pirkanmaa	42,8	48,0	9,2
Keski-Suomi	40,2	50,9	9,0
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	50,0	41,9	8,1
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	49,8	43,6	6,6
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	49,9	42,0	8,2
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	46,7	43,3	9,9
Kuntaryhmä ($X^2=16,999$, $df=16$, $p=,002$)			
Kaupunkimaiset	42,8	47,7	9,5
Taajaan asutut	49,1	43,2	7,7
Maaseutumaiset	49,5	42,2	8,3

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; † ≥1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5; ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p>,05).

Taulukko 40. Vastaajien mielipide siitä, onko rahapelien ongelmapelaaminen vakava ongelma Suomessa, vertailu 2011 ja 2015 (%)

	Vuosi	Kyllä	Ei	EOS	p
Kaikki	2015	44,8	46,1	9,0	$X^2=577,984$, $df=2$, $p \leq,001$
	2011	69,4	22,2	8,3	
Sukupuoli					
Nainen	2015	51,1	38,2	10,7	$X^2=241,422$, $df=2$, $p \leq,001$
	2011	73,3	18,0	8,8	
Mies	2015	38,6	54,2	7,3	$X^2=349,020$, $df=2$, $p \leq,001$
	2011	65,6	26,5	7,9	
Ikä					$X^2=578,615$, $df=2$, $p \leq,001$
15–17 vuotta	2015	30,8	62,1	7,1	$X^2=27,068$, $df=2$, $p \leq,001$
	2011	55,9	34,2	9,9	
18–24 vuotta	2015	33,9	59,5	6,6	$X^2=58,520$, $df=2$, $p \leq,001$
	2011	56,5	35,9	7,7	
25–34 vuotta	2015	39,4	50,8	9,8	$X^2=68,015$, $df=2$, $p \leq,001$
	2011	61,3	31,5	7,2	
35–49 vuotta	2015	42,0	48,5	9,6	$X^2=174,100$, $df=2$, $p \leq,001$
	2011	68,8	22,0	9,2	
50–64 vuotta	2015	51,0	40,1	8,9	$X^2=196,875$, $df=2$, $p \leq,001$
	2011	76,5	15,1	8,4	
65–74 vuotta	2015	55,0	35,1	9,8	$X^2=115,249$, $df=2$, $p \leq,001$
	2011	82,7	9,4	8,0	

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä

Taulukko 41. Vastaajien mielipide siitä, ovatko pelaamisongelmat Suomessa lisääntyneet, pysyneet ennallaan vai vähentyneet viime vuosina, vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)

	Lisään- tyneet	Pysyneet ennallaan	Vähent- yneet	EOS
Kaikki	46,6	37,1	2,3	14,0
Sukupuoli ($X^2=61,401$, $df=3$, $p\leq,001$)				
Nainen	51,4	33,0	1,3	14,2
Mies	41,8	41,2	3,2	13,7
Ikä ($X^2=157,280$, $df=15$, $p\leq,001^\dagger$)				
15–17 vuotta	26,4	54,4	6,0	13,2
18–24 vuotta	35,0	45,9	4,9	14,2
25–34 vuotta	40,2	43,4	2,9	13,5
35–49 vuotta	46,9	38,2	1,6	13,3
50–64 vuotta	54,9	30,0	1,4	13,6
65–74 vuotta	51,4	30,9	1,4	16,3
Nettotulot ($X^2=115,119$, $df=18$, $p\leq,001$)				
≤ 500€	32,6	48,1	5,2	14,0
501–1000€	44,9	40,8	1,8	12,5
1001–1500€	48,9	33,9	2,6	14,6
1501–2000€	53,5	32,5	1,6	12,4
2001–2500€	47,5	38,3	2,0	12,2
> 2500	45,9	38,4	1,8	13,9
Ei tietoa	41,9	31,3	1,7	25,1
Työssäkäynti ($X^2=107,473$, $df=18$, $p\leq,001^\dagger$)				
Käy työssä	47,3	37,3	2,1	13,3
Työtön tai lomautettu	46,7	38,3	2,7	12,3
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella		30,9	1,2	16,0
Opiskelija tai koululainen	31,0	50,0	4,3	14,7
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	55,0	26,2	5,4	13,4
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	52,5	36,6	0,0	10,9
Muu	51,0	23,5	3,9	21,6
Alue ($X^2=48,975$, $df=24$, $p=,002$)				
Uusimaa	44,2	36,3	2,3	17,3
Varsinais-Suomi/Satakunta	47,8	35,6	1,5	15,1
Päijät-Häme/Kanta-Häme	49,8	35,4	1,6	13,2
Pirkanmaa	45,2	39,5	3,8	11,5
Keski-Suomi	41,3	43,0	4,3	11,5
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	47,7	37,6	2,3	12,4
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	50,0	35,3	3,3	11,4
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	44,4	39,8	1,6	14,2
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	50,9	36,8	1,1	11,2
Kuntaryhmä (ns)				
Kaupunkimaiset	45,9	37,2	2,2	14,7
Taajaan asutut	49,8	36,3	2,8	11,1
Maaseutumaiset	46,6	37,1	2,3	14,0

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; † ≥ 1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5 ns, ei tilastollisesti merkitsevä ($p>,05$).

Taulukko 42. Vastaajien mielipide siitä, ovatko pelaamisongelmat Suomessa lisääntyneet, pysyneet ennallaan vai vähentyneet viime vuosina, vertailu 2011 ja 2015 (%)

	Vuosi	Lisääntyneet	Pysyneet ennallaan	Vähentyneet	EOS	p
Kaikki	2015	46,6	37,1	2,3	14,0	$X^2=211,169$, $df=3$, $p \leq,001$
	2011	60,3	23,4	3,1	13,3	
Sukupuoli						
Nainen	2015	51,4	33,0	1,3	14,2	$X^2=122,841$, $df=3$, $p \leq,001$
	2011	66,1	18,9	1,9	13,1	
Mies	2015	41,8	41,2	3,2	13,7	$X^2=92,680$, $df=3$, $p \leq,001$
	2011	54,4	27,8	4,2	13,5	
Ikä					$X^2=211,548$, $df=3$, $p \leq,001$	
15–17 vuotta	2015	26,4	54,4	6,0	13,2	$X^2=10,461$, $df=3$, $p=,015$
	2011	31,3	41,3	15,0	12,5	
18–24 vuotta	2015	35,0	45,9	4,9	14,2	$X^2=9,680$, $df=3$, $p=,021$
	2011	41,1	40,3	7,7	10,9	
25–34 vuotta	2015	40,2	43,4	2,9	13,5	$X^2=33,280$, $df=3$, $p \leq,001$
	2011	55,4	31,5	2,8	10,3	
35–49 vuotta	2015	46,9	38,2	1,6	13,3	$X^2=86,766$, $df=3$, $p \leq,001$
	2011	47,6	37,7	2,8	11,9	
50–64 vuotta	2015	54,9	30,0	1,4	13,6	$X^2=69,122$, $df=3$, $p \leq,001$
	2011	68,4	16,0	1,1	14,4	
65–74 vuotta	2015	51,4	30,9	1,4	16,3	$X^2=64,389$, $df=3$, $p \leq,001$
	2011	65,5	11,4	1,8	21,3	

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä

Taulukko 43. ”Häviäminen rahapeleissä monta kertaa peräkkäin kasvattaa voittomahdollisuuksia” väittämän kanssa täysin samaa mieltä, samaa mieltä, eri mieltä, täysin eri mieltä ja en osaa sanoa osuudet vastaajaryhmittäin vuonna 2015 (%)

	Täysin samaa mieltä	Samaa mieltä	Eri mieltä	Täysin eri mieltä	EOS
Kaikki	1,7	6,3	36,1	52,9	3,1
Sukupuoli ($X^2=41,483$, $df=4$, $p\leq,001$)					
Nainen	1,5	6,1	38,4	49,6	4,3
Mies	1,8	6,5	33,7	56,2	1,8
Ikä ($X^2=128,842$, $df=20$, $p\leq,001^\dagger$)					
15–17 vuotta	3,3	12,6	44,5	35,7	3,8
18–24 vuotta	1,4	10,9	43,5	42,7	1,6
25–34 vuotta	0,8	4,7	37,4	55,5	1,6
35–49 vuotta	1,5	4,2	34,4	57,6	2,4
50–64 vuotta	1,7	5,4	35,1	54,5	3,4
65–74 vuotta	2,8	8,0	31,5	51,9	5,8
Nettotulot ($X^2=153,449$, $df=24$, $p\leq,001^\dagger$)					
≤ 500€	1,5	11,9	42,2	42,6	1,9
501–1000€	3,0	9,7	33,5	49,4	4,4
1001–1500€	2,5	6,8	39,0	48,3	3,4
1501–2000€	1,4	4,7	37,8	52,8	3,3
2001–2500€	1,1	4,8	36,2	56,9	1,1
> 2500	1,1	4,5	29,2	63,0	2,1
Ei tietoa	2,1	4,5	35,3	49,7	8,6
Työssäkäynti ($X^2=101,751$, $df=24$, $p\leq,001^\dagger$)					
Käy työssä	1,3	4,7	35,8	55,9	2,3
Työtön tai lomautettu	1,9	8,8	36,3	50,8	2,3
Eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella	2,7	7,9	33,0	50,5	5,9
Opiskelija tai koululainen	1,7	10,7	42,8	42,8	2,0
Työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairas	2,0	5,4	34,9	53,7	4,0
Hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta	2,0	3,0	38,6	54,5	2,0
Muu	2,0	7,8	27,5	56,9	5,9
Alue ($ns^\dagger$)					
Uusimaa	1,6	6,5	32,2	56,7	3,0
Varsinais-Suomi/Satakunta	1,7	7,2	36,6	50,0	4,5
Päijät-Häme/Kanta-Häme	1,6	5,3	38,6	51,7	2,8
Pirkanmaa	1,4	5,6	36,4	53,5	3,1
Keski-Suomi	1,3	6,0	36,8	54,7	1,3
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	3,1	6,2	41,7	47,5	1,5
Etelä- ja Pohjois-Savo/ Pohjois-Karjala	2,1	6,4	38,5	50,5	2,5
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	1,4	6,0	36,1	53,8	2,7
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	1,4	6,0	37,7	50,6	4,3
Kuntaryhmä ($ns^\dagger$)					
Kaupunkimaiset	1,8	6,3	35,4	53,7	2,9
Taajaan asutut	1,1	6,2	37,9	51,7	3,2
Maaseutumaiset	1,9	6,6	37,3	50,3	3,9

Tilastollinen merkitsevyys (p) laskettu Khiin neliö –testillä; † ≥1 solu(a), jossa odotettu frekvenssi alle 5; ns, ei tilastollisesti merkitsevä (p>,05).

Liitteet

Liite 1. Saatekirje suomeksi, tavallinen kirje

Suomalaisten rahapelaaminen 2015 -tutkimus

*Onko rahapelaamisesta hyötyä vai haittaa yhteiskunnalle?
Pitäisikö mielestänne peliautomaatit siirtää arkiympäristöstämme kokonaan pelisaleihin?*

Suomalaisten rahapelaaminen 2015 -tutkimukseen osallistumalla voitte kertoa mielipiteistänne ja kokemuksistanne rahapelaamisesta. Tutkimusta on tehty vuodesta 2003 lähtien joka neljäs vuosi. Nyt tarvitaan uutta tietoa.

Vastajaat on poimittu satunnaisesti Tilastokeskuksen väestöä koskevasta tietokannasta. Te edustatte tutkimuksessa noin 500:aa ikäistänne Suomessa asuvaa henkilöä, joten vastauksellanne on todella merkitystä. **Tulosten luotettavuuden kannalta juuri Teidän antamanne tiedot ovat korvaamattomia riippumatta siitä pelaatteko itse rahapelejä vai ette.**

Osallistuminen on helppoa

Tilastokeskuksen haastattelija soittaa Teille lähiaikoina. Voitte myös itse ottaa yhteyttä häneen sopiaksenne puhelinhaastattelusta. Tilastohaastattelijan yhteystiedot ovat kirjeen yläkulmassa. Teidän ei tarvitse valmistautua haastatteluun etukäteen.

Haastatteluun osallistuneiden kesken arvotaan kolme Apple iPad -taulutietokonetta.

Tiedot käsitellään luottamuksellisesti

Tilastokeskuksen henkilöstöllä on lakiin perustuva vaitiolovelvollisuus. Tutkimusaineistoon liitetään taustatietoja, kuten koulutus-, tulo-, ja työssäkäyntitietoja, Tilastokeskuksen käytössä olevista hallinnollisista aineistoista. Tilastokeskus voi käyttää ja luovuttaa aineistoja vain tieteellisiin tutkimuksiin ja tilastollisiin selvityksiin. Tiedot julkaistaan aina sellaisessa muodossa, että yksittäisen vastaajan suora tunnistaminen ei ole mahdollista.

Lisätietoja

Lisätietoja tutkimuksesta ja tutkijoiden yhteystiedot löydätte oheisesta esitteestä sekä internetistä (osoitteesta www.thl.fi/rahapelitutkimus2015).

Yhteistyöstä kiittäen

Tilastokeskus

Jari Tarkoma
tilastojohtaja

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

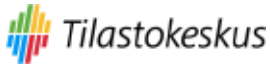
Juhani Eskola
pääjohtaja

Tilastokeskus on valtion virasto, joka tekee yhteiskuntaoloja kuvaavia tilastoja ja tutkimuksia.
Lisätietoja Tilastokeskuksesta löydät Internetistä (www.tilastokeskus.fi).

Postiosoite: 00022 TILASTOKESKUS Käyntiosoite: Työpajankatu 13, 00580 Helsinki

A1

Liite 2. Saatekirje suomeksi, numerottoman kirje

Suomalaisten rahapelaaminen 2015 -tutkimus

*Onko rahapelaamisesta hyötyä vai haittaa yhteiskunnalle?
Pitäisikö mielestänne peliautomaatit siirtää arkiympäristöstämme kokonaan pelisaleihin?*

Suomalaisten rahapelaaminen 2015 -tutkimukseen osallistumalla voitte kertoa mielipiteistänne ja kokemuksistanne rahapelaamisesta. Tutkimusta on tehty vuodesta 2003 lähtien joka neljäs vuosi. Nyt tarvitaan uutta tietoa.

Vastaajat on poimittu satunnaisesti Tilastokeskuksen väestöä koskevasta tietokannasta. Te edustatte tutkimuksessa noin 500:aa ikäistänne Suomessa asuvaa henkilöä, joten vastauksellanne on todella merkitystä. **Tulosten luotettavuuden kannalta juuri Teidän antamanne tiedot ovat korvaamattomia riippumatta siitä pelaatteko itse rahapelejä vai ette.**

Osallistuminen on helppoa

Tilastokeskuksen haastattelija ei ole tavoittanut Teitä puhelimitse tai ei ole löytänyt Teille puhelinnumeroa. **Toivomme, että otatte itse yhteyttä haastattelijaan sopiaksenne puhelinhaastattelusta.** Tilastohaastattelijan yhteystiedot ovat kirjeen yläkulmassa. Teidän ei tarvitse valmistautua haastatteluun etukäteen.

Haastatteluun osallistuneiden kesken arvotaan kolme Apple iPad -taulutietokonetta.

Tiedot käsitellään luottamuksellisesti

Tilastokeskuksen henkilöstöllä on lakiin perustuva vaitiolovelvollisuus. Tutkimusaineistoon liitetään taustatietoja, kuten koulutus-, tulo-, ja työssäkäyntitietoja, Tilastokeskuksen käytössä olevista hallinnollisista aineistoista. Tilastokeskus voi käyttää ja luovuttaa aineistoja vain tieteellisiin tutkimuksiin ja tilastollisiin selvityksiin. Tiedot julkaistaan aina sellaisessa muodossa, että yksittäisen vastaajan suora tunnistaminen ei ole mahdollista.

Lisätietoja

Lisätietoja tutkimuksesta ja tutkijoiden yhteystiedot löydätte oheisesta esitteestä sekä internetistä (osoitteesta www.thl.fi/rahapelitutkimus2015).

Yhteistyöstä kiittäen

Tilastokeskus

Jari Tarkoma
tilastojohtaja

Terveystieteiden tutkimuskeskus

Juhani Eskola
pääjohtaja

Tilastokeskus on valtion virasto, joka tekee yhteiskuntaoloja kuvaavia tilastoja ja tutkimuksia.
Lisätietoja Tilastokeskuksesta löydät Internetistä (www.tilastokeskus.fi).
Postiosoite: 00022 TILASTOKESKUS Käyntiosoite: Työpajankatu 13, 00580 Helsinki

A2

Liite 3. Saatekirje suomeksi, kieltäytyneen kirje

Suomalaisten rahapelaaminen 2015 -tutkimus

Tilastohaastattelija otti Teihin äskettäin yhteyttä sopiakseen kanssanne Suomalaisten rahapelaaminen 2015 -tutkimuksen puhelinhaastattelusta. Lähestymme nyt teitä uudestaan, jotta saisitte haastatteluun osallistumisen tärkeydestä lisätietoa. **Toivomme, että saamme haastatella juuri Teitä, koska emme voi ottaa tilallenne ketään muuta.**

Osallistuminen on tärkeää

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Tilastokeskus toteuttavat tämän tutkimuksen yhteistyönä. Tutkimusta on tehty vuodesta 2003 lähtien joka neljäs vuosi. Vastaamalla voitte vaikuttaa siihen, että päättäjillä on oikeaa tietoa suomalaisten rahapelaamista koskevista mielipiteistä ja kokemuksista. Mielipiteenne on tärkeä riippumatta siitä, oletteko koskaan itse pelannut rahapelejä.

Miten puhelinhaastattelu tapahtuu

Tilastokeskuksen haastattelija soittaa Teille vielä uudelleen lähiaikoina neuvotellakseen kanssanne teille parhaiten sopivasta puhelinhaastatteluajasta. Voitte myös itse ottaa yhteyttä haastattelijaan sopiaksenne puhelinhaastattelusta (yhteystiedot ovat kirjeen yläkulmassa). **Teidän ei tarvitse valmistautua haastatteluun etukäteen.**

Haastatteluun osallistuneiden kesken arvotaan kolme Apple iPad -taulutietokonetta.

Tiedot käsitellään luottamuksellisesti

Tilastokeskuksen henkilöstöllä on lakiin perustuva vaitiolovelvollisuus. Tutkimusaineistoon liitetään taustatietoja, kuten koulutus-, tulo-, ja työssäkäyntitietoja, Tilastokeskuksen käytössä olevista hallinnollisista aineistoista. Tilastokeskus voi käyttää ja luovuttaa aineistoja vain tieteellisiin tutkimuksiin ja tilastollisiin selvityksiin. Tiedot julkaistaan aina sellaisessa muodossa, että yksittäisen vastaajan suora tunnistaminen ei ole mahdollista.

Yhteistyöstä kiittäen

Tilastokeskus

Jari Tarkoma
tilastojohtaja

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Juhani Eskola
pääjohtaja

Tilastokeskus on valtion virasto, joka tekee yhteiskuntaoloja kuvaavia tilastoja ja tutkimuksia. Lisätietoja Tilastokeskuksesta löydät Internetistä (www.tilastokeskus.fi).
Postiosoite: 00022 TILASTOKESKUS Käyntiosoite: Työpajankatu 13, 00580 Helsinki

A3

Lisätietoja

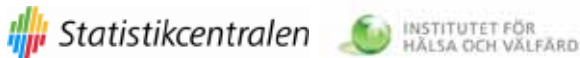
Lisätietoja tutkimuksen sisällöstä saatte Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta erikoistutkijoilta:
Susanna Raisamo puh. 029 524 6719 tai Anne Salonen puh. 029 524 8125
(sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@thl.fi) sekä internetistä (www.thl.fi/rahapelitutkimus2015).

Lisätietoja tietojen keruusta saatte Tilastokeskuksen tilastohaastattelijalta tai tutkijoilta:
Marika Jokinen puh. 029 551 3270 tai Riina Nyberg puh. 029 551 2480
(sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@tilastokeskus.fi).

A3

Tilastokeskus on valtion virasto, joka tekee yhteiskuntaoloja kuvaavia tilastoja ja tutkimuksia.
Lisätietoja Tilastokeskuksesta löydät Internetistä (www.tilastokeskus.fi).
Postiosoite: 00022 TILASTOKESKUS Käyntiosoite: Työpajankatu 13, 00580 Helsinki

Liite 4. Saatekirje ruotsiksi, tavallinen kirje

Undersökning om finländarnas penningspelande 2015

*Är penningspelande nyttigt eller skadligt för samhället?
Anser Ni att spelautomaterna helt borde flyttas från vår vardagsmiljö till spelsalar?*

Genom att delta i undersökningen om finländarnas penningspelande 2015 kan Ni dela med Er av Era åsikter om och erfarenheter av penningspelande. Undersökningen har genomförts vart fjärde år sedan 2003. Nu behövs det färsk information.

Statistikcentralen har tagit ut svarspersonerna slumpmässigt ur Statistikcentralens befolkningsdatabas. Ni representerar ungefär 500 personer i Er ålder som bor i Finland, så Ert svar är verkligen viktigt. **Med tanke på resultatens tillförlitlighet är just den information som Ni ger oersättlig, oavsett om Ni själv spelar penningspel eller inte.**

Det är lätt att delta

Statistikcentralens intervjuare ringer Er inom kort. Ni kan även själv kontakta intervjuaren för att komma överens om en telefonintervju. Statistikintervjuarens kontaktuppgifter hittar Ni högst upp till höger på brevet. Ni behöver inte förbereda Er för intervjun på förhand.

Bland alla som deltagit i intervjun lottar vi ut tre surfplattor, Apple iPad.

Uppgifterna behandlas konfidentiellt

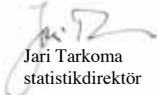
Statistikcentralens personal har lagstadgad tystnadsplikt. Undersökningsmaterialet kompletteras med bakgrundsuppgifter, såsom uppgifter om utbildning, inkomster och sysselsättning som fås från de administrativa material som står till Statistikcentralens förfogande. Statistikcentralen kan använda och lämna ut material endast för vetenskapliga undersökningar och statistiska utredningar. Uppgifterna publiceras alltid i sådan form att det inte går att direkt identifiera enskilda personer som svarat.

Mer information

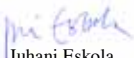
Mer information om undersökningen och forskarnas kontaktuppgifter finns i den bifogade broschyren och på internet (www.thl.fi/penningspelande2015).

Med tack för samarbetet

Statistikcentralen

Jari Tarkoma
statistikdirektör

Institutet för hälsa och välfärd

Juhani Eskola
generaldirektör

Statistikcentralen är ett statligt verk som sammanställer statistik och gör utredningar som gäller samhällsförhållanden. Mer information om Statistikcentralen finns på internet (http://www.tilastokeskus.fi/index_sv)
Postadress: 00022 STATISTIKCENTRALEN Besöksadress: Verkstadsgatan 13, 00580 Helsingfors

A1R

Liite 5. Saatekirje ruotsiksi, numerottoman kirje

Undersökning om finländarnas penningspelande 2015

*Är penningspelande nyttigt eller skadligt för samhället?
Anser Ni att spelautomaterna helt borde flyttas från vår vardagsmiljö till spelsalar?*

Genom att delta i undersökningen om finländarnas penningspelande 2015 kan Ni dela med Er av Era åsikter om och erfarenheter av penningspelande. Undersökningen har genomförts vart fjärde år sedan 2003. Nu behövs det färsk information.

Statistikcentralen har tagit ut svarspersonerna slumpmässigt ur Statistikcentralens befolkningsdatabas. Ni representerar ungefär 500 personer i Er ålder som bor i Finland, så Ert svar är verkligen viktigt. **Med tanke på resultatens tillförlitlighet är just den information som Ni ger oersättlig oavsett om Ni själv spelar penningspel eller inte.**

Det är lätt att delta

Statistikcentralens intervjuare har inte kunnat nå Er per telefon eller hittat Ert telefonnummer. **Vi hoppas att Ni själv tar kontakt med intervjuaren för att komma överens om en telefonintervju.** Statistikintervjuarens kontaktuppgifter hittar Ni högst upp till höger på brevet. Ni behöver inte förbereda Er för intervjun på förhand.

Bland alla som deltagit i intervjun lottar vi ut tre surfplattor, Apple iPad.

Uppgifterna behandlas konfidentiellt

Statistikcentralens personal har lagstadgad tystnadsplikt. Undersökningsmaterialet kompletteras med bakgrundsuppgifter, såsom uppgifter om utbildning, inkomster och sysselsättning som fås från de administrativa material som står till Statistikcentralens förfogande. Statistikcentralen kan använda och lämna ut material endast för vetenskapliga undersökningar och statistiska utredningar. Uppgifterna publiceras alltid i sådan form att det inte går att direkt identifiera enskilda personer som svarat.

Mer information

Mer information om undersökningen och forskarnas kontaktuppgifter finns i den bifogade broschyren och på internet (www.thl.fi/penningspelande2015).

Med tack för samarbetet

Statistikcentralen

Jari Tarkoma
statistikdirektör

Institutet för hälsa och välfärd

Juhani Eskola
generaldirektör

Statistikcentralen är ett statligt verk som sammanställer statistik och gör utredningar som gäller samhällsförhållanden. Mer information om Statistikcentralen finns på internet (http://www.tilastokeskus.fi/index_sv.html)
Postadress: 00022 STATISTIKCENTRALEN Besöksadress: Verkstadsgatan 13, 00580 Helsingfors

A2R

Liite 6. Saatekirje ruotsiksi, kieltäytyneen kirje

Undersökning om finländarnas penningspelande 2015

Statistikintervjuaren tog nyligen kontakt med Er för att komma överens om en telefonintervju för en undersökning om finländarnas penningspelande 2015. Nu kontaktar vi Er på nytt för att ge Er mer information om hur viktigt det är att delta i undersökningen. **Vi hoppas att vi får intervjua just Er eftersom ingen annan kan ersätta Er i undersökningen.**

Det är viktigt att delta

Statistikcentralen genomför denna undersökning i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd. Undersökningen har genomförts vart fjärde år sedan 2003. Genom att besvara undersökningen kan Ni påverka att beslutsfattarna har korrekt information om Era åsikter om och erfarenheter av finländarnas penningspelande. Er åsikt är viktig oavsett om Ni själv någonsin har spelat penningspel eller inte.

Hur går telefonintervjun till?

Statistikcentralens intervjuare ringer Er på nytt inom den närmaste tiden för att komma överens om en tid för en telefonintervju som bäst passar Er. Ni kan även själva ta kontakt med intervjuaren för att komma överens om telefonintervjun (kontaktuppgifterna hittar Ni högst upp till höger på brevet). **Ni behöver inte förbereda Er för intervjun på förhand.**

Bland alla som deltagit i intervjun lottar vi ut tre surfplattor, Apple iPad.

Uppgifterna behandlas konfidentiellt

Statistikcentralens personal har lagstadgad tystnadsplikt. Undersökningsmaterialet kompletteras med bakgrundsuppgifter, såsom uppgifter om utbildning, inkomster och sysselsättning som fås från de administrativa material som står till Statistikcentralens förfogande. Statistikcentralen kan använda och lämna ut materialen endast för vetenskapliga undersökningar och statistiska utredningar. Uppgifterna publiceras alltid i en sådan form att det inte går att direkt identifiera enskilda personer som svarat.

Med tack för samarbetet

Statistikcentralen

Jari Tarkoma
statistikdirektör

Institutet för hälsa och välfärd

Juhani Eskola
generaldirektör

Statistikcentralen är ett statligt verk som sammanställer statistik och gör utredningar som gäller samhällsförhållanden. Mer information om Statistikcentralen finns på internet (http://www.tilastokeskus.fi/index_sv.html)
Postadress: 00022 STATISTIKCENTRALEN Besöksadress: Verkstadsgatan 13, 00580 Helsingfors

---

Mer information

För mer information om undersökningens innehåll kontakta specialforskarna vid Institutet för hälsa och välfärd: Susanna Raisamo tfn 029 524 6719 eller Anne Salonen tfn 029 524 8125 (e-postadresser har formen fornamn.efternamn@thl.fi) eller gå in på www.thl.fi/penningspelande2015.

Mer information om datainsamlingen kan fås av statistikintervjuaren eller forskarna vid Statistikcentralen: Marika Jokinen tfn 029 551 3270 eller Riina Nyberg tfn 029 551 2480 (e-postadresserna har formen fornamn.efternamn@tilastokeskus.fi).

Statistikcentralen är ett statligt verk som sammanställer statistik och gör utredningar som gäller samhällsförhållanden. Mer information om Statistikcentralen finns på internet (http://www.tilastokeskus.fi/index_sv.html)
Postadress: 00022 STATISTIKCENTRALEN Besöksadress: Verkstadsgatan 13, 00580 Helsingfors

A3

Suomalaisten rahapelaaminen 2015

”Rahapelaamiseen liittyviä mielipiteitä ja pelaamista tarkasteleva tutkimus”

MIELIPITEET RAHAPELAAMISESTA

A1. INTRO

Aloitán kysymällä rahapelaamiseen liittyviä mielipiteitä. Rahapelejä ovat muun muassa arvontapelit kuten Lotto, rahapeliautomaatit, raaputusarvat, urheilu- ja hevospelit, vedonlyönti sekä internetissä pelattavat rahapelit.

A1. (M)

Olkaa hyvä ja kertokaa oletteko seuraavien väittämien kanssa täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä:

Ihmisillä pitäisi olla oikeus pelata rahapelejä milloin vain haluavat?

A2. (M)

(Oletteko väittämän kanssa täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä:)

Rahapelien pelaamiseen on nykyisin liikaa mahdollisuuksia?

A3. (M)

(Oletteko väittämän kanssa täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä:)

Rahapelaamiseen ei pitäisi kannustaa?

A4. (M)

(Oletteko väittämän kanssa täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä:)

Useimmat ihmisistä, jotka pelaavat rahapelejä, pelaavat maltillisesti?

A5. (M)

(Oletteko väittämän kanssa täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä:)

Rahapelien pelaaminen on vaaraksi perhe-elämälle?

A6. (M)

(Oletteko väittämän kanssa täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä:)

Rahapelien pelaaminen on kaiken kaikkiaan hyväksi yhteiskunnalle?

A7. (M)

(Oletteko väittämän kanssa täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä:)

Rahapelien pelaaminen piristää ihmisten elämää?

A8. (M)

(Oletteko väittämän kanssa täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä:)

Olisi parempi, jos rahapelien pelaaminen olisi kokonaan kielletty?

A9. (M)

Mitä mieltä olette rahapelien mainonnasta Suomessa:

- 1 mainontaa tulisi rajoittaa nykyistä enemmän
- 2 nykytilanne on tyydyttävä
- 3 mainonta saisi olla nykyistä vapaampaa?

A10. (M)

Rahapeliautomaatteja on sijoitettu näkyvästi arkiympäristöömme, kuten kauppoihin, kioskeihin ja huoltoasemille. Mitä ajattelette ehdotuksesta, että rahapeliautomaatit sijoitettaisiin ainoastaan erillisiin pelisaleihin:

- 1 kannatatte ehdotusta
- 2 vastustatte ehdotusta
- 3 ei kumpaakaan?

A11. (M)

Onko suomalainen malli, jossa rahapelaaminen on järjestetty valtion ohjaamana RAY:n, Veikkauksen ja Fintoton yksinoikeudella, mielestänne hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittoja?

- 1 kyllä
- 2 ei

A12. (M)

Rahapelien pelaaminen aiheuttaa osalle pelaajista sosiaalisia, terveydellisiä ja taloudellisia ongelmia. Minkä seuraavista tahoista tulisi mielestänne ottaa päävastuu näiden ongelmien rajoittamisessa: (Valitse yksi vaihtoehto)

- 1 rahapelaamista valvovien ja peliongelmiä hoitavien viranomaisten ja tahojen vai
- 2 rahapelien tarjoajien: RAY, Veikkaus, Fintoto vai
- 3 rahapelejä pelaavien ihmisten itse?

A13. (M)

Onko rahapelien ongelmapelaaminen mielestänne vakava ongelma Suomessa?

- 1 kyllä
- 2 ei

A14. (M)

Ovatko pelaamisongelmat Suomessa mielestänne lisääntyneet, pysyneet ennallaan vai vähentyneet viime vuosina?

- 1 lisääntyneet
- 2 pysyneet ennallaan
- 3 vähentyneet

A15. (M)

Häviäminen rahapeleissä monta kertaa peräkkäin kasvattaa voittomahdollisuuksia. Oletteko:

- 1 täysin samaa mieltä
- 2 samaa mieltä
- 3 eri mieltä vai
- 4 täysin eri mieltä?

B. RAHAPELIEN PELAAMINEN

B1. Luettelen nyt teille joukon rahapelejä. Sanokaa jokaisen pelin kohdalla, oletteko pelannut peliä 12 viime kuukauden aikana. Laskekaa mukaan myös internetissä pelaamanne rahapelit.

Oletteko pelannut Veikkauksen Lottoa, Eurojackpotia, Viking lottoa tai Jokeria?

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B1b Kuinka usein pelasitte niitä (Veikkauksen Lottoa, Eurojackpotia, Viking lottoa tai Jokeria):

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

B2 Oletteko pelannut (viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana):

Veikkauksen nopeita päivittäisiä arvontapelejä, kuten Syke, eBingo, Pore?

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B2b Kuinka usein pelasitte niitä (Veikkauksen nopeita päivittäisiä arvontapelejä, kuten Syke, eBingo, Pore):

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

B3 Oletteko pelannut (viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana):

Veikkauksen muita päivittäisiä arvontapelejä, kuten Keno, Naapurit?

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B3b Kuinka usein pelasitte niitä (Veikkauksen muita päivittäisiä arvontapelejä, kuten Keno, Naapurit):

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

**B4 Oletteko pelannut (viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana):
Veikkauksen arpapelejä, kuten Ässä, Casino, Luontoarpa, jne.?**

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B4b Kuinka usein pelasitte niitä (Veikkauksen arpapelejä, kuten Ässä, Casino, Luontoarpa jne.):

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

**B5 Oletteko pelannut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana:
Veikkauksen vakio- tai moniveikkausta?**

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B5b Kuinka usein pelasitte näitä:

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

**B6 Oletteko pelannut (viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana):
Veikkauksen vedonlyöntiä, kuten pitkäveto, moniveto, tulosveto, Live-veto?**

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B6b Kuinka usein pelasitte niitä (kuten pitkäveto, moniveto, tulosveto, Live-veto):

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

**B7 Oletteko pelannut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana:
Rahapelejä Helsingin kasinolla?**

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B7b Kuinka usein pelasitte rahapelejä Helsingin kasinolla:

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

**B8 Oletteko pelannut (viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana):
Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahapeliautomaateilla muualla kuin kasinolla?**

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

**B8b Kuinka usein pelasitte niillä (Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahapeliautomaateilla
muualla kuin kasinolla):**

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

**B9 Oletteko pelannut (viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana):
Pelinhoitajan hoitamaa pöytäpeliä muualla kuin kasinolla (ruletti, black jack)?**

OHJE: Tässä ei lasketa mukaan laivoilla tapahtuvaa pelaamista.

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

**B9b Kuinka usein pelasitte niitä (pelinhoitajan hoitamaa pöytäpeliä muualla kuin kasinolla
(ruletti, black jack):**

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

**B10 Oletteko pelannut (viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana):
Nettipokeria Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla?**

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B10b Kuinka usein pelasitte sitä (nettipokeria Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla):

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

**B11 Oletteko pelannut (viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana):
Muita pelejä Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla?**

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B11b Kuinka usein pelasitte niitä (muita pelejä Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla):

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

**B12 Oletteko pelannut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana:
Fintoton hevospelejä kuten Voittaja, Sija, Kaksari, Troikka, Päivän Duo, Toto75, Toto76?**

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B12b Kuinka usein pelasitte niitä (Fintoton hevospelejä kuten Voittaja, Sija, Kaksari, Troikka, Päivän Duo, Toto75, Toto76):

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

B13 Oletteko pelannut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana:

Yksityistä vedonlyöntiä ja/tai korttipeliä rahapanoksin?

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B13b Kuinka usein pelasitte sitä (yksityistä vedonlyöntiä ja/tai korttipeliä rahapanoksin):

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

B14. Oletteko pelannut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana Ruotsin tai Viron laivoilla tarjottavia rahapelejä?

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B14b. Kuinka usein pelasitte niitä (Ruotsin tai Viron laivoilla tarjottavia rahapelejä):

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

B15 Oletteko pelannut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana:

PAF:in nettipokeria?

OHJE: PAF on ahvenanmaalainen peliyhtiö, joka tarjoaa sivuillaan nettipokeria.

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B15b Kuinka usein pelasitte sitä (PAF:in nettipokeria):

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

**B16 Oletteko pelannut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana:
muita PAF:in rahapelejä?**

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B16b Kuinka usein pelasitte niitä (muita PAF:in pelejä):

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

**B17 Oletteko pelannut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana:
Nettipokeria ulkomaille (kuten Ladbrokes, Unibet, Betsson)?**

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B17b Kuinka usein pelasitte sitä (nettipokeria ulkomaille):

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

**B18 Oletteko pelannut (viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana):
Muita rahapelejä ulkomaille?**

1. Kyllä
2. Ei

Jos kyllä

B18b Kuinka usein pelasitte niitä:

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

.....

Jos B1-B18 = 2 (ei) KYSYTÄÄN

B19.

Oletteko koskaan elämäne aikana pelannut jotain rahapeliä?

1 kyllä

2 ei

Jos B1-B18=2 ja B19=2 → hyppy INTROD1

Jos B1-B18=2 ja B19=1 → hyppy B23

B20 ei kysytä, jos B2 tai B10 tai B11 tai B15 tai B16 tai B17 tai B18 =1

B20. Oletteko pelannut rahapelejä internetissä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

1 kyllä

2 ei

Jos joku kysymyksistä B1-B18=1:

B21. Arvioika kuinka paljon tavallisesti käytätte rahaa rahapeleihin keskimäärin yhden viikon aikana? Merkitse summa euroina.

-Jos vaikeuksia vastata, hyvä arvio riittää

-Jos ei pelaa joka viikko: arvioika siltä osin kun pelaatte/silloin kun pelaatte

_____ euroa

B22. Mikä oli suurin voittonne rahapeleissä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana. Kuinka paljon voititte euroissa?

_____ euroa

Ei halua kertoa (yläpalkista refuse answer)

Jos joku kysymyksistä B1-B19 = 1

B23. Minkä ikäinen olitte kun pelasitte ensimmäisen kerran rahasta?

_____ vuotta

B24. Jos pelaatte tai olette joskus pelannut rahapelejä säännöllisesti, minkä ikäinen olitte kun aloititte säännöllisen rahapelaamisen?

_____ vuotta

C. SUHDE RAHAPELAAMISEEN

INTRO C1

Seuraavaksi kysyn suhteestanne rahapelaamiseen. Vastatkaa sen mukaan mikä on ollut tilanne viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana.

C1. (M) Kun pelaatte, kuinka usein palaatte jonain toisena päivänä pelaamaan yrittääksenne voittaa häviämänne rahat takaisin:

- 1 ette koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 lähes aina?

C2. (M) Oletteko kertaakaan 12 viime kuukauden aikana väittänyt muille voittaneenne rahapelissä, vaikka olette todellisuudessa hävinnyt:

- 1 ette kertaakaan
- 2 kyllä, alle puolessa häviökerroista
- 3 kyllä, useimmiten?

C3. (M) Oletteko (12 viime kuukauden aikana) pelannut enemmän kuin mitä olette alun perin aikonut?

- 1 kyllä
- 2 ei

C4. (M) Oletteko (12 viime kuukauden aikana) tuntenut syyllisyyttä rahapelejä pelatessanne?

- 1 kyllä
- 2 ei

C5. (M) Oletteko (12 viime kuukauden aikana) tuntenut, että haluatte lopettaa rahapeliä pelaamisen, mutta ette ole uskonut, että pystytte lopettamiseen?

- 1 kyllä
- 2 ei

C6. (M) Oletteko 12 viime kuukauden aikana piilottanut pelitositteita, pelirahaa, velkakirjoja tai muuta rahapelaamiseenne liittyvää puolisoltiltanne, lapsiltanne tai muilta läheisiltänne?

- 1 kyllä
- 2 ei

C7. (M) Oletteko (12 viime kuukauden aikana) kiistellyt läheistenne kanssa rahankäytöstänne?

- 1 kyllä
- 2 ei

Jos C8=1

C8. (M) Ovatko nämä kiistat rahasta koskaan koskeneet rahapeliä pelaamistanne?

- 1 kyllä
- 2 ei

C9. (M) Oletteko 12 viime kuukauden aikana lainannut rahaa joltain henkilöltä, ettekä ole pelaamisenne vuoksi maksanut hänelle takaisin?

1 kyllä

2 ei

C10. (M) Oletteko (12 viime kuukauden aikana) ollut poissa töistä tai opiskelusta tai käyttänyt työ- tai opiskeluaikaanne pelataksenne rahapelejä?

1 kyllä

2 ei

3 Ei työelämässä eikä opiskele

C11. (M) Oletteko (12 viime kuukauden aikana) lainannut rahaa rahapeliä pelaamista varten tai maksaaksenne pelivelkoja?

a) Kyllä

b) Ei

C12. Oletteko 12 viime kuukauden aikana lainannut tai hankkinut rahaa seuraavilta henkilöiltä tai tahoilta pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne: Kotitalousvaroista?

1 kyllä

2 ei

C13.

(Oletteko 12 viime kuukauden aikana pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne lainannut tai hankkinut rahaa?)

Puolisoltanne?

1 kyllä

2 ei

C14.

(Oletteko 12 viime kuukauden aikana pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne lainannut tai hankkinut rahaa?)

muilta sukulaisiltanne tai appivanhemmiltanne?

1 kyllä

2 ei

C15.

(Oletteko 12 viime kuukauden aikana pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne lainannut tai hankkinut rahaa?)

Pankista tai muusta luottolaitoksesta?

1 kyllä

2 ei

C16.

(Oletteko 12 viime kuukauden aikana pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne?)

Hankkinut rahaa luottokortilla?

1 kyllä

2 ei

C17.

(Oletteko 12 viime kuukauden aikana pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne lainannut tai hankkinut rahaa:)

Yksityisiltä rahanlainaaajilta?

1 kyllä

2 ei

C18.

(Oletteko 12 viime kuukauden aikana pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne:)

Myynyt osakkeita tai muita arvopapereita?

1 kyllä

2 ei

C19.

(Oletteko 12 viime kuukauden aikana pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne:)

Myynyt omaa tai perheen omaisuutta?

1 kyllä

2 ei

C20.

(Oletteko 12 viime kuukauden aikana pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne:)

Kirjoittanut katteettomia sekkejä?

1 kyllä

2 ei

C21.

(Oletteko 12 viime kuukauden aikana pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne lainannut tai hankkinut rahaa:)

Panttilainaamosta?

1 kyllä

2 ei

C22.

(Oletteko 12 viime kuukauden aikana pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne lainannut tai hankkinut rahaa:)

Niin sanotuilla pikavipeillä?

1 kyllä

2 ei

C23. Oletteko 12 viime kuukauden aikana pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne lainannut tai hankkinut rahaa:

Ystäviltäne tai kavereiltanne?

1 kyllä

2 ei

C24. (M)

Kuinka usein 12 viime kuukauden aikana Teistä on tuntunut, että rahapelaaminen saattaa olla Teille ongelma:

- 1 ei koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 vai lähes aina?

C25. (M)

Kun ajattelette viimeksi kulunutta 12 kuukautta, kuinka usein olette pelannut rahapelejä suuremmilla summilla kuin teillä oikeastaan olisi varaa hävitä:

- 1 ette koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 vai lähes aina?

C26. (M)

Kun edelleen ajattelette viimeksi kulunutta 12 kuukautta, kuinka usein Teidän on pitänyt pelata rahapelejä aikaisempaa suuremmilla summilla saadaksenne pelaamisesta saman jännityksen tunteen:

- 1 ei koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 vai lähes aina?

C27. (M)

Kuinka usein (viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana) olette lainannut rahaa tai myynyt jotakin saadaksenne rahaa pelaamista varten:

- 1 ette koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 vai lähes aina?

C28. (M)

Kuinka usein viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana rahapelaaminen on aiheuttanut Teille terveysongelmia, mukaan lukien stressiä tai ahdistusta:

- 1 ei koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 vai lähes aina?

C29. (M)

Kuinka usein viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana Teitä on arvosteltu rahapelaamisestanne, tai teille on sanottu, että rahapelaaminen on teille ongelma, riippumatta siitä, mitä mieltä itse olette asiasta:

- 1 ei koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 vai lähes aina?

C30. (M)

Kuinka usein (viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana) rahapelaamisenne on aiheuttanut taloudellisia ongelmia Teille tai kotitaloudellenne:

- 1 ei koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 vai lähes aina?

C31. (M)

Kuinka usein (viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana) olette tuntenut syyllisyyttä tavastanne pelata rahapelejä, tai siitä, mitä tapahtuu, kun pelaatte:

- 1 ette koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 vai lähes aina?

D. LÄHEISTEN RAHAPELAAMINEN

- D1a.** Onko jollakin seuraavista läheisistänne ollut ongelmia rahapelaamisessaan: **isällänne?**
D1b. (Onko jollakin seuraavista läheisistänne ollut ongelmia rahapelaamisessaan:) **äidillänne?**
D1c. (Onko jollakin seuraavista läheisistänne ollut ongelmia rahapelaamisessaan:) **veljellänne tai siskollänne?**
D1d. (Onko jollakin seuraavista läheisistänne ollut ongelmia rahapelaamisessaan:) **isovanhemmallenne/isovanhemmillänne?**
D1e. (Onko jollakin seuraavista läheisistänne ollut ongelmia rahapelaamisessaan:) **puolisollänne?**
D1f. (Onko jollakin seuraavista läheisistänne ollut ongelmia rahapelaamisessaan:) **omalla lapsellänne/lapsillänne?**
D1g. (Onko jollakin seuraavista läheisistänne ollut ongelmia rahapelaamisessaan:) **itsellenne tärkeällä ystävällä?**

Vastausvaihtoehdot:

1. kyllä
2. ei
3. en osaa sanoa
4. ei sovi /ei ole

JOS D1a-D1g =2,3,4 → EI

- D2a. (M)** Millaisia haittoja läheisenne tai läheistenne rahapeliongelmat ovat aiheuttaneet teille itsellenne. Ovatko ne aiheuttaneet: **Tunne-elämän kuormittuneisuutta, kuten stressiä, levottomuutta, ahdistusta, masennusta, toivottomuutta tai syyllisyyttä?**
- D2b. (M)** (Millaisia haittoja läheisenne tai läheistenne rahapeliongelmat ovat aiheuttaneet teille itsellenne. Ovatko ne aiheuttaneet:) **Kielteisiä vaikutuksia terveydentilaanne, kuten uniongelmat, päänsärkyt, selkäkiput tai vatsavaivat?**
- D2c. (M)** (Millaisia haittoja läheisenne tai läheistenne rahapeliongelmat ovat aiheuttaneet teille itsellenne. Ovatko ne aiheuttaneet:) **Parisuhdeongelmia, kuten riidat, epäluottamus, asumusero tai avioero?**
- D2d. (M)** (Millaisia haittoja läheisenne tai läheistenne rahapeliongelmat ovat aiheuttaneet teille itsellenne. Ovatko ne aiheuttaneet:) **Muita ihmissuhdeongelmia kuten erimielisyydet, eristäytyminen tai ystävyysuhteiden katkeaminen?**
- D2e. (M)** (Millaisia haittoja läheisenne tai läheistenne rahapeliongelmat ovat aiheuttaneet teille itsellenne. Ovatko ne aiheuttaneet:) **Kodin tai asunnon menetystä tai sen uhkaa?**
- D2f. (M)** (Millaisia haittoja läheisenne tai läheistenne rahapeliongelmat ovat aiheuttaneet teille itsellenne. Ovatko ne aiheuttaneet:) **Muita taloudellisia ongelmia kuten maksuvaikeudet, pelilainat tai luottotietojen menetykset?**
- Jos D1f ei ole 4:*
- D2g. (M)** (Millaisia haittoja läheisenne tai läheistenne rahapeliongelmat ovat aiheuttaneet teille itsellenne. Ovatko ne aiheuttaneet:) **Huolta oman lapsen terveydestä tai hyvinvoinnista?**

D2h. (M) (Millaisia haittoja läheisenne tai läheistenne rahapeliongelmat ovat aiheuttaneet teille itsellenne. Ovatko ne aiheuttaneet:) **Huolta muun läheisen terveydestä tai hyvinvoinnista?**

D2i. (M) (Millaisia haittoja läheisenne tai läheistenne rahapeliongelmat ovat aiheuttaneet teille itsellenne. Ovatko ne aiheuttaneet:) **Henkistä väkivaltaa, kuten kiristämistä, painostamista tai pelottelua?**

D2j. (M) (Millaisia haittoja läheisenne tai läheistenne rahapeliongelmat ovat aiheuttaneet teille itsellenne. Ovatko ne aiheuttaneet:) **Fyysistä väkivaltaa, sen seuraamista sivusta tai sen uhkaa?**

D2k. (M) (Millaisia haittoja läheisenne tai läheistenne rahapeliongelmat ovat aiheuttaneet teille itsellenne. Ovatko ne aiheuttaneet:) **Muun rikoksen uhriksi joutumisen, esimerkiksi varkaus tai identiteettivarkaus?**

D2l. (M) **Entä ovatko läheisenne tai läheistenne rahapeliongelmat aiheuttaneet teille muita haittoja?**

D2muu. Kuvailkaa, mitä muita haittoja ne ovat aiheuttaneet:

D3. (M) **Miten arvoisitte läheisenne tai läheistenne rahapeliongelmien Teille itsellenne aiheuttamaa huolta kokonaisuutena:**

1. Ei huolta
2. Jonkin verran huolta
3. Paljon huolta
4. Erittäin paljon huolta?

E. HYVINVOINTI JA ELÄMÄNTAVAT

Seuraavaksi kysyn muutamia hyvinvointiin ja elämäntapoihin liittyviä taustakysymyksiä

E1. (M) Millainen on yleinen terveydentilanne mielestänne nykyisin. Onko se:

- 1 hyvä
- 2 melko hyvä
- 3 keskitasoinen
- 4 melko huono
- 5 huono?

Seuraavat kysymykset koskevat sitä, miltä Teistä on tuntunut neljän (4) viime viikon aikana. Sanokaa mikä vaihtoehto kuvaa parhaiten tuntemuksianne.

E2. (M) Kuinka suuren osan ajasta olette 4 viime viikon aikana ollut hyvin hermostunut:

- 1 koko ajan
- 2 suurimman osan aikaa
- 3 huomattavan osan aikaa
- 4 jonkin aikaa
- 5 vähän aikaa
- 6 ette lainkaan?

E3. (M) (Kuinka suuren osan ajasta olette 4 viime viikon aikana) tuntenut mielialanne niin matalaksi, ettei mikään ole voinut piristää teitä:

- 1 koko ajan
- 2 suurimman osan aikaa
- 3 huomattavan osan aikaa
- 4 jonkin aikaa
- 5 vähän aikaa
- 6 ette lainkaan?

E4. (M) (Kuinka suuren osan ajasta olette 4 viime viikon aikana) tuntenut itsenne tyyneksi ja rauhalliseksi:

- 1 koko ajan
- 2 suurimman osan aikaa
- 3 huomattavan osan aikaa
- 4 jonkin aikaa
- 5 vähän aikaa
- 6 ette lainkaan?

E5. (M) (Kuinka suuren osan ajasta olette 4 viime viikon aikana) tuntenut itsenne alakuloiseksi ja apeaksi:

- 1 koko ajan
- 2 suurimman osan aikaa
- 3 huomattavan osan aikaa
- 4 jonkin aikaa
- 5 vähän aikaa
- 6 ette lainkaan?

E6. (M) (Kuinka suuren osan ajasta olette 4 viime viikon aikana) ollut onnellinen:

- 1 koko ajan
- 2 suurimman osan aikaa
- 3 huomattavan osan aikaa
- 4 jonkin aikaa
- 5 vähän aikaa
- 6 ette lainkaan?

E7. (M) Tunneteko itsenne yksinäiseksi:

1. ei koskaan
2. hyvin harvoin
3. joskus
4. melko usein
5. jatkuvasti?

E8. Oletteko polttanut savukkeita, piippua tai sikaria viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana:

OHJE: Nikotiinia sisältävä sähkö tupakka lasketaan tupakoinniksi.

- 1 kyllä, päivittäin
- 2 kyllä, satunnaisesti
- 3 ette ollenkaan?

E9. Kuinka usein olette viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana juonut alkoholi juomia? Ottakaa mukaan myös ne kerrat, jolloin joitte vain pieniä määriä, esim. pullon keskiosia tai tilkan viiniä. Alkoholi tarkoittaa tässä mietoja alkoholi juomia kuten olutta, siideriä ja long drink juomia, mietoja ja väkeviä viinejä ja väkeviä alkoholi juomia:

1. ette koskaan
2. noin kerran kuukaudessa tai harvemmin (*OHJE: Kerran 12 kk:n aikana merkitään tähän*)
3. 2-4 kertaa kuukaudessa (*OHJE: Kerran viikossa merkitään tähän*)
4. 2-3 kertaa viikossa
5. 4 kertaa viikossa tai useammin?

JOS E9=1 → E12

E10. Kuinka monta annosta alkoholia yleensä olette juonut niinä päivinä, jolloin käytitte alkoholia? Yksi alkoholiannos on pullo (33 cl) keskiosia tai mieto siideriä/ lasi (12 cl) mieto viiniä/pieni lasi (8 cl) väkevää viiniä/ ravintola-annos (4 cl) väkeviä:

1. 1-2 annosta
2. 3-4 annosta
3. 5-6 annosta
4. 7-9 annosta
5. 10 annosta tai enemmän?

E11. Kuinka usein olette juonut kerralla kuusi tai useampia annoksia:

1. ette koskaan
2. harvemmin kuin kerran kuussa
3. kerran kuussa
4. kerran viikossa
5. päivittäin tai lähes päivittäin?

Seuraavat kysymykset koskevat video-, konsoli-, tietokone- ja mobiilipelejä. Näitä pelejä ei pelata rahasta tai rahapanoksilla. Näitä pelejä voi pelata tietokoneella, pelikonsolilla, älypuhelimella ja tabletilla.

E12. Oletteko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana pelannut video- konsoli-, tietokone- tai mobiilipelejä?

- 1 kyllä
- 2 ei

JOS E12=2 → F1

E13. Kuinka usein pelasitte niitä:

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin?

E14. JOS E13=1-3: Kuinka monta tuntia pelasitte viimeksi kuluneiden 7 päivän aikana?

_____ tuntia

E15. JOS E13=4-6: Kuinka monta tuntia pelasitte viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana?

E16. (M) Kuinka usein viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana Teistä on tuntunut, että video- konsoli-, tietokone- tai mobiilipelaaminen saattaa olla Teille ongelma:

- 1 ei kertaakaan
- 2 joskus
- 3 usein
- 4 vai lähes aina?

F. TAUSTATIEDOT

Lopuksi kysyn muutamia taustatietokysymyksiä.

F1. Mikä on korkein koulutusaste, jonka olette suorittanut. Onko se:

1. Peruskoulu tai vastaava
2. Ylioppilastutkinto
3. Ammattikoulu tai muu ammatillinen tutkinto
4. Ammatillinen opistoasteen tutkinto
5. Ammattikorkeakoulu tai muu alempi korkeakoulututkinto
6. Ylempi korkeakoulututkinto
7. Joku muu?
8. Ei ole suorittanut mitään loppuun

F2. Arvioikaa paljonko ovat keskimäärin Teidän omat kuukausitulonne, kun verot on vähennetty. Ottakaa huomioon kaikki säännölliset tulonne verotuksen jälkeen, kuten ansio- ja omaisuustulot, eläkkeet ja muut sosiaaliturvaetuudet.

_____ euroa kuukaudessa

(Huom: jos vastaaja sanoo, että palkka vaihtelee kuukausittain, kysy paljonko hän arviolta tienaa keskimääräisesti. Vastaajan tulee kertoa kuukausittainen tulo, vaikka palkka maksettaisiin viikoittain. Vastaajaa tulee kannustaa antamaan tarkin arvio.)

F3. Oletteko tällä hetkellä pääasiassa: LUETTELE 1-11

1. palkansaaja kokopäivätyössä väh. 35 tuntia viikossa)
  2. palkansaaja osapäivätyössä (alle 35 tuntia viikossa)
  3. maatalousyrittäjä
  4. muu yrittäjä tai ammatinharjoittaja
  5. opiskelija tai koululainen
  6. työtön tai lomautettu
  7. eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella
  8. työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairaas
  9. varusmies- tai siviilipalveluksessa
  10. hoitamassa omia lapsia, omaisia tai kotitaloutta
  11. joku muu?
- Ei halua kertoa

Tässä olivat kaikki kysymykset. Kiitämme teitä tutkimukseen osallistumisesta ja arvokkaasta tutkimusavusta. Tutkimuksen avulla saadaan tärkeää uutta tietoa suomalaisten rahapelaamisesta.

Teitä haastatteli Tilastokeskuksen tilastohaastattelija N.N. Hyvää päivän/illan jatkoa!

Liite 8. Haastattelulomake ruotsiksi

Finländarnas penningspelande 2015

”Enkät om åsikter kring penningspelande och om spelande”

ÅSIKTER OM PENNINGSPELANDE

A1. INTRO

Jag börjar med några frågor om åsikter om penningspelande. Som penningspel räknas bland annat lotterispel såsom Lotto, spelautomater, skraplotter, sport- och travspel samt penningspel som spelas på internet.

A1. (M)

Var god och berätta Är Ni helt av samma åsikt, delvis av samma åsikt, varken av samma eller av annan åsikt, delvis av annan åsikt eller helt av annan åsikt med följande påståenden:

Människorna borde ha rätt att spela penningspel när helst de vill?

A2. (M)

(Är Ni helt av samma åsikt, delvis av samma åsikt, varken av samma eller av annan åsikt, delvis av annan åsikt eller helt av annan åsikt med påståendet:)

Det finns i dag för många möjligheter till att spela penningspel?

A3. (M)

(Är Ni helt av samma åsikt, delvis av samma åsikt, varken av samma eller av annan åsikt, delvis av annan åsikt eller helt av annan åsikt med påståendet:)

Man borde inte uppmuntra någon att spela penningspel?

A4. (M)

(Är Ni helt av samma åsikt, delvis av samma åsikt, varken av samma eller av annan åsikt, delvis av annan åsikt eller helt av annan åsikt med påståendet:)

De flesta människorna som spelar penningspel spelar med måtta?

A5. (M)

(Är Ni helt av samma åsikt, delvis av samma åsikt, varken av samma eller av annan åsikt, delvis av annan åsikt eller helt av annan åsikt med påståendet)

Spelande av penningspel äventyrar familjelivet?

A6. (M)

(Är Ni helt av samma åsikt, delvis av samma åsikt, varken av samma eller av annan åsikt, delvis av annan åsikt eller helt av annan åsikt med påståendet:)

Spelande av penningspel är på det hela taget till nytta för samhället?

A7. (M)

(Är Ni helt av samma åsikt, delvis av samma åsikt, varken av samma eller av annan åsikt, delvis av annan åsikt eller helt av annan åsikt med påståendet:)

Spelande av penningspel livar upp människornas liv?

A8. (M)

(Är Ni helt av samma åsikt, delvis av samma åsikt, varken av samma eller av annan åsikt, delvis av annan åsikt eller helt av annan åsikt med påståendet:)

Det skulle vara bättre om spelandet av penningspel förbjöds helt?

A9. (M)

Vad tycker Ni om reklam för penningspel i Finland?

- 1 Reklam borde begränsas mer än för närvarande
- 2 Nuläget är tillfredsställande
- 3 Reklamen borde vara friare än i dag.

A10. (M)

Penningspelautomater har placerats på synliga platser i vår vardagsmiljö, såsom i affärer, kiosker och på servicestationer. Vad anser Ni om förslaget att penningspelautomater endast ska placeras i särskilda spelsalar:

- 1 Ni understöder förslaget.
- 2 Ni motsätter Er förslaget.
- 3 Ni varken understöder eller motsätter Er?

A11. (M)

Anser Ni att den finländska modellen, där de statligt styrda spelbolagen Penningautomatföreningen RAY, Veikkaus och Fintoto har monopol på penningspel, är ett bra sätt att begränsa spelandets skadeverkningar.

- 1 Ja
- 2 Nej

A12. (M)

Spelandet av penningspel orsakar sociala, hälsomässiga och ekonomiska problem för en del av spelarna. Vilken av de följande instanserna borde enligt Er åsikt ta huvudansvaret för att begränsa dessa problem? (Välj ett alternativ.)

- 1 de myndigheter och instanser som övervakar penningspelande och erbjuder behandling för spelproblem eller
- 2 de som tillhandahåller penningspel: RAY, Veikkaus, Fintoto eller
- 3 spelarna själva

A13. (M)

Tycker Ni att problemspelande av penningspel är ett allvarligt problem i Finland?

- 1 Ja
- 2 Nej

A14. (M)

Anser Ni att spelproblemen i Finland har ökat, förblivit oförändrade eller minskat under de senaste åren?

- 1 Ökat
- 2 Förblivit oförändrade
- 3 Minskat

A15. (M)

Man har en bättre möjlighet att vinna om man förlorar i penningspel flera gånger i rad. Är Ni:

- 1 helt av samma åsikt
- 2 av samma åsikt
- 3 av annan åsikt eller
- 4 helt av annan åsikt?

B. SPELANDE AV PENNINGSPEL

B. ATT SPELA PENNINGSPEL

B1. Jag räknar nu upp ett antal penningspel. Säg vid varje spel, om Ni har spelat det här spelet under de senaste 12 månaderna. Räkna också med de penningspel som Ni spelar på internet. Har Ni spelat Veikkaus Lotto, Eurojackpot, Viking lotto eller Joker?

1. Ja
2. Nej

Om ja

B1b Hur ofta spelade Ni dem (Veikkaus Lotto, Eurojackpot, Viking lotto eller Joker):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

B2. Har Ni (under de senaste 12 månaderna) spelat: Veikkaus snabba dagliga lotterispel såsom Syke, eBingo, Pore?

1. Ja
2. Nej

Om ja

B2b Hur ofta spelade Ni dem (Veikkaus snabba dagliga lotterispel, såsom Syke, eBingo, Pore):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

B3. Har Ni (under de senaste 12 månaderna) spelat: Veikkaus andra dagliga lotterispel, såsom Keno, Naapurit?

1. Ja
2. Nej

Om ja

B3b Hur ofta spelade Ni dem (Veikkaus andra dagliga lotterispel, såsom Keno, Naapurit):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

**B4 Har Ni (under de senaste 12 månaderna) spelat:
Veikkaus skraplotter, såsom Ässä, Casino, Naturlott osv.?**

1. Ja
2. Nej

Om ja

B4b Hur ofta spelade Ni dem (Veikkaus skraplotter såsom Ässä, Casino, Naturlott osv.):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

**B5 Har Ni under de senaste 12 månaderna spelat:
Veikkaus stryktips eller flerspel?**

1. Ja
2. Nej

Om ja

B5b Hur ofta spelade Ni dem (Veikkaus stryktips eller flerspel):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

**B6 Har Ni (under de senaste 12 månaderna) spelat:
Veikkaus vadslagning, såsom Lången, Flervad, Resultatvad, Live-vad?**

1. Ja
2. Nej

Om ja

B6b Hur ofta spelade Ni dem (såsom Lången, Flervad, Resultatvad, Live-vad):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

**B7 Har Ni under de senaste 12 månaderna spelat:
Penningspel på Casino Helsinki?**

1. Ja

---

2. Nej

Om ja

B7b Hur ofta spelade Ni penningspel på Casino Helsinki:

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

B8 Har Ni (under de senaste 12 månaderna) spelat:

På penningautomatföreningen RAY:s penningspelautomater någon annanstans än på kasino?

- 1. Ja
- 2. Nej

Om ja

B8b Hur ofta spelade Ni på dem (på penningautomatföreningen RAY:s penningspelautomater någon annanstans än på kasino):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

B9 Har Ni (under de senaste 12 månaderna) spelat:

Bordsspel som sköts av en croupier någon annanstans än på kasino (rulett, black jack)?

ANVISNING: Hit hör inte spelande på båtar.

- 1. Ja
- 2. Nej

Om ja

B9b Hur ofta spelade Ni dem (bordsspel som sköts av en croupier någon annanstans än på kasino (rulett, black jack)):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

B10 Har Ni (under de senaste 12 månaderna) spelat:

Nätpoker på penningautomatföreningen RAY:s nätkasino?

- 1. Ja
- 2. Nej

Om ja

B10b Hur ofta spelade Ni det (nätpoker på penningautomatföreningen RAY:s nätkasino):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

B11 Har Ni (under de senaste 12 månaderna) spelat:

Andra spel på penningautomatföreningen RAY:s nätkasino?

- 1. Ja
- 2. Nej

Om ja

B11b Hur ofta spelade Ni dem (andra spel på penningautomatföreningen RAY:s nätkasino):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

B12. Har Ni under de senaste 12 månaderna spelat:

Fintotos hästspel, såsom Voittaja, Sija, Kaksari, Troikka, Päivän Duo, Toto75/76?

- 1. Ja
- 2. Nej

Om ja

B12b Hur ofta spelade Ni dem (Fintotos hästspel Voittaja, Sija, Kaksari, Troikka, Päivän Duo, Toto75/76):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

B13 Har Ni under de senaste 12 månaderna spelat:

privat vadsugning och/eller kortspel med penninginsats?

- 1. Ja
- 2. Nej

Om ja

B13b Hur ofta spelade Ni det (privat vadslagning och/eller kortspel med penninginsats):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

B14. Har Ni under de senaste 12 månaderna spelat de penningspel som finns på Sverige- eller Estlandsbåtarna?

- 1. Ja
- 2. Nej

Om ja

B14b. Hur ofta spelade Ni dem (de penningspel som finns på Sverige- eller Estlandsbåtarna):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

B15 Har Ni under de senaste 12 månaderna spelat:

PAF:s nätpoker?

ANVISNING: PAF är ett åländskt spelbolag som erbjuder nätpoker på sina webbsidor.

- 1. Ja
- 2. Nej

Om ja

B15b Hur ofta spelade Ni det (PAF:s nätpoker):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

**B16 Har Ni under de senaste 12 månaderna spelat:
andra av PAF:s penningspel?**

- 1. Ja
- 2. Nej

Om ja

B16b Hur ofta spelade Ni dem (andra PAF:s spel):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

B17 Har Ni under de senast 12 månaderna spelat:

Nät poker utomlands?

- 1. Ja
- 2. Nej

Om ja

B17b Hur ofta spelade Ni det (nät poker utomlands):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

B18 Har Ni (under de senaste 12 månaderna) spelat:

Andra penningspel utomlands?

- 1. Ja
- 2. Nej

Om ja

B18b Hur ofta spelade Ni dem (andra penningspel utomlands):

- 1 dagligen eller nästan dagligen
- 2 flera gånger i veckan
- 3 en gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 en gång per månad
- 6 mer sällan?

Om B1-B18 = 2 (nej) FRÅGAS

B19.

Har Ni någonsin under Ert liv spelat något penningspel?

1 Ja

2 Nej

Jos B1-B18=2 ja B19=2 → hyppyy INTROD1

Jos B1-B18=2 ja B19=1 → hyppyy B23

B20 ei kysytä, jos B2 tai B10 tai B11 tai B15 tai B16 tai B17 tai B18 =1

B20. Har Ni spelat penningspel på internet under de senaste tolv månaderna?

1 Ja

2 Nej

Jos joku kysymyksistä B1-B18=1:

B21. Beräkna hur mycket Ni i genomsnitt använder för penningspel under en vecka?

_____ euro

B22. Hur stor är den största vinsten Ni fått från penningspel under de senaste tolv månaderna. Hur mycket vann Ni i euro?

_____ euro

Jag vill inte säga. (yläpalkista refuse answer)

Jos joku kysymyksistä B1-B19 = 1

B23. Hur gammal var Ni när Ni för första gången spelade om pengar?

_____ år

B24. Om Ni spelar eller någonsin har spelat penningspel regelbundet, hur gammal var Ni när Ni började spela regelbundet?

_____ år

C. FÖRHÅLLANDE TILL PENNINGSPEL

INTRO C1

Nu ställer jag några frågor om Ert förhållande till penningspel. Besvara följande frågor enligt den faktiska situationen under de senaste tolv månaderna.

C1. (M) När Ni spelar, hur ofta spelar Ni på nytt en annan dag för att försöka vinna tillbaka pengarna som Ni förlorat:

- 1 Aldrig
- 2 Ibland
- 3 Oftast
- 4 Nästan alltid?

C2. (M) Har Ni någon gång under de senaste tolv månaderna påstått att Ni har vunnit i penningspel även om Ni i verkligheten har förlorat:

- 1 Aldrig
- 2 Ja, men mera sällan än under hälften av de gånger då jag har förlorat
- 3 Ja, oftast?

C3. (M) Har Ni (under de senaste tolv månaderna) spelat mera än Ni ursprungligen hade tänkt göra?

- 1 Ja
- 2 Nej

C4. (M) Har Ni (under de senaste tolv månaderna) haft skuldkänslor när Ni spelat penningspel?

- 1 Ja
- 2 Nej

C5. (M) Har Ni (under de senaste tolv månaderna) känt att Ni vill sluta spela penningspel men inte trott att Ni kan?

- 1 Ja
- 2 Nej

C6. (M) Har Ni under de senaste tolv månaderna gömt spelverifikat, spelpengar, skuldebrev eller annat som hänför sig till penningspel för Er make/maka, barn eller andra närstående?

- 1 Ja
- 2 Nej

C7. (M) Har Ni (under de senaste tolv månaderna) grälat med Era närstående om Er penninganvändning?

- 1 Ja
- 2 Nej

Om C8=1:

C8. (M) Har dessa gräl om pengar någonsin gällt Ert spelande av penningspel?

- 1 Ja
- 2 Nej

C9. (M) Har Ni under de senaste tolv månaderna lånat pengar av någon och inte betalat tillbaka pengarna på grund av spelandet?

- 1 Ja
- 2 Nej

C10. (M) Har Ni (under de senaste tolv månaderna) varit frånvarande från arbetet eller studierna eller använt Er arbets- eller studietid till att spela penningspel?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Jag är varken i arbetslivet eller studerar

C11. (M) Har Ni (under de senaste tolv månaderna) lånat eller skaffat pengar för att kunna spela penningspel eller för att betala spelskulder? Räkna också med pengar som skaffats med kreditkort och försäljning av aktier?

- a) Ja
- b) Nej

OM C11=nej → C24

C12. Har Ni under de senaste tolv månaderna lånat eller skaffat pengar av följande personer eller från följande håll för att kunna spela penningspel eller betala Era spelskulder? Från hushållsmedel?

- 1 Ja
- 2 Nej

C13.

(Har Ni under de senaste tolv månaderna lånat eller skaffat pengar för att kunna spela penningspel eller betala Era spelskulder) av Er make/maka?

- 1 Ja
- 2 Nej

C14.

(Har Ni under de senaste tolv månaderna lånat eller skaffat pengar för att kunna spela penningspel eller betala Era spelskulder) av andra Era släktingar eller svärföräldrar?

- 1 Ja
- 2 Nej

C15.

(Har Ni under de senaste tolv månaderna lånat eller skaffat pengar för att kunna spela penningspel eller betala Era spelskulder) från en bank eller annat kreditinstitut?

- 1 Ja
- 2 Nej

C16.

(Har Ni under de senaste tolv månaderna lånat eller skaffat pengar för att kunna spela penningspel eller betala Era spelskulder)

---

skaffat pengar med kreditkort?

- 1 Ja
- 2 Nej

C17.

(Har Ni under de senaste tolv månaderna lånat eller skaffat pengar för att kunna spela penningspel eller betala Era spelskulder) av privata långivare?

- 1 Ja
- 2 Nej

C18.

(Har Ni under de senaste tolv månaderna för att kunna spela penningspel eller betala Era spelskulder) sålt aktier eller andra värdepapper?

- 1 Ja
- 2 Nej

C19.

(Har Ni under de senaste tolv månaderna för att kunna spela penningspel eller betala Era spelskulder) sålt egen eller familjens egendom?

- 1 Ja
- 2 Nej

C20.

(Har Ni under de senaste tolv månaderna för att kunna spela penningspel eller betala Era spelskulder) skrivit checkar som saknar täckning?

- 1 Ja
- 2 Nej

C21.

(Har Ni under de senaste tolv månaderna lånat eller skaffat pengar för att kunna spela penningspel eller betala Era spelskulder) från ett pantlånekontor?

- 1 Ja
- 2 Nej

C22.

(Har Ni under de senaste tolv månaderna lånat eller skaffat pengar för att kunna spela penningspel eller betala Era spelskulder) med hjälp av så kallade snabblån?

- 1 Ja
- 2 Nej

C23.

(Har Ni under de senaste tolv månaderna lånat eller skaffat pengar för att kunna spela penningspel eller betala Era spelskulder)

---

av Era vänner eller kompisar?

- 1 Ja
- 2 Nej

C24. (M)

Hur ofta har Ni under de senaste tolv månaderna känt att penningspel kan vara ett problem för Er:

- 1 Aldrig
- 2 Ibland
- 3 Oftast
- 4 eller nästan alltid?

C25. (M)

När Ni tänker på de senaste tolv månaderna, hur ofta har Ni spelat penningspel med större summor än Ni egentligen har haft råd att förlora:

- 1 Aldrig
- 2 Ibland
- 3 Oftast
- 4 eller nästan alltid?

C26. (M)

När Ni fortfarande tänker på de senaste tolv månaderna hur ofta har Ni varit tvungen att spela penningspel med allt större summor för att få samma känsla av spänning från spelet:

- 1 Aldrig
- 2 Ibland
- 3 Oftast
- 4 eller nästan alltid?

C27. (M)

Hur ofta har Ni (under de senaste tolv månaderna) lånat pengar eller sålt något för att få pengar för spel:

- 1 Aldrig
- 2 Ibland
- 3 Oftast
- 4 eller nästan alltid?

C28. (M)

Hur ofta under de senaste tolv månaderna har spelet av penningspel orsakat Er hälsoproblem, inklusive stress eller ångest:

- 1 Aldrig
- 2 Ibland
- 3 Oftast
- 4 eller nästan alltid?

C29. (M)

Hur ofta under de senaste tolv månaderna har Ni blivit kritiserad för Ert penningspelande eller fått höra att penningspel är ett problem för Er, oavsett vad Ni själv tycker:

- 1 Aldrig
- 2 Ibland
- 3 Oftast
- 4 eller nästan alltid?

C30. (M)

Hur ofta (under de senaste tolv månaderna) har Ert penningspelande orsakat ekonomiska problem för Er eller Ert hushåll:

- 1 Aldrig
- 2 Ibland
- 3 Oftast
- 4 eller nästan alltid?

C31. (M)

Hur ofta (under de senaste tolv månaderna) har Ni haft skuld känslor över Ert sätt att spela penningspel eller över det som händer när Ni spelar:

- 1 Aldrig
- 2 Ibland
- 3 Oftast
- 4 eller nästan alltid?

D. ANHÖRIGAS PENNINGSPELANDE

D1a. Har någon av Era följande anhöriga haft problem med penningspel: Er far?

D1b. (Har någon av Era följande anhöriga haft problem med penningspel:) **Er mor?**

D1c. (Har någon av Era följande anhöriga haft problem med penningspel:) **Er bror eller syster?**

D1d. (Har någon av Era följande anhöriga haft problem med penningspel:) **Era mor-/farföräldrar eller någon av dem?**

D1e. (Har någon av Era följande anhöriga haft problem med penningspel:) **Er make/maka?**

D1f. (Har någon av Era följande anhöriga haft problem med penningspel:) **Ert/Era barn?**

D1g. (Har någon av Era följande anhöriga haft problem med penningspel:) **en viktig vän till Er?**

Svarsalternativen:

1. Ja
2. Nej
3. Jag vet inte
4. Inte tillämplig

Om D1a-D1g = 2,3,4 → E1

D2a. (M) Hurdana olägenheter har Er anhörigs/Era anhörigas spelproblem orsakat Er? Har de orsakat: **belastning i känslolivet såsom stress, oro, ångest, depression, hopplöshet eller skuld känslor?**

D2b. (M) (Hurdana olägenheter har Er anhörigs/Era anhörigas spelproblem orsakat Er? **Har de haft negativa följder för Er hälsa, såsom sömnproblem, huvudvärk, ryggsmärta eller magbesvär?**

D2c. (M) (Hurdana olägenheter har Er anhörigs/Era anhörigas spelproblem orsakat Er? **Har de orsakat problem i parförhållandet såsom gräl, misstroende, hemskillnad eller skilsmässa?**

D2d. (M) (Hurdana olägenheter har Er anhörigs/Era anhörigas spelproblem orsakat Er? Har de orsakat) **andra problem i människorelationer såsom meningsskiljaktigheter, isolering eller brutna vänskapsförhållanden?**

D2e. (M) (Hurdana olägenheter har Er anhörigs/Era anhörigas spelproblem orsakat Er? Har de orsakat) **att Ni förlorat eller löpt risk att förlora Ert hem eller Er bostad?**

D2f. (M) (Hurdana olägenheter har Er anhörigs/Era anhörigas spelproblem orsakat Er? Har de orsakat) **andra ekonomiska problem såsom betalningssvårigheter, spellån eller förlust av kreditvärdighet?**

Jos D1f ei ole 4:

D2g. (M) (Hurdana olägenheter har Er anhörigs/Era anhörigas spelproblem orsakat Er? Har de orsakat) **oro för Ert barns hälsa eller välbefinnande?**

D2h. (M) (Hurdana olägenheter har Er anhörigs/Era anhörigas spelproblem orsakat Er? Har de orsakat) **oro för en annan anhörigs hälsa eller välbefinnande?**

D2i. (M) (Hurdana olägenheter har Er anhörigs/Era anhörigas spelproblem orsakat Er? Har de orsakat) **psykiskt våld såsom utpressning, påtryckning eller hot?**

D2j. (M) (Hurdana olägenheter har Er anhörigs/Era anhörigas spelproblem orsakat Er? Har de orsakat) **fysiskt våld eller hot om det eller att Ni har fått bevittna fysiskt våld?**

D2k. (M) (Hurdana olägenheter har Er anhörigs/Era anhörigas spelproblem orsakat Er? Har de orsakat) **att Ni har blivit offer för ett annat brott, till exempel stöld eller identitetsstöld?**

D2l. (M) **Har Er anhörigs eller Era anhörigas spelproblem orsakat Er andra olägenheter?**

D2annan. Beskriv vilka andra olägenheter de har orsakat:

D3. (M) **Hur skulle Ni bedöma oron som Er anhörigs eller Era anhörigas problem med penningspel har orsakat Er som helhet:**

1. Ingen oro
2. Lite oro
3. Mycket oro
4. Våldigt mycket oro?

E. VÄLMÅENDE OCH LEVNADSVANOR

Nu följer några bakgrundsfrågor om välfärd och levnadsvanor.

E1. (M) Hurdant är Ert allmänna hälsotillstånd för närvarande? Är det:

- 1 Bra
- 2 Ganska bra
- 3 Genomsnittligt
- 4 Ganska dåligt
- 5 Dåligt?

Följande frågor gäller Er känslotillstånd under de senaste fyra (4) veckorna. Välj det alternativ som bäst beskriver Era känslor.

E2. (M) Hur stor del av tiden har Ni varit mycket nervös under de senaste fyra veckorna:

- 1 Hela tiden
- 2 Största delen av tiden
- 3 En betydlig del av tiden
- 4 En del av tiden
- 5 En liten del av tiden
- 6 Inte alls?

E3. (M) (Hur stor del av tiden har Ni under de senaste fyra veckorna) känt Er så deprimerad att ingenting har kunnat pigga upp Er:

- 1 Hela tiden
- 2 Största delen av tiden
- 3 En betydlig del av tiden
- 4 En del av tiden
- 5 En liten del av tiden
- 6 Inte alls?

E4. (M) (Hur stor del av tiden har Ni under de senaste fyra veckorna) känt Er lugn och avspänd:

- 1 Hela tiden
- 2 Största delen av tiden
- 3 En betydlig del av tiden
- 4 En del av tiden
- 5 En liten del av tiden
- 6 Inte alls?

E5. (M) (Hur stor del av tiden har Ni under de senaste fyra veckorna) känt Er nedstämd och bedrövad:

- 1 Hela tiden
- 2 Största delen av tiden
- 3 En betydlig del av tiden
- 4 En del av tiden
- 5 En liten del av tiden
- 6 Inte alls?

E6. (M) (Hur stor del av tiden har Ni under de senaste fyra veckorna) varit lycklig:

- 1 Hela tiden
- 2 Största delen av tiden
- 3 En betydlig del av tiden
- 4 En del av tiden
- 5 En liten del av tiden
- 6 Inte alls?

E7. (M) Känner Ni Er ensam:

- 1 Aldrig
- 2 Mycket sällan
- 3 Ibland
- 4 Ganska ofta
- 5 Hela tiden?

E8. Har Ni rökt cigaretter, pipa eller cigarrer under de senaste tolv månaderna:

ANVISNING: Användning av el-cigaretter som innehåller nikotin räknas som rökning.

- 1 Ja, dagligen
- 2 Ja, då och då
- 3 Inte alls?

E9. Hur ofta har Ni druckit alkoholhaltiga drycker under de senaste tolv månaderna? Räkna med även de gånger då Ni endast har druckit små mängder, såsom en flaska mellanöl eller en skvätt vin. Med alkohol avses här lätta alkoholdrycker såsom öl, cider och long drink-drycker, lätta och starka viner och starka alkoholdrycker:

- 1 Aldrig
- 2 Ungefär en gång i månaden eller mera sällan (*ANVISNING: En gång om året anges här*)
3. 2–4 gånger i månaden (*ANVISNING: En gång om veckan anges här*)
4. 2–3 gånger i veckan
5. 4 gånger i veckan eller oftare

OM E9=1 → E12

E10. Hur många portioner alkohol drack Ni i allmänhet under de dagar då Ni använde alkohol? En portion motsvarar en flaska (33 cl) mellanöl eller lätt cider/ett glas (12 cl) lättvin/ett litet glas (8 cl) starkvin/en alkoholportion (4 cl) starksprit:

1. 1–2 portioner
2. 3–4 portioner
3. 5–6 portioner
4. 7–9 portioner
5. 10 portioner eller flera?

E11. Hur ofta har Ni druckit sex eller flera portioner alkoholhaltiga drycker under de senaste tolv månaderna:

1. Aldrig
2. Mera sällan än en gång i månaden
3. En gång i månaden

-
4. En gång i veckan
  5. Dagligen eller nästan dagligen?

Följande frågor gäller video-, konsol- och datorspel samt mobila spel. Dessa spel spelas inte om pengar eller med penninginsatser. De kan spelas med dator, spelkonsol, smarttelefon och surfplatta.

E12. Har Ni under de senaste tolv månaderna spelat något video-, konsol- eller datorspel eller något mobilt spel?

- 1 Ja
- 2 Nej

Om E12=2 (nej) → F1

E13. Hur ofta har Ni spelat de:

- 1 Dagligen eller nästan dagligen
- 2 Flera gånger i veckan
- 3 En gång i veckan
- 4 2–3 gånger i månaden
- 5 En gång i månaden
- 6 Mera sällan?

E14. Om E13=1-3 : Hur många timmar har Ni spelat under de senaste sju dagarna?

_____ timmar

E15. Om E13= 4-6 : Hur många timmar har Ni spelat under de senaste trettio dagarna?

E16. (M) Hur ofta har Ni under de senaste tolv månaderna känt att spelandet av video-, konsol- eller datorspel eller mobila spel kan vara ett problem för Er:

- 1 Inte en enda gång
- 2 Ibland
- 3 Ofta
- 4 Nästan alltid?

F. BAKGRUNDSUPPGIFTER

Slutligen ställer jag några frågor om bakgrundsuppgifter.

F1.

Vilken är den högsta utbildningen som Ni avlagt? Är det:

- 1 Grundskola eller motsvarande
- 2 Studentexamen
- 3 Yrkesskola eller annan yrkesexamen
- 4 Yrkesexamen på institutnivå
- 5 Yrkeshögskola eller annan lägre högskoleexamen
- 6 Högre högskoleexamen
- 7 Något annat?
- 8 Jag har inte slutfört någon examen/skola

F2. Ange en uppskattning av Era genomsnittliga månadsinkomster efter skatt. Räkna med alla Era regelbundna inkomster efter skatt, såsom förvärvs- och kapitalinkomster, pensioner och andra socialskyddsförmåner.

_____ euro i månaden

(Anmärkning: om den som svarar anger att hans eller hennes lön varierar från månad till månad fråga hur mycket han eller hon tjänar i genomsnitt på ett ungefär. Den som svarar ska ange sina månadsinkomster även om lön betalas varje vecka. Uppmuntra den som svarar till att ge en så noggrann uppskattning som möjligt.)

F3. Är Ni för tillfället huvudsakligen: RÄKNA UPP 1–11

1. Heltidsanställd löntagare (minst 35 timmar i veckan)
  2. Deltidsanställd löntagare (under 35 timmar i veckan)
  3. Lantbruksföretagare
  4. Annan företagare eller yrkesutövare
  5. Studerande eller skolelev
  6. Arbetslös eller permitterad
  7. Pensionerad på grund av ålder eller arbetsår
  8. Sjukpensionerad eller långvarigt sjuk
  9. Fullgör värnplikt eller civiltjänst
  10. Sköter egna barn, anhöriga eller hushåll
  11. Något annat, vad?
- Jag vill inte säga.

Det var alla frågor. Tack för att Ni deltog och bistod undersökningen med Era värdefulla svar. Undersökningen ger viktig ny information om finländarnas penningsspelande.

**Ni intervjuades av Statistikcentralens statistikintervjuare N.N.
God fortsättning på dagen/kvällen!**

Anne Salonen & Susanna Raisamo

Suomalaisten rahapelaaminen 2015

Rahapelaaminen, rahapeliongelmat
ja rahapelaamiseen liittyvät asenteet
ja mielipiteet 15–74-vuotiailla

Suomalaisten rahapelaamista on kartoitettu säännöllisesti toistettujen väestötutkimusten avulla neljän vuoden välein vuodesta 2003 alkaen. Määräajoin toistettava ja kansallisesti edustava seurantatieto on luotettavin tapa tarkastella sitä, miten rahapelaaminen, rahapeliongelmat sekä niihin keskeisesti liittyvät ilmiöt muuttuvat ajassa.

Raportissa tarkastellaan suomalaisten rahapelaamista, rahapeliongelmia ja rahapelaamiseen liittyviä mielipiteitä ja asenteita vuonna 2015 kerätyn tutkimusaineiston pohjalta. Rahapelejä ovat muun muassa arvontapelit kuten Lotto, urheilu- ja hevospelit, rahapeliautomaatit, raaputusarvat ja kasinopelit. Näitä pelejä voi pelata myös internetissä. Ajallinen vertailu tehdään vuosien 2011 ja 2015 välillä.

Tieto hyödyttää sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöitä, asiantuntijoita ja tutkijoita. Tutkimus palvelee myös rahapelipoliittista päätöksentekoa ja tietoa hyödynnetään laajasti rahapelihaittojen ehkäisytyössä. Raportti on tuotettu sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksessa.

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

9 789523 025585

ISBN 978-952-302-558-5

Julkaisujen myynti

www.thl.fi/kirjakauppa

Puhelin: 029 524 7190

Faksi: 029 524 7450